

แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา
สู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

โดย

เรืออากาศโท สมพร ปานดำ
ผู้อำนวยการสำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๒
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๒ – ๒๕๖๓

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง “แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่” ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา ของ เรืออากาศโท สมพร ปานดำ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๒ ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓

พลโท

(พิสิทธิ์ ปฐมอม)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้าง
ผู้ประกอบการใหม่
ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา
ผู้วิจัย เรืออากาศโท สมพร ปานดำ **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** ๖๒

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑. ศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ ๒. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ ๓. ศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๗ คน และทำการสังเคราะห์ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำมากำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

จากการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ สถานศึกษาการจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะอาชีวศึกษาในสถานศึกษา มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ พัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครูในการเป็นที่ปรึกษาธุรกิจ มีการสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการแก่นักศึกษาอาชีวศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนที่สนใจ ส่งผลให้ผู้เรียนและประชาชนสามารถเป็นผู้ประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนปัญหาและอุปสรรคพบว่า สถานศึกษาบางแห่งไม่ได้ดำเนินการตามนโยบายการพัฒนาคุณภาพการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน ไม่มีกระบวนการในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม การดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ใช้งบประมาณผิดวัตถุประสงค์ ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะอาชีวศึกษา ไม่มีแนวปฏิบัติ หรือการบริหารศูนย์บ่มเพาะที่เป็นระบบชัดเจนจากการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้สัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้วิจัยได้นำสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ดังนี้คือ ๑) สถานศึกษาควรดำเนินการฯ ให้สอดคล้องกับนโยบาย ๒) กำหนดให้งานของศูนย์บ่มเพาะฯ เป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา ๓) จัดตั้งศูนย์บ่มเพาะในสถานศึกษาฯ ๔) จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหาทรัพยากรในการทำงานให้ครอบคลุมภาระงาน และ สถานศึกษาควรพัฒนาการบริหารจัดการให้เป็นระบบเพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Abstract

Title Guidelines on Development of Vocational College Business Incubation Center towards New Entrepreneurs Generating
Field Social - Psychology
Name Flying Officer Somporn Pandam **Course** NDC **Class** 62

This research on “Guidelines on Development of Vocational College Business Incubation Center towards New Entrepreneurs Generating” aims to: 1) study the operational condition of Vocational College Business Incubation Center towards New Entrepreneurs Generating; 2) study the problems and obstacles of Vocational College Business Incubation Center towards New Entrepreneurs Generating; and 3) establish the Guidelines on Development of Vocational College Business Incubation Center towards New Entrepreneurs Generating. The researcher defined research methodology by using qualitative research consisted of documentary research and in-depth interview with 7 experts.

The results revealed that it could be managed systematically with development of administrations’ potential and teachers as the business consultants. In addition, entrepreneurship skills were built for vocational students while developing quality of life of general people who were interested in this project. Consequently, students and general people were able to become entrepreneurs efficiently. For problems and obstacles, it was found that some colleges were unable to comply with Policy on Development of Entrepreneurship of Students and they had no process to govern, promote, support, and monitor operations of Vocational College Business Incubation Center. They misused their budgets and lacked of understanding on operations of Vocational College Business Incubation Center. They had no practice or explicit management. From such study, the researcher interviewed with some experts and the result of such in-depth interview was applied to establish the Guidelines on Development of Vocational College Business Incubation Center towards New Entrepreneurs Generating as follows: 1) Colleges should perform operations to be consistent with the policy; 2) Works of Vocational College Business Incubation Center must be defined as a part of college administrative structure; 3) Vocational College Business Incubation Center must be established in colleges; 4) Budgets must be allocated to provide operational resources to cover all work loads and colleges should develop administration systematically for better efficient operations.

คำนำ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลเรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา
สู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนหลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
ซึ่งนำเสนอผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ
อาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ และแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ
อาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ อันจะนำไปสู่เป้าหมายร่วมของประเทศ ตลอดจน
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในภาพรวม ในฐานะที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นส่วนหนึ่ง
ในการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ให้มีความพร้อมในการพัฒนาประเทศ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง
ต่อไป

เรืออากาศโท

(สมพร ปานดำ)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒

ผู้วิจัย

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลเรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จาก นายณรงค์ แผ้วพลสง เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ได้ให้ความกรุณาและสนับสนุนข้อมูลในการศึกษา เพื่อใช้ประกอบการศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้สัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับ “ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ และแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่”

ขอขอบพระคุณ พันเอก พิระพงษ์ จันทวโร และ พลโท สันต์เพชร สายสรรมงคล อาจารย์ที่ปรึกษาเอกสารวิจัย กรุณาให้คำแนะนำผู้วิจัยได้จัดทำงานวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์ รวมทั้งอาจารย์ที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของรุ่น ๖๒ ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำต่าง ๆ ซึ่งมีประโยชน์ระหว่างนำเสนอความก้าวหน้า และผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงตามคำแนะนำ ผู้วิจัยหวังว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในอนาคตต่อไป

ท้ายนี้ประโยชน์และคุณค่าที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยขอบูชาพระคุณของบิดามารดาผู้ให้กำเนิดชีวิต บูรพาจารย์และคณาจารย์ที่อบรมสั่งสอนตลอดจนบุคคลในครอบครัวที่ได้ช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอ

เรืออากาศโท

(สมพร ปานดำ)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ซ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๔
วิธีการดำเนินการวิจัย	๔
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๕
คำจำกัดความ	๕
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
กรอบแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)	๗
แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐– ๒๕๗๙	๑๒
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒	๑๙
นโยบายไทยแลนด์ ๔.๐	๒๑
การเป็นผู้ประกอบการและทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑	๒๔
ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา	๓๑
การพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ Start up	๓๒
การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	๓๘
กรอบแนวคิดของการวิจัย	๔๓
สรุป	๔๕
บทที่ ๓ การดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา	
สู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่	๔๘
นโยบายการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา	
สู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	๔๘
แนวทางปฏิบัติสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะ	
ผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่	
ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	๕๖

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สภาพการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา	
สู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	๕๖
ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา	
สู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่	๕๘
สรุป	๕๙
บทที่ ๔ แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา	
สู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่	๖๑
สังเคราะห์บทสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค	
ในการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้าง	
ผู้ประกอบการใหม่	๖๑
สังเคราะห์บทสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทาง	
การพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้าง	
ผู้ประกอบการใหม่	๖๓
สังเคราะห์บทสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ	
การพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้าง	
ผู้ประกอบการใหม่	๖๖
สรุป	๖๖
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๗๐
สภาพการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา	
สู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่	๗๐
ปัญหาและอุปสรรคของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา	
สู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่	๗๑
แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา	
สู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่	๗๒
สรุป	๗๓
ข้อเสนอแนะ	๗๓
บรรณานุกรม	๗๖
ภาคผนวก	๗๙
ภาคผนวก ก หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	
แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	๘๐
ภาคผนวก ข การวิเคราะห์ค่า IOC	๘๗
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	๙๖
ประวัติย่อผู้วิจัย	๑๐๘

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

๒ - ๑ กรอบแนวคิดของการวิจัย

หน้า

๔๔

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๓ - ๑ เป้าหมายและกลยุทธ์การอาชีวศึกษาและเป้าหมายและกลยุทธ์ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	๔๙
๓ - ๒ กรอบแนวทางการดำเนินงานโครงการอาชีวะสร้างสรรค์ จำแนกตามหน่วยงาน	๕๑

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ราชกิจจานุเบกษา ฉบับวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ ได้เผยแพร่ประกาศพระราชโองการโปรดเกล้าฯ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยที่นำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งมีสาระสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ ๖ ด้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ดังนั้น การยกระดับและการพัฒนาประเทศให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ได้นั้นจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ระยะยาวเพื่อการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกในทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ ทั้งภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการให้ได้รับการพัฒนา และยกระดับไปสู่การใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่ม และพัฒนากลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจใหม่ที่จะสร้างและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ ยกระดับฐานรายได้ของประชาชนในภาพรวมและกระจายผลประโยชน์ไปสู่ภาคส่วนต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม สร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในทุกรูปแบบ “ประชารัฐ” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๐ : ๑ - ๒)

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์และเป้าหมายที่ตอบสนองต่อการพัฒนาที่สำคัญในด้านต่าง ๆ ไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๖๔) เพื่อใช้เป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะยาว สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของประเทศ โดยจุดมุ่งหมายที่สำคัญของแผนยุทธศาสตร์ คือ การมุ่งเน้นการประกันโอกาสทางการศึกษา ความเสมอภาคทางการศึกษา และการศึกษาเพื่อการมีงานทำและการสร้างงานภายใต้บริบทเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งความเป็นพลวัตเพื่อให้ประเทศไทยสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อเป็นกลไกหลักของการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของมนุษย์ รองรับการศึกษาและความท้าทายที่เป็นพลวัตของ

โลกศตวรรษที่ ๒๑ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๐) ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ ให้คนไทยมีความพร้อม ทั้งทางด้านกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดี ของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษและ ภาษาที่สาม และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมี สัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๐ : ๑ - ๒)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนทั้งในระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับ เทคโนโลยีอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสนองความต้องการของตลาดแรงงาน และการประกอบอาชีพอิสระ โดยได้ขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๙ โดยกำหนดภารกิจและ นโยบายด้านการยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา ยกระดับความสามารถของผู้เรียน และผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งสมรรถนะหลัก (Core Competency) และสมรรถนะการทำงานตามตำแหน่งหน้าที่ (Function Competency) ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม วิถีประชาธิปไตย ความมีวินัย เสริมสร้างทักษะชีวิต ความสามารถ ด้านนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ การเป็นผู้ประกอบการ พัฒนาทักษะการคิดโดยจัดทำแผนงาน โครงการ และกิจกรรมพัฒนาทักษะพื้นฐานของผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีความรู้ทางด้านการจัดการธุรกิจอย่าง แท้จริง ตลอดจนพัฒนาทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ด้วยการสร้างชิ้นงาน สิ่งประดิษฐ์ หรือนวัตกรรมใหม่ตามสาขาวิชาชีพและนำมาต่อยอดในเชิงพาณิชย์ รวมไปถึงการสร้าง เครือข่ายเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ให้สามารถสร้างช่องทางการเข้าถึงแหล่งทุนและองค์ความรู้ ทางธุรกิจ เพื่อเพิ่มช่องทางอาชีพ (Career Path) ให้กับผู้เรียน ให้สามารถประกอบธุรกิจได้อย่างเป็น รูปธรรมซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้นำนโยบายการสร้างผู้ประกอบการใหม่ไปสู่การ ปฏิบัติภายใต้การดำเนินโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งอยู่ใน แผนงานบูรณาการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มุ่งพัฒนาองค์ความรู้ด้านธุรกิจ แก่นักเรียนนักศึกษา ซึ่งมีเป้าหมาย ๓ ประการคือ สร้างเครือข่ายและพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ สร้างช่องทางการเข้าถึงแหล่งทุนและองค์ความรู้ทางธุรกิจ และหนึ่งวิทยาลัย หนึ่งผลิตภัณฑ์ (One College One Product) (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ๒๕๕๖) ซึ่งสอดคล้องกับ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ เป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ วัตถุประสงค์ของแผนการปฏิรูปประเทศด้าน

การศึกษา และนโยบายของรัฐบาลโดยเฉพาะนโยบายเร่งด่วนเรื่องการเตรียมคนสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ในระดับอาชีวศึกษา ให้มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อการมีงานทำและสร้างนวัตกรรมตามความต้องการของพื้นที่ชุมชน ภูมิภาคหรือประเทศ รวมทั้งการเป็นผู้ประกอบการเองได้ (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ วันที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒)

จากความเป็นมาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้กำหนดให้สถานศึกษามีการจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยอยู่ภายใต้การดำเนินโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งอยู่ในแผนงานบูรณาการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มุ่งให้องค์ความรู้ด้านธุรกิจแก่นักศึกษาอาชีวศึกษาและส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการแก่นักเรียนนักศึกษาผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรม โดยกำหนดให้ทุกสถานศึกษาจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีประสบการณ์การทำธุรกิจทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ต่อยอดไปเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการสร้างอาชีพและสร้างรายได้ต่อไปในอนาคต ในการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาเพื่อการสร้างผู้ประกอบการใหม่ของนักศึกษาอาชีวศึกษา ดังกล่าว จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรค ของการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งต่อการบริหารจัดการ ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาและการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาในอันที่จะนำไปสู่การสร้างผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จและใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและเป้าหมายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่
๒. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่
๓. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

๑.๑ การวิจัยนี้เน้นการศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

๑.๒ เป็นการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

๑.๓ เป็นการหาแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

๒. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาจากสถานศึกษาที่มีการจัดตั้งและการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๓. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการวิจัย

งานวิจัยนี้ ดำเนินการในช่วงเวลา ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ – พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษา เรื่องแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งประกอบด้วย การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ ๒. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่และ ๓. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ ซึ่งผู้วิจัยมีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล

๑.๑ ข้อมูลทุติยภูมิ ดำเนินการโดยการศึกษาจากตำราและเอกสารต่าง ๆ

๑.๒ ข้อมูลปฐมภูมิ ดำเนินการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก นักวิชาการทางด้านการบ่มเพาะผู้ประกอบการ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาจากสถานศึกษาที่มีการจัดตั้งและการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการสร้างผู้ประกอบการ

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล

๒.๑ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นโยบายการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาในการสร้างผู้ประกอบการใหม่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในปัจจุบันรวมทั้งแนวปฏิบัติของสถานศึกษาเกี่ยวกับศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ และการสังเคราะห์ข้อมูล ทฤษฎี หลักการต่าง ๆ

๒.๒ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

๓. การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลแบบรายงานวิจัยเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ นำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ จากการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทราบสภาพการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่
๒. ทราบปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่
๓. มีแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ได้ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำจำกัดความ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

หมายถึง เป็นหน่วยงานอยู่ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้นสังกัดของสถานศึกษาที่เปิดสอนนักเรียน นักศึกษา ระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี โดยยึดหลักคุณภาพ และความเป็นเลิศทางวิชาชีพ ตามความต้องการของตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ

ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

หมายถึง หน่วยงานที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดให้ทุกสถานศึกษาในสังกัดจัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาขีดความสามารถของนักเรียน

นักศึกษาให้มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการสามารถนำแผนธุรกิจที่พัฒนาไปสร้างรายได้ระหว่างเรียน และเมื่อสำเร็จการศึกษาสามารถเพิ่มผู้ประกอบการใหม่ได้

การดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

หมายถึง	การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาในด้าน 2 ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา และ ๒) ด้านการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยด้านการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาจะเกี่ยวข้องกับงบประมาณ บุคลากร ครุภัณฑ์ และกฎระเบียบการบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ อาชีวศึกษา และการจัดการศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ อาชีวศึกษา ส่วนด้านการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาจะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่และการพัฒนาบุคลากรของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา	
ผู้บริหารสถานศึกษา	หมายถึง	ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ดูแลศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
หัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา	หมายถึง	บุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสถานศึกษา ให้บริหารจัดการศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาในสถานศึกษา
ครูที่ปรึกษาธุรกิจ	หมายถึง	ครูของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสถานศึกษา ในการทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนอาชีวศึกษาเข้ารับการบ่มเพาะจากศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา เพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจได้
ผู้ประกอบการอาชีวศึกษา	หมายถึง	นักเรียน นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และ ผ่านกระบวนการขับเคลื่อนจากศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา เรื่องแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ ๒. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ ๓. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ ผู้วิจัยได้มีการนำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

๑. กรอบแนวคิดทฤษฎีชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)
๒. แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐– ๒๕๗๙
๓. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒
๔. นโยบายไทยแลนด์ ๔.๐
๕. การเป็นผู้ประกอบการและทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑
๖. ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา
๗. การพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ Start up
๘. การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
๙. กรอบแนวคิดของการวิจัย
๑๐. สรุป

กรอบแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)

ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ในการพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน

ราชกิจจานุเบกษา (๒๕๖๑ : ๕ - ๑๐) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่จะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ ให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุข เป็นปึกแผ่นมีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคง ทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษา

ผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลง ของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี ดังคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อสนองตอบ ต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่

ความมั่นคง หมายถึง ประเทศมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายในประเทศ และภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลาง และเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชน มีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียง กับการดำรงชีวิต มีการออมสำหรับวัยเกษียณ ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัย และความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืน จนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุขได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วน มีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ในภาวะความยากจน เศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ทั้งในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศ เพื่อให้สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก มีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และการค้ากับประเทศในภูมิภาคเอเชีย เป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้าการลงทุน และการทำธุรกิจ เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา นอกจากนี้ ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่อง ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้การรักษา และการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศ การผลิตและการบริโภค เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” เศรษฐกิจพัฒนา

อย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรมฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศ ในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐ ของประชาชน เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการกำหนดกรอบแนวทางที่สำคัญของ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

๑. ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย

โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และ มีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคาม และภัยพิบัติ ได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านความมั่นคง ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการ ทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้าน และมีมิตรประเทศทั่วโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาลเพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด ได้แก่

๑.๑ เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักและการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑.๒ ปฏิรูปกลไกการบริหารประเทศและพัฒนาความมั่นคงทางการเมือง ขจัดคอร์รัปชัน สร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม

๑.๓ การรักษาความมั่นคงภายในและความสงบเรียบร้อยภายใน ตลอดจน การบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนและชายฝั่งทะเล

๑.๔ การพัฒนาระบบ กลไก มาตรการและความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับ และรักษาดุลยภาพความสัมพันธ์กับประเทศ มหาอำนาจ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง รูปแบบใหม่

๑.๕ การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการผนึกกำลังป้องกันประเทศ การรักษาความสงบ เรียบร้อยภายในประเทศ สร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ

๑.๖ การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติและระบบบริหารจัดการภัยพิบัติ รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

๑.๗ การปรับกระบวนการทำงานของกลไกที่เกี่ยวข้องจากแนวตั้งสู่แนวระนาบ

๒. ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้ โดยมี เป้าหมายการพัฒนา ที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ ได้แก่ ๑) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบ เติงเปรียบเทียบกับประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้ สอดรับกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ ๒) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคตผ่าน

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐาน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการ อนาคต และ ๓) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคอร์ปใหม่ รวมถึง ปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ ที่รองรับอนาคตบนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุน จากภาครัฐ ให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและ การลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึง การเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลาง และลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน ได้แก่

๒.๑ การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมการค้า การลงทุน พัฒนาสู่ชาติ การค้า

๒.๒ การพัฒนาภาคการผลิตและบริการ เสริมสร้างฐานการผลิตเข้มแข็ง ยั่งยืน และ ส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยสู่เกษตรยั่งยืนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒.๓ การพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาทักษะ ผู้ประกอบการ ยกระดับผลิตภาพแรงงานและพัฒนา SMEs สู่อุตสาหกรรม

๒.๔ การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและเมือง พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ชายแดน และพัฒนาระบบเมืองศูนย์กลางความเจริญ

๒.๕ การลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการขนส่ง ความมั่นคงและพลังงาน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการวิจัยและพัฒนา

๒.๖ การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก สร้างความเป็นหุ้นส่วน การพัฒนา กับนานาชาติ ส่งเสริมให้ไทยเป็นฐานของการประกอบธุรกิจ ฯลฯ

๓. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อม ทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดี ของชาติมีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสาร ภาษาอังกฤษและ ภาษาที่สาม และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพ ตามความถนัดของตนเอง ได้แก่

๓.๑ การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

๓.๒ การยกระดับการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง

๓.๓ การปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์

๓.๔ การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาวะที่ดี

๓.๕ การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย

๔. ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม

โดยมีเป้าหมาย การพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน ท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของ

ประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำ เพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทย ทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม ให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง ได้แก่

- ๔.๑ สร้างความมั่นคงและการลดความเหลื่อมล้ำ ทางเศรษฐกิจและสังคม
- ๔.๒ พัฒนาระบบบริการและระบบบริหารจัดการสุขภาพ
- ๔.๓ มีสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตในสังคมสูงวัย
- ๔.๔ สร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ทูตทางวัฒนธรรมและ ความเข้มแข็ง

ของชุมชน

- ๔.๕ พัฒนาการสื่อสารมวลชนให้เป็นกลไกในการสนับสนุนการพัฒนา

๕. ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของ

ทรัพยากรธรรมชาติ

โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมภิบาล และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกัน ทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเส้นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง ๓ ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง อันได้แก่

- ๕.๑ จัดระบบอนุรักษ์ พื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ
- ๕.๒ วางระบบบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพทั้ง ๒๕ ลุ่มน้ำ เน้นการปรับระบบการบริหารจัดการอุทกภัย อย่างบูรณาการ
- ๕.๓ การพัฒนาและใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๕.๔ การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๕.๕ การร่วมลดปัญหาโลกร้อนและปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพ

ภูมิอากาศ

- ๕.๖ การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลัง เพื่อสิ่งแวดล้อม

๖. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาท หน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัยและพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามา

ประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกัน และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝัง ค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมั่งคั่ง และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริต ประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำ และเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และการอำนวยความสะดวกยุติธรรมตามหลักนิติธรรม ได้แก่

๖.๑ การปรับปรุงโครงสร้าง บทบาท ภารกิจของหน่วยงาน ภาครัฐ ให้มีขนาดที่เหมาะสม

๖.๒ การวางระบบบริหารราชการแบบบูรณาการ

๖.๓ การพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคน และพัฒนาบุคลากรภาครัฐ

๖.๔ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๖.๕ การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ให้ทันสมัย เป็นธรรมและเป็นสากล

๖.๗ พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐ

๖.๘ ปรับปรุงการบริหารจัดการรายได้และรายจ่ายของภาครัฐ

สรุปได้ว่า การพัฒนาประเทศตามแนวทางของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่าง การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๗๙

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๖๐) ได้ดำเนินการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ การยอมรับ และเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๙ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้ศึกษาสภาวะการณ์และบริบทแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการศึกษาของประเทศ ทั้งด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลแบบก้าวกระโดดที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และโลก การเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง

ประชากรไปสู่สังคมสูงวัย และทักษะของประชากรในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ทั่วโลกต่างต้องเผชิญกับความท้าทายและมุ่งพัฒนาประเทศไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยุค ๔.๐ และนำผลการติดตามประเมินแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๕๙ ซึ่งครอบคลุมประเด็นที่เกี่ยวกับบริหารจัดการ การศึกษา โอกาสทางการศึกษา คุณภาพการศึกษา ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการสถานศึกษา และการใช้จ่ายงบประมาณ รวมทั้งการพัฒนาการศึกษาที่ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาปัญหาและความท้าทายของระบบการศึกษา ทั้งที่เกิดจากปัญหาของระบบการศึกษา และจากสภาวะการณ์ของโลกที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อนำมา กำหนดแนวคิดของการจัดการศึกษา วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมายการพัฒนาการศึกษา บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์ เป้าหมายตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนา รวมทั้งโครงการเร่งด่วนที่สำคัญ และการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ โดยมีเป้าหมายของการจัดการศึกษา (Aspirations) ๕ ประการ ซึ่งมีตัวชี้วัดเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ๕๓ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย เป้าหมายและตัวชี้วัดที่สำคัญ ดังนี้

๑. ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ประชากรกลุ่มอายุ ๖ - ๑๔ ปีทุกคนได้เข้าเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าที่รัฐต้องจัดให้ฟรี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้เรียนพิการได้รับการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมทุกคน และประชากรวัยแรงงานมีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๒. ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม (Equity) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษา ๑๕ ปี เป็นต้น

๓. ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ (Quality) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น นักเรียนมีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ ๕๐ ขึ้นไปเพิ่มขึ้น และคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment : PISA) ของนักเรียนอายุ ๑๕ ปีสูงขึ้น เป็นต้น

๔. ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ร้อยละของสถานศึกษาขนาดเล็กที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกลดลง มีระบบการบริหารงานบุคคล ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน รวมทั้งมีกลไกส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา เป็นต้น

๕. ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษาดีขึ้น สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสามัญศึกษา และจำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่ติดอันดับ ๒๐๐ อันดับแรกของโลกเพิ่มขึ้น เป็นต้น ได้กำหนดยุทธศาสตร์เป้าหมาย และตัวชี้วัด แผนการศึกษาแห่งชาติ ในการพัฒนาการศึกษายาได้ ๖ ยุทธศาสตร์หลัก

ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อให้แผนการศึกษาแห่งชาติบรรลุเป้าหมายตามจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์ และแนวคิดการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ
มีเป้าหมายดังนี้

๑. คนทุกช่วงวัยมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น การจัดกิจกรรมของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่สะท้อนความรักและการธำรงรักษาสถาบันหลักของชาติ และการยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การจัดการ เรียนการสอนหรือกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมือง (Civic Education) และส่งเสริมการอยู่ ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม เป็นต้น

๒. คนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และพื้นที่พิเศษ ได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น นักเรียนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษมีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ ๕๐ ขึ้นไปเพิ่มขึ้น สถานศึกษาจัดการศึกษาสำหรับกลุ่ม ชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าวเพิ่มขึ้น และสถานศึกษาในพื้นที่พิเศษที่จัดอยู่ในมาตรการจูงใจ มีระบบเงินเดือนค่าตอบแทนที่สูงกว่าระบบ ปกติเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๓. คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแลและป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษาที่จัดกระบวนการเรียนรู้และปลูกฝังแนวทางการจัดการ ความขัดแย้ง โดยแนวทางสันติวิธีเพิ่มขึ้น มีการจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความ เข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่เพิ่มขึ้น มีระบบ กลไก และมาตรการที่เข้มแข็งในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ และผู้เรียนในสถานศึกษาที่มีคดีทะเลาะวิวาทลดลง เป็นต้น โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของ สถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัด ชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ ทั้งที่เป็นพื้นที่สูง พื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดน และพื้นที่เกาะแก่ง ชายฝั่ง ทะเล ทั้งกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบและแรงงานต่างด้าว พัฒนาการ จัดการศึกษาเพื่อการจัดระบบการดูแลและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ อาทิ อาชญากรรมและ ความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการยกระดับคุณภาพการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษ เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม
เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีเป้าหมาย ดังนี้

๑. กำลังคนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีฐานข้อมูลความต้องการ กำลังคน (Demand) จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรมอย่างครบถ้วน สัดส่วนผู้เรียนอาชีวศึกษาสูงขึ้น

เมื่อเทียบกับผู้เรียนสามัญศึกษา และสัดส่วนผู้เรียนวิทยาศาสตร์สุขภาพวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผู้เรียนสังคมศาสตร์ กำลังแรงงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่ได้รับการยกระดับคุณวุฒิวิชาชีพเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๒. สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่จัดการศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สัดส่วนการผลิตกำลังคนระดับกลางและระดับสูง จำแนกตามระดับและประเภทการศึกษา ในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น ร้อยละของสถาบันการศึกษาจัดการศึกษารูปแบบทวิภาคี สหกิจศึกษา หลักสูตรโรงเรียนในโรงงานตามมาตรฐานที่กำหนดเพิ่มขึ้น จำนวนหลักสูตรของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาทวิวุฒิ (Dual Degree) เพิ่มขึ้น จำนวนสถาบันอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่จัดหลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษเพิ่มขึ้น และมีภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างรัฐ เอกชน สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพและหน่วยงานที่จัดการศึกษาเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๓. การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิตและมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สัดส่วนเงินลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชน เมื่อเทียบกับภาครัฐเพิ่มขึ้น สัดส่วนค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของประเทศเพิ่มขึ้น โครงการ งานวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น บุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน เพิ่มขึ้น นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ ที่ได้จดสิทธิบัตรและทรัพย์สินทางปัญญาเพิ่มขึ้น และผลงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ในระดับนานาชาติเพิ่มขึ้น เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
มีเป้าหมาย ดังนี้

๑. ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ผู้เรียนที่มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เพิ่มขึ้น ผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัย และมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่าขึ้นไปที่จัดกิจกรรมสะท้อนการสร้างวินัย จิตสาธารณะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น เป็นต้น

๒. คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น เด็กแรกเกิดถึง ๕ ปี มีพัฒนาการสมวัยเพิ่มขึ้น นักเรียนมีคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (O-NET) แต่ละวิชาผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ ๕๐ ขึ้นไปเพิ่มขึ้น ผู้สูงวัยที่ได้รับบริการการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและทักษะชีวิตเพิ่มขึ้น และมีสาขาและวิชาชีพที่เปิดโอกาสให้ผู้สูงวัยได้รับการส่งเสริมให้ทำงานและถ่ายทอดความรู้/ประสบการณ์เพิ่มขึ้น เป็นต้น

๓. สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ศูนย์เด็กเล็ก สถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้คุณภาพและมาตรฐานเพิ่มขึ้น สถานศึกษา สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัย และสมรรถนะของเด็กที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณภาพเด็กปฐมวัยของอาเซียนเพิ่มขึ้น สถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษา

ตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ เพิ่มขึ้น และสถาบันการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศไทย ๔.๐ เพิ่มขึ้น เป็นต้น

๔. แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาให้สามารถจัดการศึกษา/จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น สื่อสารมวลชนที่เผยแพร่หรือจัดรายการเพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้น สื่อตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพจากหน่วยงานที่รับผิดชอบและได้รับการพัฒนา โดยการมีส่วนร่วมจากภาครัฐและเอกชนเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๕. ระบบและกลไกการวัด การติดตาม และประเมินผลมีประสิทธิภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีระบบและกลไกการทดสอบ การวัดและประเมินความรู้ ทักษะ และสมรรถนะของผู้เรียน ทุกระดับการศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพ มีระบบติดตามประชากรวัยเรียนที่ขาดโอกาสหรือไม่ได้รับการศึกษา และผู้เรียนที่มีแนวโน้มจะออกกลางคัน เป็นต้น

๖. ระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้มาตรฐานระดับสากล มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีฐานข้อมูลความต้องการใช้ครู แผนการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาในระยะ ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๙) จำแนกตามสาขาวิชา ขนาดสถานศึกษา และจังหวัด สัดส่วนของการบรรจุครูที่มาจากการผลิตครูในระบบปิดเพิ่มขึ้นมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เอื้อให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาอื่นและพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อเข้าสู่วิชาชีพครู เป็นต้น

๗. ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเพิ่มขึ้น และระดับความพึงพอใจของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากการพัฒนาเพิ่มขึ้น เป็นต้น โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และพัฒนาระบบและกลไกการติดตาม การวัด และประเมินผลผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และมีแผนงานและโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา
มีเป้าหมาย ดังนี้

๑. ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ดัชนีความเสมอภาคของอัตราการเข้าเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามฐานะทางเศรษฐกิจและพื้นที่ลดลง ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระหว่างพื้นที่/ภาคการศึกษาในวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ ลดลง เป็นต้น

๒. การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่ทันสมัยสนองตอบความต้องการของผู้เรียนและผู้ให้บริการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และสถานศึกษาทุกแห่งมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงและมีคุณภาพ เป็นต้น

๓. ระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้องเป็นปัจจุบัน เพื่อการวางแผนการบริหารจัดการศึกษา การติดตามประเมิน และการรายงานผลมีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีระบบฐานข้อมูลรายบุคคลที่อ้างอิงจากเลขที่บัตรประจำตัวประชาชน ๑๓ หลักที่สามารถเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนฐานข้อมูล รวมทั้งใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่น ด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศ แรงงาน และการศึกษา และมีระบบสารสนเทศด้านการศึกษาและด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นระบบเดียวกันทั้งประเทศ ครอบคลุม ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน สามารถอ้างอิงได้ เป็นต้น โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย พัฒนาฐานข้อมูลด้านการศึกษาที่มีมาตรฐาน เชื่อมโยงและเข้าถึงได้ และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการจัดทำฐานข้อมูลรายบุคคลทุกช่วงวัย ทั้งด้านสาธารณสุข สังคม ภูมิสารสนเทศ แรงงาน และการศึกษา เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมาย ดังนี้

๑. คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น ครู บุคลากรทางการศึกษาได้รับการอบรมพัฒนาในเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตระหนักในความสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ความมีคุณธรรม จริยธรรม และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้น และสถาบันอุดมศึกษาที่ติดอันดับมหาวิทยาลัยสีเขียวของโลกเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๒. หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษา/สถาบันการศึกษาจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเพิ่มขึ้น และสื่อสารมวลชนที่เผยแพร่หรือให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น เป็นต้น

๓. การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีฐานข้อมูลด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศในสาขาต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เป็นต้น โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริมสนับสนุน การสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ และพัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการน้อมนำ

ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพคนทุกช่วงวัย โครงการโรงเรียนคุณธรรม โครงการโรงเรียนสีเขียว เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ : การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา
มีเป้าหมายดังนี้

๑. โครงสร้าง บทบาท และระบบการบริหารจัดการการศึกษามีความคล่องตัว ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีการปรับปรุงโครงสร้างและระบบบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และสถานศึกษาให้มีเอกภาพ สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล เป็นต้น

๒. ระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลกระทบต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาเป็นพิเศษอย่างเร่งด่วน ที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกลดลง คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของผู้เรียนที่เรียนในกลุ่มสถานศึกษาที่เข้าสู่ระบบการบริหารจัดการแนวใหม่สูงขึ้น เป็นต้น

๓. ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น จำนวนองค์กร สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยงานอื่นที่เข้ามาจัดการศึกษาหรือร่วมมือกับสถานศึกษา ทั้งของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น และสัดส่วนการมีส่วนร่วมสนับสนุนการศึกษาของภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคีเครือข่ายเมื่อเทียบกับรัฐ จำแนกตามระดับการศึกษาสูงขึ้น เป็นต้น

๔. กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษารองรับลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน สถานศึกษา และความต้องการกำลังแรงงานของประเทศมีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ และระบบการจัดสรรเงินเพื่อการศึกษาที่เอื้อและสนองตอบคุณลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน ความต้องการกำลังแรงงานและสภาพปัญหาที่แท้จริงของประเทศ มีรูปแบบ/แนวทาง กลไกการจัดสรรงบประมาณผ่านด้านอุปสงค์และอุปทานในสัดส่วนที่เหมาะสม เป็นต้น

๕. ระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามีความเป็นธรรม สร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มตามศักยภาพ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น สถานศึกษาที่มีครูเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ครู/ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชน ผู้ประกอบการที่ปฏิบัติงานสนับสนุนการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น และสถานศึกษามีบุคลากรทางการศึกษาทำหน้าที่ปฏิบัติงานสนับสนุนการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น เป็นต้น โดยกำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษา พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และมีแผนงานและโครงการสำคัญ เช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก โครงการพัฒนาระบบจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา และโครงการทดลองนำร่องระบบการจัดสรรเงินผ่านด้านอุปสงค์และอุปทาน เป็นต้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (๒๕๕๙) ได้กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ที่จัดทำขึ้นในช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดกันมากขึ้น โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ - ๑๑ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงมุ่งเตรียมความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีกรอบวิสัยทัศน์และเป้าหมายอนาคตประเทศไทยในปี ๒๕๗๙ ซึ่งกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี เป็นกรอบที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ มุ่งตอบสนองวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดภายใต้ระยะเวลา ๕ ปี ต่อจากนี้ไปพิจารณาจากการประเมินสภาพแวดล้อมการพัฒนาทั้งจากภายนอกและภายในประเทศที่บ่งชี้ถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของประเทศ และการสะท้อนถึงโอกาสและความเสี่ยงในการที่จะผลักดันขับเคลื่อนให้การพัฒนาในด้านต่าง ๆ บรรลุผลได้ในระยะเวลา ๕ ปีแรกของยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี ทั้งนี้คำนึงถึงการต่อยอดให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างต่อเนื่องภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับต่อ ๆ ไป ดังนั้น การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ กำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนา ดังนี้

๑. เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาวะและสุขภาพที่ดี ครอบคลุมรอบด้าน ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

๒. เพื่อให้คนไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้รับความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรและบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ ผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้

๓. เพื่อให้เศรษฐกิจเข้มแข็ง แข่งขันได้ มีเสถียรภาพ และมีความยั่งยืน สร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตและบริการเดิมและขยายฐานใหม่โดยการใช้นวัตกรรมที่เข้มข้นมากขึ้น สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากและสร้างความมั่นคงทางพลังงาน อาหาร และน้ำ

๔. เพื่อรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้สามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

๕. เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ทันทสมัย และมีการทำงานเชิงบูรณาการของภาคีการพัฒนา

๖. เพื่อให้มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคโดยการพัฒนาภาคและเมือง เพื่อรองรับการพัฒนายกระดับฐานการผลิตและบริการเดิมและขยายฐานการผลิตและบริการใหม่

๗. เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยมีความเชื่อมโยง (Connectivity) กับประเทศต่าง ๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ประเทศไทย มีบทบาทนำและสร้างสรรค์ในด้านการค้า การบริการ และการลงทุนภายใต้กรอบความร่วมมือต่าง ๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และโลก

ประเด็นการพัฒนาหลักที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ โดยมีประเด็นดังนี้

๑. การพัฒนานวัตกรรมและการนำมาใช้ขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อยกระดับ ศักยภาพของประเทศ

๒. การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และนวัตกรรม

๓. การเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ

๔. การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ

๕. การปรับโครงสร้างการผลิตและการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจในแต่ละช่วงของห่วงโซ่มูลค่า

๖. การปรับระบบการผลิตการเกษตรให้สอดคล้องกับพันธกรณีในด้านการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศและศักยภาพของพื้นที่

๗. การเพิ่มศักยภาพฐานการผลิตและบริการเดิมที่มีศักยภาพในปัจจุบันให้ต่อยอดไปสู่ การผลิตและบริการที่ใช้เทคโนโลยีที่เข้มข้นและมีนวัตกรรมมากขึ้น ควบคู่กับการวางรากฐาน เพื่อสร้างและพัฒนาภาคการผลิตและบริการสำหรับอนาคต

๘. การส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจกระแสใหม่

๙. การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการและการท่องเที่ยวที่มี ศักยภาพให้เติบโตและสนับสนุนภาคการผลิต

๑๐. การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิต

๑๑. การพัฒนาวิสาหกิจขนาดย่อย ขนาดเล็กและขนาดกลาง วิสาหกิจชุมชน และ วิสาหกิจเพื่อสังคม

๑๒. การฟื้นฟูพื้นฐานด้านความมั่นคงที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและ สังคมของประเทศ

๑๓. การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และการสร้าง ธรรมาภิบาลในสังคมไทย

๑๔. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ของประเทศเพื่อขยายขีดความสามารถ และพัฒนาคุณภาพการให้บริการเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจหลัก และส่งเสริมการ พัฒนาคุณภาพชีวิตของทุกกลุ่มในสังคม

๑๕. การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

๑๖. การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศให้เข้มข้นและส่งผลต่อการพัฒนาอย่างเต็มที่

๑๗. การส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ

๑๘. การปรับปรุงภาคการเงินของไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและให้สามารถแข่งขันได้

๑๙. การปฏิรูปด้านการคลังและงบประมาณ

นโยบายไทยแลนด์ ๔.๐

ปัจจุบันประเทศไทยยังอยู่ในยุค “๓.๐” ซึ่งการพัฒนาประเทศเน้นไปทางอุตสาหกรรมหนักและการส่งออกเป็นหลัก รายได้ของประเทศไทยยังคงอยู่ในระดับกลางทำให้ประเทศไทยอยู่ในภาวะประเทศติดกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) มาเป็นระยะเวลาช้านาน แม้จะมีพัฒนาการมาจากในอดีตจากยุคประเทศไทย ๑.๐ ซึ่งเน้นการเกษตรเป็นหลัก และยุคประเทศไทย ๒.๐ ที่เน้นการพัฒนาประเทศไปทางอุตสาหกรรมที่เป็นอุตสาหกรรมเบาเป็นส่วนมาก ดังนั้น ประเทศไทย ๔.๐ จึงมีความมุ่งมั่นที่จะปรับเปลี่ยนเป็น “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” (Value-Based Economy) โดยมีฐานคิดหลัก คือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้า “โภคภัณฑ์” ไปสู่สินค้าเชิง “นวัตกรรม” เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้า ไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น จึงควรมีการเปลี่ยนวิธีการทำที่มีลักษณะสำคัญ คือ เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมในปัจจุบัน ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) โดยเกษตรกรต้องร่ำรวยขึ้น มีลักษณะเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) เปลี่ยนจาก Traditional SMEs หรือ SMEs ที่เป็นอยู่เดิมและรัฐต้องให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ Startup บริษัทเกิดใหม่ที่มีศักยภาพสูง เปลี่ยนจาก Traditional Services ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่ High Value Services และเปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะสูงรัฐบาลขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวโดยใช้แนวทาง “สานพลังประชารัฐ” และมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ภาคการเงินการธนาคาร ภาคประชาชน ภาคสถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา และสถาบันวิจัยต่าง ๆ ร่วมกันระดมความคิด ผนึกกำลังกันขับเคลื่อนผ่านโครงการ บัณฑิตความร่วมมือ กิจกรรม หรืองานวิจัยต่าง ๆ โดยการดำเนินงานของ “ประชารัฐ” กลุ่มต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย กลุ่ม Value Driver จำนวน ๖ คณะ และกลุ่ม Enable Driven จำนวน ๖ คณะ ปัจจุบันยุคกลุ่มประชารัฐจาก ๑๒ กลุ่มเหลือ ๓ กลุ่มคือ ๑) กลุ่มลดความเหลื่อมล้ำ ๒) กลุ่มเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน (Thailand 4.0) และ ๓) กลุ่มพัฒนาคน เพื่อความคล่องตัวในการประสานงาน

๑. โมเดล Thailand 4.0

Thailand 4.0 เป็นโมเดลเศรษฐกิจที่จะนำพาประเทศไทยให้หลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง กับดักความเหลื่อมล้ำ และกับดักความไม่สมดุล พร้อม ๆ กับเปลี่ยนผ่านประเทศไทยไปสู่ประเทศในโลกรุ่นหนึ่ง ที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในบริบทของโลกยุค The Fourth Industrial Revolution อย่างเป็นรูปธรรม ตามแนวทางที่แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีได้วางไว้ ด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน ควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงกับประชาคมโลก ตามแนวคิด “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดยขับเคลื่อนผ่านกลไก “ประชารัฐ” สิ่งที่คนไทยคาดว่าจะได้รับจาก Thailand 4.0 คือ

๑.๑ ดำรงอยู่ใน “สังคมไทย ๔.๐” ที่เป็นสังคมที่มีความหวัง (Hope) เป็นสังคมที่เปี่ยมสุข (Happiness) และเป็นสังคมที่มีความสมานฉันท์ (Harmony) เป็นสังคมที่มีความพอเพียง โดยมีคนชนชั้นกลางเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ เกิดความเท่าเทียมในสังคม ความเหลื่อมล้ำอยู่ในระดับต่ำ มีสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่ดี

๑.๒ เป็นคนไทย ๔.๐ ที่ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพดี และได้รับสวัสดิการทางสังคมที่เหมาะสมตลอดช่วงชีวิต เป็นคนทันสมัย ทักษะเทคโนโลยี สามารถอยู่บนเวทีโลกได้อย่างภาคภูมิใจ และสามารถมีส่วนร่วมกับนานาชาติเพื่อทำให้โลกดีขึ้น

๑.๓ เป็นเกษตรกร ๔.๐ ที่หลุดพ้นจากกับดักความยากจน โดยผันตัวเองจากเกษตรกรผู้ผลิตมาเป็นผู้ประกอบการทางการเกษตรสมัยใหม่ (Smart Farmers) มีการบริหารจัดการที่ดี มีต้นทุนการผลิตต่ำ สามารถเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตรจากการแปรรูป

๑.๔ เป็น SME ๔.๐ ที่สามารถสร้างหรือใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ ในการสร้างมูลค่าในสินค้าและบริการ มีความสามารถทางการค้าขาย สามารถเข้าถึงตลาดในประเทศ ตลาดอาเซียน และตลาดโลก ทำให้มีรายได้สูงขึ้น มีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น และมีอนาคตที่สดใส

๑.๕ เกิดจังหวัด ๔.๐ ที่มีการกระจายความเจริญทั่วประเทศ เศรษฐกิจขยายตัวสามารถทำงานในถิ่นฐานบ้านเกิดได้ โดยไม่จำเป็นต้องเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ หรือเมืองใหญ่ เนื่องจากมีช่องทาง โอกาส และงานที่ดีกระจายอยู่ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ

๒. การสร้างความเข้มแข็งจากภายใน และการเชื่อมโยงกับประชาคมโลก

Thailand 4.0 เป็นโมเดลที่ได้ให้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวคิดหลักในการพัฒนาประเทศ ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ครั้งแรกในงานพระราชทานปริญญาบัตร ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ ให้ความตอนหนึ่งว่า “การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนเป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศ และของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่าง ๆ ได้ ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวในที่สุด” Thailand 4.0 น้อมนำพระราชดำริข้างต้นของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และถอดรหัสออกมาเป็น ๒ ยุทธศาสตร์สำคัญคือ

๒.๑ การสร้างความเข้มแข็งจากภายใน Thailand 4.0 เน้นการปรับเปลี่ยนใน ๔ ทิศทางคือ

๒.๑.๑ จากการพึ่งพาเศรษฐกิจโลก สู่ การสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในประเทศ

๒.๑.๒ จากการเน้นการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ สู่ การผลิตสินค้าเชิงนวัตกรรม

๒.๑.๓ จากการเน้นเงินทุนและทุนทางกายภาพ สู่ การเน้นทุนมนุษย์และเทคโนโลยี

๒.๑.๔ จากการกระจุกของความมั่งคั่งและโอกาส สู่ การกระจายของความมั่งคั่งและโอกาส

การปรับเปลี่ยนใน ๔ ทิศทางดังกล่าว จะเกิดขึ้นได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเน้น “การพัฒนาที่สมดุล” ใน ๔ มิติ อันประกอบด้วย ๑) ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ (Economic Wealth) ๒) ความอยู่ดีมีสุขของผู้คนในสังคม (Social Well-beings) ๓) การรักษาสีงแวดล้อม (Environmental Wellness) ๔) การยกระดับศักยภาพและคุณค่าของมนุษย์ (Human Wisdom)

๒.๒ การเชื่อมโยงกับประชาคมโลก

เมื่อโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศเกิดความเข้มแข็งก็จะเกิดการพัฒนาขีดความสามารถและมีภูมิคุ้มกันที่เพียงพอเมื่อเผชิญกับโอกาสและภัยคุกคามจากโลกภายนอกในการเชื่อมโยงกับโลกภายในมี ๓ ระดับ คือ การเชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในประเทศ (จากชุมชนสู่จังหวัดและกลุ่มจังหวัด) การเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจภูมิภาค (อาเซียน) และการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลกเพื่อให้อยู่กับประชาคมโลกอย่างเป็นปกติสุขในการขับเคลื่อน Thailand 4.0 รัฐบาลจึงได้น้อมนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเชื่อมโยงประเทศไทยกับประชาคมโลก โดยเน้น ๑) การอนุรักษ์โลก (Saved the Planet) ๒) การสร้างสันติภาพที่มั่นคง (Secured Peace) ๓) การเติบโตที่ยั่งยืน (Sustainable Growth) ๔) การสร้างความเจริญรุ่งเรืองร่วมกัน (Shared Prosperity)

๓. เป้าหมาย Thailand 4.0

Thailand 4.0 กำหนดเป้าหมายครอบคลุมใน ๔ มิติ ดังนี้

๓.๑ ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจเป็น “ระบบเศรษฐกิจที่เน้นการสร้างมูลค่า” (Value - Based Economy) ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์

๓.๒ ความอยู่ดีมีสุขทางสังคมเป็น “สังคมที่ไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง” (Inclusive Society) ด้วยการเติมเต็มศักยภาพของผู้คนในสังคม เพื่อสร้างหลักประกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และพื้นที่ความเสมอภาคและความเป็นปึกแผ่นของคนในสังคม ให้กลับคืนมาอีกครั้งหนึ่ง

๓.๓ การยกระดับคุณค่ามนุษย์ด้วยการพัฒนาคนไทยให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ ๒๑” ควบคู่ไปกับการเป็น “คนไทย ๔.๐ ในโลกที่หนึ่ง”

๓.๔ การรักษาสีงแวดล้อมมี “ระบบเศรษฐกิจที่สามารถปรับสภาพตามภูมิอากาศ” ควบคู่ไปกับการเป็น “สังคมคาร์บอนต่ำ” อย่างเต็มรูปแบบ

๔. การขับเคลื่อน Thailand 4.0

รัฐบาลจึงได้กำหนดทิศทางการพัฒนาโมเดล Thailand 4.0 ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบไปด้วย ๕ วาระ ดังนี้

วาระที่ ๑ การเตรียมคนไทย ๔.๐ ให้พร้อมก้าวสู่โลกที่หนึ่ง

วาระที่ ๒ การพัฒนาคลัสเตอร์ (Cluter) เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

วาระที่ ๓ การบ่มเพาะผู้ประกอบการและพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม

วาระที่ ๔ การเสริมความเข้มแข็งของเศรษฐกิจภายในประเทศผ่าน ๑๘ กลุ่มจังหวัด และ ๘๘ จังหวัด

วาระที่ ๕ การบูรณาการอาเซียน เชื่อมประเทศไทยสู่ประชาคมโลก

๕. บ่มเพาะผู้ประกอบการและพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม

การปรับเปลี่ยนจากประเทศรายได้ปานกลาง สู่อุตสาหกรรมรายได้สูงนั้น หมายถึง การปรับเปลี่ยนจากโครงสร้างเศรษฐกิจเพิ่มมูลค่าเป็นโครงสร้างเศรษฐกิจสร้างมูลค่า นั้นหมายถึง การปรับเปลี่ยนจากระบบเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยประสิทธิภาพ มาสู่ระบบเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ทั้งหมดนี้จะเป็นไปไม่ได้เลย หากไม่มีการบ่มเพาะผู้ประกอบการและพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจหลักคิดของการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน คือ การเปลี่ยนการเจริญเติบโตแบบรากแขนง เป็นการเจริญเติบโตแบบรากแก้ว เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเอง ยืนอยู่บนขาของตนเอง รวมกันเป็นกลุ่มอย่างมีพลัง ทั้ง ๕ คลัสเตอร์ (Cluter) เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมแห่งอนาคตจะเป็นรากแก้วที่ค้ำลำต้นของผู้ประกอบการและเครือข่ายวิสาหกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม อันประกอบด้วย ๑) การเปลี่ยนเกษตรกรแบบดั้งเดิมเป็นเกษตรกรที่ทันสมัย (Smart Farmers) ๒) การเปลี่ยนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) แบบดั้งเดิม เป็น วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ทันสมัย (Smart SMEs) ๓) การเปลี่ยนธุรกิจบริการแบบดั้งเดิม เป็นธุรกิจที่ให้บริการที่มีมูลค่าสูง (High Value Services) และ ๔) การส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจเกิดใหม่ (Startups)

การเป็นผู้ประกอบการและทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑

๑. ความหมายของผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) หมายถึง เจ้าของกิจการ หรือผู้ที่คิดริเริ่มจัดตั้งธุรกิจขึ้นมาเป็นของตนเอง มีการวางแผนการดำเนินงาน และดำเนินธุรกิจทุกด้านด้วยตนเอง โดยมองเห็นโอกาสทางธุรกิจและยอมรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เพื่อมุ่งหวังผลกำไรที่เกิดจากผลการดำเนินงานของธุรกิจตนเอง ดังนั้น ผู้ดำเนินการผลิตจึงเรียกว่าผู้ประกอบการ เพราะทำหน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจว่าจะผลิตอะไรและผลิตเพื่อใครโดยจะรวบรวมปัจจัยการผลิต ดังนี้ ๑) ที่ดิน ได้แก่ ที่ดินรวมถึงทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ๒) แรงงาน เป็นทรัพยากรมนุษย์ และ ๓) ทุน คือเครื่องจักรเครื่องมือที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้ร่วมกับปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการ หรืออีกนัยหนึ่ง ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ที่ศึกษาการสร้างธุรกิจ รวมถึงกระบวนการทำธุรกิจใหม่ ๆ นอกจากนี้ยังหมายความรวมถึงผู้ที่ผลิตสินค้าหรือบริการให้แก่ผู้ซื้อ โดยสร้างร้านหรือองค์กรเพื่อการขายสินค้าและบริการเหล่านั้น

๒. คุณลักษณะพื้นฐานของผู้ประกอบการ

ซูติมา โภกาสมานนท์ (๒๕๔๓) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องมีความกล้าเสี่ยง ต้องการมุ่งความสำเร็จ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผูกพันต่อเป้าหมาย มีความสามารถ โน้มน้าวจิตใจผู้อื่น ยินหยัดต่อสู้งานหนัก เอาประสบการณ์ในอดีตมาเป็นบทเรียน มีความสามารถในการบริหาร เป็นผู้นำที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้น ต้องมีความร่วมมือและแข่งขัน มีความซื่อสัตย์

๓. แนวทางในการเป็นผู้ประกอบการ

การเป็นผู้ประกอบการในกิจการใดกิจการหนึ่ง เป็นสิ่งที่ทุกคนมองว่าเป็นเรื่องยากต่อการเริ่มต้นเพราะไม่ทราบว่าจะเริ่มต้นจากตรงจุดใดก่อนแล้วทำอย่างไรต่อไป จึงทำให้กิจการของตนเองประสบความสำเร็จได้ในที่สุด ดังนั้นแนวทางเริ่มต้นเป็นผู้ประกอบการจึงควรเริ่มจากการหาข้อมูล ดังนี้ ๑) รู้จักตน ๒) รู้ข้อมูลของลูกค้า ๓) รู้ข้อมูลของคู่แข่ง ๔) รัฐบาลส่งเสริมจากภาครัฐบาล ๕) วางแผนการเงินในระยะยาว ๖) การทำบัญชี ๗) การบริการที่มีประสิทธิภาพ ๘) ขายสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพ ๙) จ้างบุคลากรที่เหมาะสม และ ๑๐) เลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสมกับสินค้าหรือบริการ

๔. การวิเคราะห์การเป็นผู้ประกอบการ

ผู้ที่จะเป็นผู้ประกอบการได้นั้น ก่อนที่จะเริ่มดำเนินการควรจะต้องทำการศึกษาด้านต่าง ๆ ดังนี้

๔.๑ ศึกษาตนเอง เพื่อให้รู้จักตนเองว่ามีความพร้อมที่จะก้าวไปสู่ธุรกิจโดยมุ่งหวังการมีกำไร และสามารถที่จะดำเนินการไปได้ตลอดไปหรือไม่

๔.๒ ศึกษาธุรกิจที่จะดำเนินการ เพื่อพิจารณาหาความเป็นไปได้ว่าจะดำเนินธุรกิจนั้นได้ตลอดไปหรือไม่ การแสวงหาโอกาสของธุรกิจ เป็นต้น

๔.๓. การจัดทำแผนธุรกิจ การจัดทำแผนธุรกิจสำหรับการเริ่มต้นธุรกิจใหม่เปรียบเสมือนการจำลองสถานการณ์ของผู้ประกอบการ

๕. การวิเคราะห์ตนเองเพื่อเป็นผู้ประกอบการ

การวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวคิดและวางแผน โดยใช้กลยุทธ์ในการวิเคราะห์ที่เรียกว่า SWOT Analysis หรือกลยุทธ์การประเมินสถานการณ์แวดล้อม ดังนี้

๑. Strengths คือ จุดแข็ง หมายถึง ตนเองมีจุดแข็งหรือส่วนดีด้านใดบ้าง มีความรู้ความสามารถทางด้านใด

๒. Weaknesses คือ จุดอ่อน ตนเองมีจุดด้อยด้านใด สิ่งใดที่ไม่ถนัด ไม่ชอบหรือทำไม่ได้ควรพยายามหาทางแก้ไขปรับปรุง

๓. Opportunities คือ โอกาส ซึ่งเป็นปัจจัยของสภาพแวดล้อมภายนอก ที่เอื้ออำนวยให้การทำงานนั้นเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

๔. Threats คือ อุปสรรค เป็นปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อเป้าหมาย ซึ่งอาจทำให้ตนเองไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้

๖. แนวทางการหารายได้จากการเป็นผู้ประกอบการ

การหารายได้จากการเป็นผู้ประกอบการจะทำให้ทราบและเข้าใจถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจเพื่อจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

๖.๑ ประเภทของกิจการ สามารถแบ่งได้ดังนี้ ๑) กิจการเจ้าของคนเดียว ๒) ห้างหุ้นส่วน และ ๓) บริษัทจำกัด

๖.๒ แหล่งการเงินของผู้ประกอบการ ได้แก่ ๑) ธนาคารพาณิชย์ ๒) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ๓) การร่วมลงทุน และ ๔) นอกจากนี้ยังมีองค์กรภาครัฐอีกมากที่จะให้ความช่วยเหลือด้านการเงินและด้านวิชาการแก่ผู้ประกอบการ

๖.๓ คุณสมบัติของผู้ประกอบการ ประกอบด้วย ๑) มีความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จ ๒) มีความมั่นใจในตนเอง ๓) มีแนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจของตนเองชัดเจน ๔) มีแผนงานที่เป็นระบบ ๕) มีความสามารถบริหารการเงิน ๖) มีความสามารถทางการตลาด ๗) มีความสามารถในการแข่งขันได้ ๘) มีแหล่งสนับสนุนที่ดี ๙) มีทักษะประสานงาน และ ๑๐) มีการจัดองค์กรที่เหมาะสม

๖.๔ การเริ่มต้นธุรกิจ มีดังนี้ ๑) เลือกธุรกิจ ๒) จัดสรรบทบาท ๓) วางแผนการดำเนินการ และ ๔) การวางแผนธุรกิจ

๖.๕ ต้นทุนการผลิต ประกอบด้วย ๑) ที่ดิน ๒) แรงงาน ๓) เงินทุน และ ๔) ความรู้ความชำนาญของผู้ประกอบธุรกิจ

๖.๖ ส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ๑) สินค้า ๒) ราคา ๓) สถานที่จำหน่าย และ ๔) การส่งเสริมการตลาด

๖.๗ กำไรและการเพิ่มประสิทธิภาพของการผลิต

๗. หน้าที่ของผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจ

ผู้ประกอบการควรมีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องต่อไปนี้

๗.๑ การผลิต เป็นกิจกรรมในการแปรรูปวัตถุดิบให้เป็นสินค้าหรือบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคทำให้ผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจในการบริโภค จึงจะทำให้ได้สินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพดี มีต้นทุนที่เหมาะสมซึ่งผู้ประกอบการต้องพิจารณาปัจจัยดังนี้ ๑) การเลือกทำเลที่ตั้ง ๒) การวางแผนผังโรงงาน ๓) การออกแบบสินค้า ๔) การกำหนดตารางเวลาการผลิต และ ๕) การตรวจสอบสินค้า

๗.๒ การจัดหาเงินทุน ผู้ประกอบการต้องบริหารเงินลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการจัดสรรเงินลงทุนในการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการจัดหาเงินทุนมาใช้ในการประกอบธุรกิจซึ่งมีแหล่งเงินทุน ๒ แหล่ง คือ แหล่งเงินทุนภายใน และแหล่งเงินทุนภายนอก

๗.๓ การจัดหาทรัพยากรบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการประกอบธุรกิจ ผู้ประกอบการจะต้องจัดหาบุคคลที่มีคุณภาพ และเหมาะสมกับตำแหน่งงาน โดยใช้หลักการ ดังนี้ ๑) การวางแผนกำลังคน ด้านจำนวน คุณภาพและหน้าที่ความรับผิดชอบ ๒) การสรรหากำลังคน ๓) การคัดเลือกและการบรรจุ และ ๔) การประเมินผลการปฏิบัติงาน

๗.๔ การบริหารการตลาด เป็นกระบวนการที่ทำให้สินค้าหรือบริการถึงมือผู้บริโภค เพื่อตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจสูงสุดแก่ผู้บริโภค

๘. ลักษณะของผู้ประกอบการที่ดี

๘.๑ มีความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จ (Willingness to succeed) การเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จนั้น จะต้องลงทุนและลงแรง ต้องทำงานหนักแทบจะไม่มีความหยุด เพราะต้องวางแผน ตัดสินใจ ดำเนินการ แก้ไขปัญหาอยู่เกือบตลอดเวลา ลักษณะดังกล่าวนี้จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว

๘.๒ มีความมั่นใจในตนเอง (Self – confidence) คนที่เชื่อมั่นในตนเองจะเป็นคนที่มีกำลังใจให้ตนเองสูง ไม่กลัวที่จะต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรค จึงมีโอกาสสูงที่จะบรรลุกับ

ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ คุณสมบัตินี้จะทำให้คนที่ทำงานด้วยหรือคนอื่นที่เกี่ยวข้องมีความเชื่อมั่นตามไปด้วย

๘.๓ มีแนวคิดเกี่ยวกับธุรกิจของตนเองอย่างชัดเจน (A clear business idea) ผู้ประกอบการจะต้องรู้ว่าตนเองกำลังอยู่ในธุรกิจอะไร ผลิตภัณฑ์หรือบริการของตนคืออะไร ธุรกิจของตนเมื่อเทียบกับคู่แข่งมีจุดอ่อน จุดแข็งอย่างไรบ้าง นอกจากนี้ยังต้องรู้ยุทธวิธีว่าทำอย่างไร ธุรกิจของตนจึงจะประสบความสำเร็จได้ เช่น รู้ว่าทำอย่างไรจึงจะทำให้ผลิตภัณฑ์หรือบริการของตนถูกใจผู้บริโภคได้มากกว่า มีคุณภาพมากกว่า เป็นต้น

๘.๔ มีแผนงานที่เป็นระบบ (The business plan) การมีเฉพาะแนวคิดทางธุรกิจที่ดีไม่ได้ยืนยันว่าผู้ประกอบการจะประสบความสำเร็จ แต่ควรจะมีแผนงานที่เป็นระบบด้วย แผนงานนี้เรียกว่า แผนธุรกิจ ผู้ประกอบการจะต้องมีความสามารถในการสร้างแผนธุรกิจ เพื่อชี้ให้เห็นว่าจะทำอะไร ที่ไหน อย่างไร โดยใคร เมื่อใด ใช้เงินทุนเท่าใด จะได้ผลอย่างไร การมีแผนธุรกิจที่ชัดเจนจะช่วยให้วิเคราะห์สถานการณ์ที่เป็นอยู่และที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เหมือนมีแผนที่อยู่ในมือทำให้ไม่หลงทาง

๘.๕ มีความสามารถในการบริหารการเงิน (Exact control of finances) ผู้ประกอบการเป็นจำนวนมากสร้างตัวขึ้นมาได้จากการใช้ทักษะด้านการตลาดหรือการผลิต แต่มักละเลยไม่พัฒนาทักษะในเรื่องบัญชีและการเงิน โดยมักจะโยนให้เป็นหน้าที่ของพนักงานบัญชี ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการรั่วไหลของเงินทุนในกิจการ ยิ่งเมื่อกิจการเติบโต ความซับซ้อนและปริมาณของกิจกรรมทางการค้ายิ่งมีมากขึ้น ผู้ประกอบการควรทราบว่ ขนาดที่แท้จริงของกิจการเป็นอย่างไร เช่น มีสินทรัพย์ รายได้ ต้นทุน ค่าใช้จ่าย กำไร เป็นอย่างไร ควรรู้วิธีการตรวจสอบฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ จะได้รู้ปัญหาและหนทางแก้ไขปัญหาก่อนได้ มีความสามารถทางการตลาด (Targeted marketing) ในยุคของการแข่งขันแบบนี้ ความสามารถทางการตลาดเป็นทักษะที่สำคัญที่จะทำให้อกิจการอยู่รอดได้ ผู้ประกอบการจะต้องแสดงฝีมือด้านนี้ให้เห็นชัดเจนว่า ตนเองรู้วิธีการที่จะนำสินค้าหรือบริการเข้าสู่ตลาดให้ ประสบผลสำเร็จได้

๘.๖ มีความสามารถมองเห็นสภาพของการแข่งขันในอนาคตได้ (A step ahead of the competition) ในการทำธุรกิจนั้น แนวคิดแผนงานมักกระทำกันในวันนี้ แต่การดำเนินงานจริงมักจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งมีความไม่แน่นอน ดังนั้น ผู้ประกอบการที่ดีจะต้องคาดการณ์ได้แม่นยำว่าสภาพตลาดและการแข่งขันจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร และทำการวางแผนวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ไว้ล่วงหน้า ซึ่งถือว่าเป็นการเตรียมความพร้อมไม่ได้อรอคอยโอกาสทางธุรกิจเข้ามาเฉย ๆ

๘.๗ มีแหล่งสนับสนุนที่ดี (Management support) ผู้ประกอบการที่จะประสบความสำเร็จนั้นมักจะเป็นบุคคลที่รู้จักเครือข่าย แหล่งสนับสนุนต่าง ๆ ที่มีผลต่อธุรกิจของตน เช่น ผู้ประกอบการอาวุโสที่อยู่ในธุรกิจเดียวกันที่สามารถสนับสนุนแนวคิด และวิธีการแก้ไขปัญหา ในลักษณะที่คล้ายกัน สถาบันการเงินที่สามารถให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเงินทุนและการขยายกิจการ เป็นต้น การพัฒนาตนเองให้มีเครือข่ายกว้างขวางจะช่วยทำให้มีที่ปรึกษามากในการขอความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ในอนาคต

๘.๘ มีทักษะในการประสานงาน (Cooperation) ผู้ประกอบการควรทราบว่าตนเองไม่สามารถรู้ทุกเรื่อง และทำทุกเรื่องด้วยตัวคนเดียวได้ โดยเฉพาะเมื่อกิจการเริ่มขยายตัว การมีทักษะการประสานงานทั้งภายในกิจการ (กับพนักงานตนเอง) และกับภายนอกกิจการจะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างราบรื่น ทักษะในการประสานงานนี้รวมถึงการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การมีทักษะในการสื่อสาร การสั่งการ การเป็นผู้นำ การถ่ายทอดงาน เป็นต้น

๘.๙ มีความสามารถทางการตลาด (Targeted marketing) ในยุคของการแข่งขันความสามารถทางการตลาดเป็นทักษะที่สำคัญที่จะทำให้กิจการอยู่รอดได้ ผู้ประกอบการจะต้องแสดงฝีมือด้านนี้ให้เห็นชัดเจนว่า ตนเองรู้วิธีการที่จะนำสินค้าหรือบริการเข้าสู่ตลาดให้ประสบผลสำเร็จได้

๘.๑๐ มีความสามารถมองเห็นสภาพของการแข่งขันในอนาคตได้ (A step ahead of the competition) ในการทำธุรกิจนั้น แนวคิดแผนงานมักกระทำกันในวันนี้ แต่การดำเนินงานจริงมักจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งมีความไม่แน่นอน ดังนั้นผู้ประกอบการที่ดีจะต้องคาดการณ์ได้แม่นยำว่าสภาพตลาดและการแข่งขันจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร และทำการวางแผนวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ไว้ล่วงหน้า ซึ่งถือว่าเป็นการเตรียมความพร้อม ไม่ได้รอคอยโอกาสทางธุรกิจเข้ามาเฉย ๆ

๙. คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (๒๕๔๘) ได้กล่าวว่า คนส่วนใหญ่ที่คิดทำธุรกิจเป็นของตนเอง ต้องมีสัญชาตญาณของความเป็นผู้ประกอบการ คนที่ไม่มีสัญชาตญาณของความเป็นผู้ประกอบการมักจะทำธุรกิจไม่ประสบความสำเร็จถึงแม้คนเหล่านั้นจะไม่พอใจกับงานที่ทำอยู่ และกำลังขวนขวายหาธุรกิจที่เหมาะสมจะลงทุน ดังนั้นคนที่จะเป็นผู้ประกอบการมักจะไม่ใช่สะทกสะท้านกับปัญหาอุปสรรคใดที่จะเกิดขึ้น มีแต่ตั้งใจแน่วแน่ว่าจะทำ ต้องทำให้ได้ แม้จะเหน็ดเหนื่อยอย่างไรก็อดทน ทำงานหนักต่อไปและมีความผูกพันกับงานที่ทำ เพื่อให้เกิดความสำเร็จ

จากการที่เดิมได้มีโอกาสคลุกคลีกับผู้ประกอบการและได้มีผู้ศึกษาคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จนั้น ต้องมีหลายประการประกอบกัน ท่านที่จะเป็นผู้ประกอบการอาจจะไม่จำเป็นจะต้องมีให้ครบทุกข้อ ยกเว้นข้อที่จำเป็นบางข้อที่ควรจะมี ดังนั้นขอให้พิจารณาดูว่าขาดข้อใดบ้าง เห็นสมควรที่จะพัฒนาให้เกิดขึ้นก็จะเป็นประโยชน์ คุณลักษณะดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

๑. ความกล้าเสี่ยง (Risk Taking) “ธุรกิจ” กับ “ความเสี่ยง” เป็นของคู่กัน ผู้ที่เป็นผู้ประกอบการ ชอบทำงานที่ท้าทายความรู้ ความสามารถ

๒. ต้องการมุ่งความสำเร็จ (Need for Achievement)

๓. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creativity Thinking)

๔. รู้จักผูกพันต่อเป้าหมาย

๕. ความสามารถโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น

๖. ยืนหยัดต่อสู้งานหนัก

๗. เอาประสบการณ์ในอดีตมาเป็นบทเรียน

๘. มีความสามารถในการบริหารงานและเป็นผู้นำที่ดี มีลักษณะการเป็นผู้นำ
รู้หลักการบริหารงาน

๙. มีความเชื่อมั่นตนเอง

๑๐. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
๑๑. มีความรับผิดชอบต่องานที่ทำเป็นอย่างดี
๑๒. มีความกระตือรือร้น และไม่หยุดนิ่ง
๑๓. ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติม
๑๔. กล้าตัดสินใจและมีความมุ่งมั่นพยายาม
๑๕. อย่าตั้งความหวังไว้กับผู้อื่น
๑๖. มองเหตุการณ์ปัจจุบันเป็นหลัก
๑๗. สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม
๑๘. ทำอะไรเกินตัวคือความล้มเหลว
๑๙. ต้องมีความร่วมมือและแข่งขัน
๒๐. ประหยัดเพื่ออนาคต
๒๑. มีความซื่อสัตย์

๑๐. ทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑

ทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ คือ ทักษะต่าง ๆ ที่ควรจะต้องมีเพื่อใช้ชีวิตอยู่ให้รอดเมื่อเกิดและเติบโตมาในโลกยุคนี้ นั่นเอง ซึ่งองค์กร World Economic Forum (WEF) ทำการสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งแนวโน้มของเทคโนโลยีในองค์กรใหญ่ ๆ ทั่วโลก ผลการศึกษาได้สรุปทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ (21st - Century Skill) ออกมาเป็น ๑๖ ทักษะ โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ กลุ่มใหญ่ คือ

๑. Foundational Literacies - กลุ่มทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิสัมพันธ์กับบริบทที่แตกต่างกัน เพราะเทคโนโลยีและความรู้ใหม่ ๆ ได้ก่อให้เกิดบริบทการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งทักษะเหล่านี้ ได้แก่ การใช้ภาษา (Literacy) การคำนวณ (Numeracy) การใช้เทคโนโลยี (ICT Literacy) การใช้วิทยาศาสตร์กับสิ่งรอบตัว (Scientific Literacy) การเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรม (Cultural & Civic Literacy) หรือแม้กระทั่งการจัดการด้านการเงิน (Financial Literacy) ที่รวมไปถึงวิธีการเป็นผู้ประกอบการ หรือ entrepreneurship ก็นับเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น เด็กคนหนึ่งจะต้องมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีรอบตัวให้เป็นประโยชน์ได้ (ICT Literacy) เพราะการหาความรู้ในปัจจุบันมักทำผ่านโลกดิจิทัลกันหมดแล้ว เช่น การ Search ข้อมูลผ่าน Google หรือ การจะใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในโลกปัจจุบันได้ คือการได้ทำสิ่งที่เขารักและหาเลี้ยงตัวเองได้อย่างมั่นคงด้วย ซึ่งจำเป็นต้องใช้ทักษะการจัดการด้านการเงิน (Financial Literacy) เป็นต้น

๒. Competencies - กลุ่มทักษะที่ต้องนำมาใช้ในการจัดการกับปัญหาหรือความท้าทายที่ต้องเจอในชีวิต ซึ่งความท้าทายเหล่านั้นจะมีความซับซ้อนขึ้นกว่าเมื่อเทียบกับความท้าทายในโลกเก่า โดยกลุ่มทักษะนี้จะเป็นทักษะสำคัญที่ใช้ร่วมกันในการวิเคราะห์ปัญหาให้ถูกจุด (Critical Thinking) สร้างวิธีการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Creativity) รวมทั้งสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่น (Communication & Collaboration) เพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้นให้ได้ กลุ่มทักษะนี้มักถูกเรียกรวม ๆ ว่า “4C” จัดได้ว่าเป็นทักษะหลักที่ทำให้มนุษย์เราเหนือกว่าคอมพิวเตอร์ หรือหุ่นยนต์ ๆ ก็คือ เป็นสิ่งที่คอมพิวเตอร์ยังทำไม่ได้ในเร็ว ๆ นี้ นั่นเอง ยกตัวอย่างเช่น เด็กที่กำลังเรียนอยู่ในตอนนี้

เมื่อโตไปจะต้องเจอกับความท้าทายที่ซับซ้อนกว่าปัญหาในโลกยุคเก่า เช่น จะทำอย่างไรให้มีน้ำดื่มที่สะอาด ถูกและเพียงพอสำหรับคนทั้งโลก หรือการหาพลังงานทางเลือกแบบใหม่ที่ยังไม่เคยมีอยู่ ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีความซับซ้อน ปัจจัย และข้อจำกัดต่างๆ ให้ต้องคำนึงถึงมากกว่า ซึ่งจำเป็นต้องใช้ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงลึกเพื่อหาต้นตอของปัญหาให้เจอ (Critical Thinking) อีกทั้งยังต้องการความคิดสร้างสรรค์และการคิดนอกกรอบ (Creativity) ในการสร้างความคิดเพื่อแก้ปัญหา รวมทั้งสามารถถ่ายทอดความคิดนั้นออกมาให้ได้ (Communication) นอกจากนี้ยังต้องสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความสามารถหลากหลายและมีความแตกต่างกัน (Collaboration) เพื่อแก้ปัญหาาร่วมกันให้ได้

๓. Character Qualities - กลุ่มทักษะที่ใช้ในการจัดการตัวเองกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เช่น ความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) การริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative) ความพยายามในการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Persistence/Grit) ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมและสภาพแวดล้อม (Adaptability) ความเป็นผู้นำ (Leadership) และความตระหนักถึงสังคมและวัฒนธรรม (Social & Cultural Awareness) ด้วยเหตุว่าความรวดเร็วของสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้เด็กยุคใหม่ต้องก้าวตามให้ทัน ทักษะเหล่านี้จึงมีความสำคัญมากขึ้น เพื่อที่จะได้ไม่เป็นคนที่ตามหลังคนอื่นอยู่เสมอ และเป็นคนที่มีคุณภาพ (Character Qualities) นั้นเอง ยกตัวอย่างเช่น สภาพของโลกที่เทคโนโลยีพัฒนาไปเร็วมาก เด็กคนหนึ่งจำเป็นต้องมีความอยากรู้อยากเห็นในระดับที่เหมาะสม (Curiosity) เพื่อให้ตัวเองสามารถทันโลกและทันคนอื่น ประกอบกับการมีความคิดริเริ่ม (Initiative) ความมุ่งมั่น (Persistence) และความเป็นผู้นำในการรวมทีม (Leadership) ถึงจะสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ออกมาให้กับโลกใบนี้ได้สำเร็จนั่นเอง

โดย ๖ ทักษะในกลุ่มที่ ๑ นั้นคือทักษะเฉพาะทางขั้นพื้นฐาน (Literacies) ในบริบทต่าง ๆ ที่เจอได้ทั่วไปในโลกยุคศตวรรษที่ ๒๑ ส่วนอีก ๑๐ ทักษะในกลุ่มที่ ๒ และ ๓ นั้นเป็นกลุ่มทักษะที่เกี่ยวข้องกับทักษะการเข้าสังคมและอารมณ์ (Social & Emotional Learning) โดยตรง และนับเป็นกลุ่มทักษะที่กำลังเป็นที่ต้องการมากขึ้นตามผลการวิจัยตลาดแรงงานของ WEF ที่ได้พูดถึงไปข้างต้น

เมื่อมีทักษะครบทั้ง ๑๖ อย่างที่ทำงานสอดคล้องกัน สามารถใช้ชีวิตอยู่รอดบนโลกในศตวรรษที่ ๒๑ ไม่ว่าจะสภาพแวดล้อมหรือสังคมจะเปลี่ยนไปรวดเร็วแค่ไหน และไม่ว่าจะเจอความท้าทายในชีวิตมากน้อยเพียงใดก็ตาม ทักษะเหล่านี้จะทำให้สามารถเรียนรู้ตลอดเวลาได้ ซึ่งเรียกว่า “Lifelong Learning” หรือ การเรียนรู้ตลอดชีวิต

วิจารณ์ พานิช (๒๕๕๕) กล่าวไว้ว่า ทักษะของคนในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาล ไปจนถึงมหาวิทยาลัย และตลอดชีวิต คือ 3R x 7C 3R ได้แก่ Reading (อ่านออก) (W) Riting (เขียนได้) และ (A) Rithmetics (คิดเลขเป็น) 7C ได้แก่ Critical thinking & problem solving (ทักษะด้านการคิด อย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity & innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม) Cross-cultural understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Collaboration, teamwork & leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) Communications, information & media literacy (ทักษะด้าน การสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) Computing & ICT literacy

(ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) Career & learning skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้) การเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ คือ การเรียนรู้ 3R x 7C ครูเพื่อศิษย์เองต้องเรียนรู้ 3R x 7C และต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต แม้เกษียณอายุจากการเป็นครูประจำการไปแล้ว เพราะเป็นการเรียนรู้เพื่อชีวิตของตนเองระหว่างเป็นครูประจำการก็เรียนรู้สำหรับเป็นครูเพื่อศิษย์และเพื่อการดำรงชีวิตของตนเอง

สรุปได้ว่า การเป็นผู้ประกอบการมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาจิตวิญญาณผู้ประกอบการ แรงจูงใจ การตระหนักถึงคุณค่า และความสามารถในการวางแผนธุรกิจ ทั้งหมดเป็นศักยภาพในการประกอบธุรกิจ ผลลัพธ์ของความสำเร็จของตัวผู้เรียนและผู้รับการอบรม คือ การได้ลงมือปฏิบัติแปลงความคิดเป็นแผนธุรกิจ และแปลงแผนธุรกิจเป็นการประกอบธุรกิจจริงได้ด้วยตนเอง

ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๖๐) ได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๑.๑ ความเป็นมาของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนทั้งในระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยีในทุกสาขาวิชา อย่างมีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสนองความต้องการของตลาดแรงงาน และการประกอบอาชีพอิสระ โดยมีการจัดทำแผนงาน โครงการ และกิจกรรมพัฒนาการศึกษาวิชาชีพด้วยการพัฒนาทักษะพื้นฐานของผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีความรู้ทางด้านการจัดการธุรกิจอย่างแท้จริง ตลอดจนพัฒนาทักษะในการคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative thinking) ด้วยการสร้างชิ้นงาน สิ่งประดิษฐ์ หรือนวัตกรรมใหม่ตามสาขาวิชาชีพและนำมาต่อยอดในเชิงพาณิชย์รวมถึงการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ให้สามารถสร้างช่องทางการเข้าถึงแหล่งทุน และองค์ความรู้ทางธุรกิจ เพื่อเพิ่มช่องทางอาชีพ (Career path) ให้กับผู้เรียน สามารถประกอบธุรกิจได้อย่างเป็นรูปธรรม สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ มีการดำเนินโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ ในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งอยู่ในแผนงานบูรณาการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มุ่งให้องค์ความรู้ด้านธุรกิจแก่นักเรียน นักศึกษาและส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมภายใต้ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา โดยกำหนดให้ทุกสถานศึกษา จัดตั้งศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีประสบการณ์ การทำธุรกิจทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อนำความรู้และ

ประสบการณ์ต่อยอดไปเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งจะเป็แนวทางในการสร้างอาชีพและสร้างรายได้ต่อไปในอนาคต

๑.๒ วัตถุประสงค์ของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

๑.๒.๑ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามีศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

๑.๒.๒ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาในสถานศึกษา สามารถนำกลไกการขับเคลื่อนผู้เรียนอาชีวศึกษาของศูนย์บ่มเพาะให้มีทักษะในการเป็นประกอบการ หรือสามารถพัฒนาต่อยอดธุรกิจเดิม

๑.๒.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการอาชีวศึกษาที่มีศักยภาพและความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถเป็นผู้ประกอบการได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

สรุปได้ว่า ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา มีความเป็นมาจากภารกิจหลักของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มุ่งพัฒนากำลังคนสายอาชีพให้มีความรู้ ทักษะทางด้านวิชาชีพ โดยมีการจัดทำแผนงาน โครงการ และกิจกรรมพัฒนาการศึกษาวิชาชีพด้วยการพัฒนาทักษะพื้นฐานของผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีความรู้ทางด้านการจัดการธุรกิจอย่างแท้จริง ตลอดจนพัฒนาทักษะในการคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative thinking) สามารถพัฒนาต่อยอดนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ ที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนมาพัฒนาไปสู่กระบวนการเป็นผู้ประกอบการที่เป็นสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การดำเนินการของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษานั้น มีการดำเนินการในระดับชาติ และการดำเนินในระดับสถานศึกษา มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานของศูนย์บ่มเพาะ รวมถึงการกำหนดบทบาทของบุคลากรในศูนย์บ่มเพาะอย่างชัดเจน มีการกำหนดขั้นตอนการทำงาน และวิธีการประเมินผล ตัวชี้วัดโครงการ การรายงานผ่านระบบออนไลน์ มีการเสริมแรงการพัฒนาศักยภาพของศูนย์บ่มเพาะ ด้วยการประเมินศูนย์บ่มเพาะโดยคณะกรรมการที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดและเป็นคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากสถานศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การประเมินศูนย์บ่มเพาะอาชีวศึกษามีการประเมินในระดับจังหวัด เพื่อคัดเลือกไปประเมินผลการปฏิบัติงานในระดับภาค และการประกวดในระดับชาติ ซึ่งจะได้รับสนับสนุนงบประมาณพัฒนาศูนย์ พร้อมโล่รางวัลในระดับ ๕ ดาวในแต่ละปีการศึกษา

การพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ Start up

๑. ความหมายเกี่ยวกับ Start up

เกศรา มัญชุศรี (๒๕๖๐) กล่าวถึงความหมาย Start up คือ การประกอบธุรกิจที่อาศัยเทคโนโลยีและการบริหารจัดการสมัยใหม่เพื่อนำไป ประยุกต์ใช้ได้กับธุรกิจเดิม หรือการแตกสายงานธุรกิจใหม่ที่ตอบสนองความต้องการในการดำเนินชีวิต ของมนุษย์ในยุคปัจจุบันที่มีวิธีการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไปจากเดิม ซึ่งในบางธุรกิจของ Start up สามารถเป็นธุรกิจที่ไม่เคยเกิดขึ้นหรือมีมาก่อนก็ได้ แต่สามารถแก้ไขปัญหาการดำเนินชีวิตประจำวันของ คนในสังคมหรือเพิ่มเติมความสะดวกสบายในการใช้ชีวิต สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับมนุษย์ในสังคมได้

เสน่ห์ ศรีสุวรรณ (๒๕๕๙) กล่าวถึงความหมาย Start up หรือ ธุรกิจที่เกิดขึ้นใหม่ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ธุรกิจเริ่มต้น รวมถึงการทำธุรกิจให้เติบโตขึ้นแบบก้าวกระโดด สามารถสร้างรายได้จำนวนมาก เป็นธุรกิจที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน หรือการเริ่มต้นธุรกิจเพื่อการเติบโตแบบก้าวกระโดดสร้างรายได้จากการขยายธุรกิจอย่างรวดเร็ว

จดหมายข่าวรัฐบาลเพื่อประชาชน (๒๕๕๙) กล่าวถึงความหมาย Start up คือ ธุรกิจเกิดใหม่ที่สร้างความเปลี่ยนแปลงด้วยแนวคิดที่แตกต่าง โดยใช้กระบวนการและนวัตกรรมที่ไม่เหมือนใคร สามารถทำซ้ำ (Repeatable) ขยายตลาด (Scalable) เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และเติบโตอย่างก้าวกระโดด (Exponential growth) สำหรับ Start up การเติบโตสามารถทำได้โดยไม่ต้องลงทุนเพิ่มขึ้นมาก

๒. แนวคิดเกี่ยวกับ Start up

ในการดำเนินธุรกิจรูปแบบเดิม ซึ่งอาศัยองค์ความรู้ทางด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ เพื่อขับเคลื่อนธุรกิจในรูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์ของวิสาหกิจเพื่อสังคมสู่ประเทศไทย ๔.๐ ตามนโยบายของภาครัฐซึ่งอยู่ในระยะเปลี่ยนผ่านโดยวิสาหกิจเพื่อสังคม จะเป็นองค์กรที่ใช้วิธีการจัดการกิจการเช่นเดียวกับบริษัทเอกชน แต่เป้าหมายสำคัญของการประกอบธุรกิจ คือ การนำกำไรที่ได้จากการดำเนินการกลับคืนสู่สังคมและสิ่งแวดล้อม เกิดการพัฒนาคน ผลิตภัณฑ์ และระบบการจัดการ เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้กับองค์กร

นคราญ ไชยเมือง และ จิรัฏฐ์ กาญจนบุญเรือง (๒๕๖๐) กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับ Start up ในยุคปัจจุบันการแข่งขันทางธุรกิจได้นำเอาเทคโนโลยีมาเป็นตัวช่วยในการขับเคลื่อน ดังนั้นการดำเนินธุรกิจรูปแบบดังกล่าวยังไม่สามารถแข่งขันในตลาดได้อย่างแท้จริงอันเนื่องมาจากเทคโนโลยีเป็นหัวใจสำคัญของสตาร์ทอัพของประเทศไทยอยู่ที่โมเดลธุรกิจ (Business model) ซึ่งหมายถึงรูปแบบวิธีการดำเนินกิจการของบริษัทในการดำเนินธุรกิจเพื่อสร้างรายได้ ซึ่งโดยทั่วไปจะเห็นว่ามีโมเดลธุรกิจ Start up

โครงการพัฒนาธุรกิจนวัตกรรมรายใหม่ มศก. (๒๕๖๐) มักจะมีรูปแบบแตกต่างไปจากธุรกิจที่เคยมีมาในอดีตและมักจะมีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ ในการสร้างธุรกิจ (โดยเฉพาะเทคโนโลยีด้าน Information and Communication Technology : ICT) ยกตัวอย่างเช่น GRAB taxi ซึ่งเป็น Application สำหรับเรียกใช้บริการโดยสาธารณะแท็กซี่เพื่อแก้ปัญหาของความยุ่งยากในการใช้บริการในรูปแบบเดิมที่ลูกค้าจะต้องออกไปรอแท็กซี่ของคนในแถบเอเชีย ซึ่งบริษัทจะได้อำนาจจากการเก็บค่าบริการเพิ่มเติม ซึ่งแม้ว่าแนวคิดไม่ได้ต่างจากการโทรศัพท์เรียกแท็กซี่ ผ่านศูนย์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ก่อนหน้า แต่การใช้ Application บนโทรศัพท์มือถือเป็นวิถีในการใช้ชีวิตของคนปัจจุบันมากกว่าและสามารถนำเครื่องมือที่ใช้ในชีวิตประจำวัน คือโทรศัพท์มือถือที่เป็นสมาร์ตโฟน (Smart phone) ที่ผู้คนโดยส่วนมากใช้ในชีวิตประจำวันนำมาใช้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

๓. ทฤษฎีเกี่ยวกับ Start up

ณฤทธิ วรพงษ์ดี (๒๕๖๐) กล่าวถึง ทฤษฎีเกี่ยวกับ Start up คือขั้นตอนการเริ่มต้นดำเนินธุรกิจ Start up ที่ประกอบด้วยขั้นตอนการสร้างสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากปัญหา หรือการสร้างสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ เพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา (Problem Solution Fit) ซึ่งในส่วนนี้จัดได้ว่าเป็นระยะเริ่มต้นสำหรับการสร้างธุรกิจ Start up ที่เกิดจากการพัฒนาไอเดียหรือแนวความคิด

ที่อาจจะมาจากความต้องการแก้ปัญหา Pain point บางอย่างของผู้คน หรือคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมที่สามารถเข้ามาช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ทำให้การ ดำเนินชีวิตมีความสะดวกสบายยิ่งขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นโดยได้ทำการพิสูจน์ว่าเป็นปัญหาที่มีอยู่ จริง และมีความต้องการแก้ไข โดยสามารถคิดผลิตภัณฑ์ที่สามารถแก้ปัญหานั้น ๆ ได้ อาจจะเรียกได้ ว่าเป็นช่วงเวลาของการค้นหา และการแก้ปัญหา โดยเริ่มจากการหาปัญหาที่เกิดขึ้นรอบตัว แล้วนำมา สร้างเป็นโจทย์สำหรับการแก้ไขปัญหานั้นได้

สมาร์ทเอสเอ็มอี (๒๕๖๐) กล่าวถึงทฤษฎีเกี่ยวกับ Start up คือ ขั้นตอนการสร้าง ผลิตภัณฑ์ต้นแบบเพื่อนำไปทดสอบกับตลาด (Product Market Fit) ซึ่งจะเป็นการสร้างผลิตภัณฑ์ ที่สามารถนำไปใช้งานได้จริง เพื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มลูกค้าเป้าหมายหรือตลาดกับกลุ่มตัวอย่าง และทำการเก็บผลสะท้อนกลับ (Feedback) จากลูกค้ารับฟังความคิดเห็นที่ได้จากกลุ่มลูกค้าในด้าน การใช้งานสินค้าและบริการทำการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายว่าดีไม่อย่างไร ใช้แล้วชอบ หรือไม่ชอบตรงไหน ใช้แล้วอยากใช้ต่อหรือไม่ แล้วนำผลที่ได้นั้นมาปรับปรุงให้ได้สินค้า บริการ หรือผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์กับความต้องการของตลาด และในเวลาเดียวกัน Start up ต้องเริ่มมอง หาผู้ลงทุนอย่างจริงจัง เพื่อทำการระดมทุนในการขยายการผลิต และขยายการตลาดเพื่อรองรับ สินค้าและบริการที่ได้พัฒนาขึ้น ก่อนจะเข้าสู่ stage ของการทำธุรกิจอย่างเต็มรูปแบบในลำดับถัดไป

๔. สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจ Start up ในประเทศไทย

สุพเนตร แสนเสนา และคณะ (๒๕๖๑) กล่าวถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จของธุรกิจ Start up สิ่งที่มีความสำคัญและช่วยให้สภาพแวดล้อมหรือบริบทในการสร้าง Start up ในปัจจุบันมี คุณภาพและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น คือการที่ประเทศไทยมีองค์ประกอบของระบบนิเวศของ Start up หรือ (Start up Ecosystem) ซึ่งเกี่ยวข้องกับหน่วยงาน หรือกลุ่มต่าง ๆ ที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันทำให้เกิดเป็นห่วงโซ่คุณค่า ได้แก่ ธุรกิจ Start up กลุ่มผู้ลงทุนใน Start up (Investor) และกลุ่มหรือองค์กร ที่เกี่ยวข้องที่จะมาช่วยสนับสนุนให้ธุรกิจ Start up เติบโต (Supporting Organization) ได้แก่

๑. กลุ่มบริษัท Start up (Startup Company) คือ กลุ่มคนที่ริเริ่มก่อตั้ง หรือ มีแนวความคิดในการดำเนินธุรกิจในรูปแบบของ Start up

๒. กลุ่มนักลงทุน (Investor) คือ กลุ่มคนที่มีกำลังด้านการลงทุน อาจจะเป็นเงินทุน เครื่องมือ หรือส่วนสนับสนุนที่จะส่งผลให้ Start up เติบโตขึ้นได้

๓. กลุ่มองค์กรที่เกี่ยวข้องที่ช่วยสนับสนุนให้ธุรกิจเติบโต (Supporting Organization) คือ กลุ่มของหน่วยงานหรือองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่สนับสนุนธุรกิจ Start up โดยสหราชอาณาจักรที่มีศักยภาพในการเติบโต เพื่อมาให้ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านต่าง ๆ อาทิเช่น ความรู้ เทคโนโลยี แหล่ง เงินทุน การออกตลาดต่างประเทศ การออกกฎหมาย ข้อปฏิบัติ รวมถึง กฎหมายที่เอื้อประโยชน์ต่อการสร้างธุรกิจ Start up ดังที่ จิรัฐ เชนฟิงพร (๒๕๖๐) กล่าวถึงปัจจัย แห่งความสำเร็จของธุรกิจ ต้องมีองค์ประกอบด้านระบบนิเวศของประเทศไทยที่มุ่งเน้นองค์ประกอบที่ จำเป็นในช่วงเกิดและเติบโต โดยอาศัยกรอบแนวคิด Data-driven framework ของ Start up Genome ในปี ๒๐๑๗ เป็นมาตรฐาน (Benchmark) ซึ่งวิเคราะห์องค์ประกอบของแต่ละระบบนิเวศ ด้วยข้อมูลที่ชี้วัดในแต่ละด้าน สามารถจำแนกได้ดังนี้

- ๓.๑ แรงงานที่มีทักษะ (Talent)
- ๓.๒ ประสบการณ์ของประเทศที่มีเทคโนโลยี Start up (Startup experience)
- ๓.๓ การเข้าถึงตลาด (Market reach)
- ๓.๔ การระดมทุน (Funding)
- ๓.๕ สมรรถนะ (Performance)

จุดเด่นและส่วนที่ช่วยส่งเสริมสมรรถนะของไทยในอนาคตได้ คือ ด้านการระดมทุน และรองลงมา คือ ด้านการเข้าถึงตลาด ขณะที่ด้านที่ไทยต้องแก้ไขหรือพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างจริงจัง คือ ด้านแรงงานและด้านการพัฒนาให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับเทคโนโลยี Start up ซึ่งเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสร้างธุรกิจ Start up ให้มากขึ้น โดยการพัฒนาด้านแรงงานจะมีความสำคัญมากเพราะจะทำให้แต่ละเมืองมีเทคโนโลยี Start up ที่มีประสบการณ์

๕. ปัญหาเกี่ยวกับ Start up ในประเทศไทย

Isriya Paireepairit (๒๕๕๙) กล่าวถึงในปัจจุบัน Start up ในประเทศไทยมีทั้งหมดจำนวน ๖๔๔ ราย ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๖๑ (เว็บไซต์นวิโคโนมิกวอเรียล, ๒๕๖๑) และจากการเก็บข้อมูลของสมาคมไทยผู้ประกอบการธุรกิจเงินร่วมทุน (Thai Venture Capital Association) หรือสมาคม VC ไทย สํารวจข้อมูลของผู้ก่อตั้ง Start up ในประเทศไทย จำนวน ๓๐ ราย เพื่อเก็บเป็นสถิติให้เห็นแนวโน้มของธุรกิจ Start up ในไทย พบว่า Start up ร้อยละ ๖๖.๗๐ ดำเนินการจดทะเบียนในประเทศไทย นอกจากนั้นจดทะเบียนในประเทศ สิงคโปร์และสหรัฐอเมริกา กลุ่มอุตสาหกรรมของ Start up ร้อยละ ๓๓.๓๐ เป็นธุรกิจประเภทไลฟ์สไตล์ตามด้วยคอมพิวเตอร์ และ FinTech จากข้อมูลข้างต้นผู้ประกอบการ Start up ในประเทศไทยยังมีจำนวนไม่ค่อนมากและยังคงมีการจดทะเบียนในต่างประเทศอยู่จำนวนหนึ่ง และผู้ประกอบการร้อยละ ๗๖.๗๐ ยังเห็นปัญหาด้านความขาดแคลนวิศวกร ร้อยละ ๔๐ ยังเห็นปัญหาด้านภาครัฐที่ยังไม่เข้าใจธุรกิจ Start up ร้อยละ ๔๐ มองว่าโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทยยังไม่ดีเท่าที่ควร และร้อยละ ๓๓.๓๐ ขาดแคลนเงินทุนในการประกอบธุรกิจ Start up

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมแห่งประเทศไทย SME Bank (๒๕๖๐) กล่าวถึงอุปสรรคที่ส่งผลต่อธุรกิจ Start up การเริ่มต้นสิ่งใหม่มักประสบกับอุปสรรคอยู่บ้างสำหรับธุรกิจ Start up ก็เช่นเดียวกัน สำหรับประเทศไทยนั้นการเริ่มต้น Start up จะต้องมองในหลายด้าน หลายมุม กฎหมายในประเทศไทยไม่ค่อยเอื้ออำนวยในการริเริ่มกิจการ เนื่องจากกิจการบางชนิดต้องขอใบอนุญาต บางเงื่อนไขและบางกฎเกณฑ์ได้มีผลกระทบในการทำลายธุรกิจ และยังทำให้ธุรกิจเก่าถูกทำลายให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในบางประเทศต้องยอมรับว่ามีการต่อต้านกันเกิดขึ้น การบริหารจัดการจึงยากขึ้น ดังนั้นในฐานะองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง และประชาชนคนวัยทำงานมีส่วนสำคัญในการกำหนดทิศทางของสังคมจึงจำเป็นต้องกลับมาทบทวน การริเริ่มใหม่ที่เกิดขึ้นส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างธุรกิจใหม่ จะเห็นได้ว่าระบบการศึกษาในประเทศไทยยังไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น คนหนุ่มสาวที่กำลังจบการศึกษาไม่ได้สั่งสมองค์ความรู้เพื่อนำมาต่อยอดสู่ธุรกิจแนวใหม่ และเป็นเจ้าของธุรกิจ อุปสรรคนี้จึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เมื่อโลกทั้งโลกเปลี่ยนแปลงแต่การศึกษาไทยยังคงไม่เปลี่ยนธุรกิจในประเทศจึงเติบโตยาก อุปสรรคที่เกิดขึ้นจึงต้องขอความร่วมมือจากภาครัฐ และส่วนงานที่เกี่ยวข้องในการสร้างสภาพแวดล้อม

และปัจจัยที่จะเกื้อหนุนให้ภาคธุรกิจ Start up มีความเจริญเติบโต และสิ่งสำคัญที่สุด คือ “การที่จะก้าวเข้าสู่ไทยแลนด์ ๔.๐ หรือ อุตสาหกรรม 4.0 หรือเรียกว่า Start up รุ่นใหม่ยังต้องตระหนักถึงการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่า ซึ่งจะทำให้การขับเคลื่อนบรรลุผล”

๖. ตัวอย่าง Start up ที่ประสบความสำเร็จ

Chayanis J (๒๕๖๐) กล่าวถึง Start up ที่ประสบความสำเร็จ สาเหตุจาก “จังหวะเวลา” จังหวะ เป็นเรื่องที่ Start up หลายคนมองหาในยุคที่ VR AR MR กำลังมา VR Real.Estate จึงตัดสินใจเข้าบุกตลาดกลุ่มอสังหาริมทรัพย์โดยนำเสนอระบบเทคโนโลยี VR เพื่อกลุ่มอสังหาริมทรัพย์ แทนการดูบ้านตัวอย่างที่ต้องเสียเวลาเดินทาง หรือการโมเดลบ้านที่อาจจะไม่ค่อยสมจริง หรือแม้แต่คอนโดที่ยังสร้างไม่เสร็จก็ตาม

สมาคมการตลาดแห่งประเทศไทย (๒๕๖๐) กล่าวถึง Start up ที่ประสบความสำเร็จ สาเหตุจาก “แนวความคิดใหม่” Slack คือ เครื่องมือที่ช่วยให้การสื่อสารในออฟฟิศง่ายขึ้น เริ่มในปี 2013 ซึ่งได้เข้ามาแทนที่การใช้อีเมลในองค์กร Slack ประสบความสำเร็จเพราะแอปนี้ได้รวบรวมทุกความสามารถของ Google Apps, Dropbox และ GitHub เข้าไว้ด้วยกัน สิ่งที่แอปนี้สร้างไม่ใช่สิ่งใหม่ แต่เป็นการรวมความสามารถของสิ่งเก่ามาไว้ด้วยกัน

๗. ตัวอย่าง Start up ที่ล้มเหลว

สุชาดา เตโชติรส (๒๕๕๙) กล่าวถึง Start up ที่ล้มเหลว สาเหตุจาก “ความไม่เข้าใจ” บริษัท เฟฟสเตย์ ฟิฟตี จำกัด ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มให้เช่าคอนโดตากอากาศ “มีแต่ธุรกิจที่เข้าใจว่ากำลังทำอะไรอยู่ แต่คนอื่นไม่เข้าใจ เพราะแพลตฟอร์มในรูปแบบนี้ ไม่เคยมีมาก่อนทำให้ถูกปฏิเสธ โดยเหตุผลหลัก คือ ความเชื่อใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของธุรกิจ หรือเจ้าของห้องที่นำมาปล่อยเช่าในแพลตฟอร์ม

พรทิพย์ กองขุน (๒๕๕๙) กล่าวถึง Start up ที่ล้มเหลว สาเหตุจาก “การมองข้าม” บริษัท จิตตะตอท คอม จำกัด ผู้ให้บริการแพลตฟอร์มวิเคราะห์ หลักทรัพย์ Jitta กล่าวว่า การสร้างตัวทดลอง หรือ Prototype เป็นเรื่องสำคัญ เพราะการนำ Product ไปให้คนกลุ่มหนึ่งทดลองใช้ จะทำให้การพัฒนา Product ทำได้ง่ายขึ้น และตรงความต้องการของผู้ใช้ที่สำคัญการเชื่อมั่นใน Product ตัวเองมากเกินไปเสี่ยงที่ Product นั้นจะไม่สำเร็จ

๘. ปัจจัยที่ทำให้ Start up ประสบความสำเร็จ

อศินา พรวิสิน (๒๕๕๙) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ Start up ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย

ปัจจัยด้านเวลา จังหวะเวลา สำหรับการทำธุรกิจนั้นต้องมีหลายปัจจัย ถ้าหากธุรกิจเปิดตัวและดำเนินการในช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสม อาทิเช่น ในช่วงเวลาที่ตลาดสำหรับสินค้า และบริการที่ธุรกิจกำลังจะเริ่มต้นดำเนินอิมตัวแล้ว หรือมีตัวเลือกมาก จะส่งผลให้ธุรกิจดำเนินการต่อไปได้ยาก

ปัจจัยด้านทีมงาน ธุรกิจทุกธุรกิจทีมงานเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ในการทำงานเป็นทีมจะทำได้ไปไกล และประสบความสำเร็จและถ้าได้ทีมงานที่ดีเข้าใจกันมีแนวคิดการทำงานที่ตรงกันและให้ความร่วมมือดี งานก็จะออกมาดี ธุรกิจก็จะเติบโตและประสบความสำเร็จ ความความเข้าใจในทีมงานที่ดีสามารถทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จได้

ปัจจัยด้านแนวความคิดใหม่ ๆ หรือไอเดีย เป็นปัจจัยสำคัญในการจะทำธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ ธุรกิจในปัจจุบันต้องมีแนวความคิดใหม่ ๆ ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อนำแนวความคิดนั้นมาใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของมนุษย์ เพราะแนวความคิดใหม่ ๆ จะเป็นตัวบอกว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร สามารถแก้ไขอะไรได้ การเริ่มต้นในการทำ Start up ให้ประสบความสำเร็จโดยที่แนวความคิด หรือจะเป็นการต่อยอดแนวความคิดเดิมที่มีอยู่แล้วให้มีความน่าสนใจยิ่งขึ้น

ปัจจัยแผนธุรกิจ เป็นอีกปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจ Start up ประสบความสำเร็จ การที่จะทำธุรกิจ อะไรก็ตามต้องมีการวางแผนที่ชัดเจนในการทำธุรกิจเพื่อให้ธุรกิจเป็นไปในทิศทางที่ต้องการ

ปัจจัยด้านเงินทุน การทำธุรกิจสิ่งที่สำคัญคือเงินทุนหรือแหล่งเงินทุน ปัจจุบันแหล่งเงินทุน Start up ในประเทศไทยมีการสนับสนุนในทำ Start up มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะธนาคารต่าง ๆ ที่สนับสนุนเงินทุนให้ธุรกิจ Start up และมีแหล่งเงินทุนให้เลือกหลากหลายรูปแบบ

สรุปได้ว่า การดำเนินธุรกิจมีการแข่งขันสูง ผู้ประกอบการต้องนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ ซึ่งธุรกิจที่นิยมได้แก่ Startup เป็นธุรกิจที่เกิดขึ้นใหม่ เน้นการทำธุรกิจที่เกิดจากแนวความคิดที่แปลกใหม่เป็นหลัก การทำธุรกิจมีประเด็นเรื่องการนำแนวคิดทางธุรกิจมาประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยี ผ่านการระดมทุนทั้งจากทุนตนเอง และแหล่งเงินทุนที่สนใจกลยุทธ์ของบริษัท ธุรกิจนี้สามารถเติบโตขึ้นแบบก้าวกระโดด สามารถสร้างรายได้จำนวนมาก เป็นธุรกิจที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันส่วนใหญ่แล้วจะเป็นธุรกิจด้านไอทีในวงการไอที เช่น ธุรกิจเกี่ยวกับแอปพลิเคชันต่าง ๆ ธุรกิจประเภท Start up เกิดขึ้นครั้งแรกที่ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเรียกว่า Silicon Valley เป็นแหล่งรวมตัวของบริษัทด้านไอทีชั้นนำต่าง ๆ มากมายทั่วโลก รวมถึงผู้ที่ต้องการเปิดบริษัทและนักลงทุนด้วย

ลักษณะสำคัญของธุรกิจ Startup สรุปได้ ดังนี้

๑. ธุรกิจที่เกิดขึ้นใหม่
๒. เป็นธุรกิจที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน
๓. เกิดขึ้นครั้งแรกที่ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเรียกว่า Silicon Valley เป็นแหล่งรวมตัวของบริษัทด้านไอทีชั้นนำต่าง ๆ มากมายทั่วโลก
๔. เป็นธุรกิจที่นำโอกาสที่ยังไม่มีใครเคยเห็นหรือไม่เคยทำมาก่อนมาเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจ
๕. การขยายธุรกิจผ่านเทคโนโลยีเป็นไปได้อย่างรวดเร็วทุกที่ทุกเวลา
๖. ในประเทศไทยมีการแบ่งประเภทของธุรกิจ Start up ออกเป็น ๘ ประเภทหลัก ๆ เช่น ด้านเกษตรและอาหาร (Agri Tech & Food Tech) ด้านการส่งเสริมอุตสาหกรรม ๔.๐ และ อุตสาหกรรมสะอาด (Industry 4.0 & Clean Tech) ด้านการศึกษาและการสนับสนุนการทำงานของภาครัฐ (EdTech & Gov Tech)

๗. เงินลงทุนสำหรับธุรกิจ Startup มาจากหลายแหล่งทั้งจากตนเอง ครอบครัว นักลงทุน

๘. Start up มีความท้าทายของการทำธุรกิจ ในหลายประเด็นและค่อนข้างอ่อนไหวต่อสถานการณ์ทางธุรกิจเนื่องจากเป็นธุรกิจที่เกิดจากเรื่องของแนวคิดและเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังต้องอาศัยการจ้างงาน ผู้ที่มีความสามารถเฉพาะด้าน หลาย ๆ กลุ่ม

มาร่วมกันในการดำเนินธุรกิจ อีกทั้งต้องเผชิญกับปัจจัยต่าง ๆ ของการทำธุรกิจตามปกติ เช่น ส่วนแบ่งทางการตลาด ความจงรักภักดีของลูกค้า ความเข้มแข็งของตราสินค้า เป็นต้นฯ

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ชีวัน ทองสอดแสง (๒๕๖๐) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาความรู้สู่การเป็นผู้ประกอบการ หน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการของผู้ประกอบการหน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจ (UBI) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ที่จะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาความรู้สำหรับผู้ประกอบการใหม่ โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีบูรณาการ (Integration Theory) ที่มุ่งเน้นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและผสมผสานความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ในการสร้างศักยภาพในการแข่งขันทางธุรกิจให้กับผู้ประกอบการใหม่ (Started-up Companies) ให้ประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อทราบรายละเอียดที่ครอบคลุมทุกด้านของการพัฒนาผู้ประกอบการ จึงใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ในด้านผู้ประกอบการใหม่, ผู้จัดการโครงการและรองผู้จัดการโครงการ, ที่ปรึกษาโครงการ, และผู้อำนวยการสถาบันแม่ข่ายของโครงการ จำนวน ๓๐ ท่าน พบว่า ผู้ประกอบการ UBI ขาดความรู้ในการดำเนินธุรกิจ หรือมีความรู้แต่ไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการแข่งขันในปัจจุบันได้ นำไปสู่การสร้างแนวทางการพัฒนาความรู้สำหรับผู้ประกอบการ UBI ที่มีคุณภาพ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มณีนรัตน์ ปราศจาก (๒๕๕๙) ศึกษายุทธศาสตร์การบริหารจัดการและการดำเนินงาน ศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพ และสภาพแวดล้อมขององค์กรในการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และศึกษายุทธศาสตร์การบริหารจัดการศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ เก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการจัดสนทนากลุ่มกับกลุ่มเป้าหมายสำคัญ แบบเฉพาะเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจฯ คณะกรรมการดำเนินงาน บุคลากร นักศึกษา และผู้ประกอบการ จำนวน ๓๐ คน นำข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาและจัดทำให้เป็นระบบ จากนั้นจึงทำการตรวจสอบข้อมูล โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า เมื่อได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องแล้ว จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปผลเชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า ศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มีศักยภาพและพร้อมในการเป็นหน่วยงานในการจัดฝึกอบรมเสริมสร้างทักษะอาชีพและส่งเสริมการดำเนินธุรกิจด้านต่าง ๆ ให้แก่อาจารย์ บุคลากร นักศึกษา ศิษย์เก่า และผู้ประกอบการภายนอกที่สมัครเข้าร่วมโครงการ เพื่อให้สามารถดำเนินธุรกิจได้ตามเป้าหมายที่กำหนด มีความพร้อมในด้านสถานที่ และผู้เชี่ยวชาญที่ปรึกษาให้คำแนะนำ ส่งเสริมความรู้เพื่อให้ผู้ประกอบการใหม่ด้วยเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง สามารถสนับสนุนให้เกิดบริษัทใหม่ จากผู้เข้ารับการบ่มเพาะที่มีศักยภาพ ตลอดจนช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกำหนดเป็นประเด็นยุทธศาสตร์ทั้งหมด ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ๑) การเชื่อมโยงเครือข่ายหน่วยงานพัฒนาผู้ประกอบการและบ่มเพาะวิสาหกิจที่เข้มแข็ง ๒) การจัดหาแหล่งทุนและพัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการให้บริการบ่มเพาะวิสาหกิจ

- ๓) การเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้ประกอบการให้สามารถแข่งขันในตลาดได้อย่างยั่งยืน และ
 ๔) การพัฒนาสมรรถนะองค์กรเพื่อสนองตอบความต้องการของผู้ประกอบการและประชาชน

ทองคำ ดินะลา (๒๕๕๘) การพัฒนารูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจสำหรับผู้ประกอบการใหม่ในธุรกิจอุตสาหกรรมของสถานศึกษาอาชีวศึกษา วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ ๑) เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ สำหรับผู้ประกอบการใหม่ในธุรกิจอุตสาหกรรมของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ๒) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจสำหรับผู้ประกอบการใหม่ในธุรกิจอุตสาหกรรมของสถานศึกษาอาชีวศึกษา และ ๓) เพื่อจัดทำคู่มือการบริหารศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจสำหรับผู้ประกอบการใหม่ในธุรกิจอุตสาหกรรมของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ได้แก่ เลขาธิการ รองเลขาธิการ ผู้อำนวยการรองผู้อำนวยการและหัวหน้างาน การศึกษาครั้งนี้ใช้รูปแบบการศึกษาแบบผสมผสานในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรแฝง และตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจสำหรับผู้ประกอบการใหม่ในธุรกิจอุตสาหกรรม ของสถานศึกษาอาชีวศึกษามีตัวแปรแฝงมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบทั้งสิ้น ๔ องค์ประกอบหลัก ได้แก่ นโยบาย การจัดระบบงาน การดำเนินงาน และรูปแบบที่ดี และมีตัวแปรที่สังเกตได้มีค่าน้ำหนัก องค์ประกอบทั้งสิ้น ๑๙ องค์ประกอบ นำผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจมาจัดทำโครงสร้างรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจสำหรับผู้ประกอบการใหม่ในธุรกิจอุตสาหกรรมของสถานศึกษาอาชีวศึกษาและนำเข้าสู่วิธีการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในด้านศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อลงมติรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจสำหรับผู้ประกอบการใหม่ในธุรกิจอุตสาหกรรมของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ผลการลงมติเป็นเอกฉันท์พบว่า องค์ประกอบการบริหารศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจสำหรับผู้ประกอบการใหม่ในธุรกิจอุตสาหกรรมของสถานศึกษาอาชีวศึกษา สามารถนำมาจัดทำรูปแบบบริหารจัดการที่เป็นวงจรเชื่อมโยงกัน ๔ องค์ประกอบหลัก (ตัวแปรแฝง) ได้แก่ ๑) นโยบาย ๒) การจัดระบบงาน ๓) การดำเนินงาน และ ๔) รูปแบบที่ดี โดยที่องค์ประกอบหลักนโยบาย มี ๕ องค์ประกอบ (ตัวแปรสังเกต) ได้แก่ ทิศทาง แผนงาน เครือข่าย ควบคุม และติดตาม องค์ประกอบหลักการจัดระบบงานมี ๕ องค์ประกอบ ได้แก่ จัดองค์กร โครงสร้าง ระเบียบ ทรัพยากรและฝึกอบรม องค์ประกอบหลักการดำเนินงานมี ๕ องค์ประกอบ ได้แก่ หลักสูตร เงินทุน ตลาด ผลผลิตและผลลัพธ์ องค์ประกอบหลักรูปแบบที่ดีมี ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุ่มค่า และมีส่วนร่วม จากนั้นได้นำรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจสำหรับผู้ประกอบการใหม่ในธุรกิจอุตสาหกรรมของสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่ได้รับการเห็นชอบด้วยมติเอกฉันท์ มาพัฒนาคู่มือการบริหารศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจของสถานศึกษาอาชีวศึกษาและนำเข้าสู่การสนทนากลุ่ม เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ของคู่มือฯ ตามองค์ประกอบที่เป็นผลการวิจัย ผลการจัดทำสนทนากลุ่มและลงความคิดเห็น พบว่า คู่มือการบริหารศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจของสถานศึกษาอาชีวศึกษา

สามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบในการบริหารศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจสำหรับผู้ประกอบการใหม่ในธุรกิจอุตสาหกรรมของสถานศึกษาอาชีวศึกษาได้

สาวิตรี อภินิษฐ์เสนีย์ (๒๕๕๘) ศึกษาวิจัยสมรรถนะผู้บริหารศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษาไทย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะที่จำเป็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษาไทย ๒) เพื่อสร้างคู่มือประเมินสมรรถนะ และ ๓) เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ของคู่มือการประเมินสมรรถนะโดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน ประกอบด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพการ วิจัยเชิงปริมาณและสถิติพรรณนา ได้แก่ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ๑) ผู้อำนวยการศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ ๒) รองผู้อำนวยการศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ ๓) คณะกรรมการศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ ๔) รองผู้จัดการศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ ๕) เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษาไทยที่จัดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๕๖ จำนวน ๖๓ ศูนย์ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะ (Purposive Sampling) จากศูนย์ละ ๑๐ คน รวม ๖๓๐ คน ตรวจสอบการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับนโยบายของศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษาไทยจำนวน ๕ คน และใช้วิธีการสนทนากลุ่มผู้บริหารศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างจำนวน ๘ คน การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามตามแบบลิเคิร์ต (Likert) มาตราวัด ๕ ระดับ ผลการวิจัยพบว่า ๑) สมรรถนะของผู้บริหารศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษาไทย ประกอบด้วย ๔ สมรรถนะหลัก คือ ๑) สมรรถนะด้านการบริหารจัดการ ๒) สมรรถนะด้านความรู้ ๓) สมรรถนะด้านคุณลักษณะภาวะผู้นำ ๔) สมรรถนะด้านทักษะหรือเทคนิค สมรรถนะหลักแต่ละด้านประกอบด้วย ๑๐ ข้อย่อย ๒) คู่มือการประเมินสมรรถนะผู้บริหารศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษาไทยได้องค์ประกอบคู่มือ ๗ ข้อ คือ (๑) วัตถุประสงค์การประเมิน (๒) คุณลักษณะที่ใช้ในการประเมิน (๓) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน (๔) กระบวนการในการประเมิน (๕) บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน (๖) เกณฑ์สมรรถนะที่ใช้ในการประเมิน และ (๗) ช่วงเวลาและสถานที่ในการประเมิน และ (๓) คู่มือการประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติงานของผู้บริหารศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษาไทย โดยภาพรวมทั้งหมดมีความเป็นไปได้ในการนำคู่มือไปใช้ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่า เนื้อหามีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการประเมินผล ด้านโครงสร้างคู่มือและด้านวัตถุประสงค์มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับมาก

สมเกียรติ อินทวงศ์ (๒๕๕๘) การพัฒนารูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ ๑) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ๒) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และ ๓) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วิธีดำเนินการวิจัยมี ๓ ขั้นตอนคือ ๑) ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกรอบแนวคิด และ สร้างเครื่องมือการวิจัย เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา มีวิธีปฏิบัติที่น่าสนใจ จำนวน ๕ แห่ง และ

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๖ คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสังเกตการณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ๒) ยกร่างรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของ โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ ๑ และตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบด้วยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๑๐ คน และ ๓) ประเมินความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์ของรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะโดย นำเสนอรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

๑. การบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และสภาพแวดล้อม
๒. รูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ ๑) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ๒ องค์ประกอบย่อย คือ ๑.๑) องค์คณะบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ ๑.๒) ศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นองค์กรในสถานศึกษา มี ๘ ภารกิจ ๒) กระบวนการ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การลงมือปฏิบัติ การควบคุม และการปรับปรุง ๓) ผลผลิต ประกอบด้วย การได้รับโอกาสในองค์ความรู้และทักษะการเป็นผู้ประกอบการ จำนวนผู้ประกอบการที่มีสถานที่ประกอบการจริง เมื่อจบการศึกษาภายใน ๑ ปี การมีทัศนคติที่ดีในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาผู้รับการบ่มเพาะ และ ๔) สภาพแวดล้อมที่เป็นปัจจัยเอื้อต่อความสำเร็จในการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ
๓. การประเมินรูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากและมีประโยชน์อยู่ในระดับมาก

มงคล ธีระนันท์ (๒๕๕๕) การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ ในสถาบันอุดมศึกษาไทย การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรค ในการบริหารจัดการศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษาไทย เพื่อศึกษาการบริหารจัดการสู่ความสำเร็จของศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษาไทย และเพื่อนำเสนอการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษาไทย การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลักและมีการตรวจสอบผลการสังเคราะห์การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ ในการวิจัยเชิงคุณภาพผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๑๗ ท่าน สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณที่ใช้เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ประชากรคือผู้แทนหรือผู้บริหารศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจของมหาวิทยาลัย จำนวน ๕๖ แห่ง ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษาไทย ผู้บริหารขาดกลยุทธ์การบริหาร คณะกรรมการมีเวลาให้ศูนย์ไม่เพียงพอ ความไม่ชัดเจนของนโยบาย บุคลากรขาดทักษะ และในแต่มหาวิทยาลัยมีระดับความสามารถแตกต่างกัน การบริหารจัดการสู่ความสำเร็จของศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษาไทยต้องมีรูปแบบการบริหารจัดการที่ใช้ประสบการณ์และความรอบรู้ในเชิงการเป็นนักธุรกิจมาบูรณาการการบริหารจัดการศูนย์บ่มเพาะฯ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการสร้างธุรกิจใหม่ การเพิ่มมูลค่าทางท้องถิ่น หรือการจัดการด้านทรัพย์สินทางปัญญา ศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ

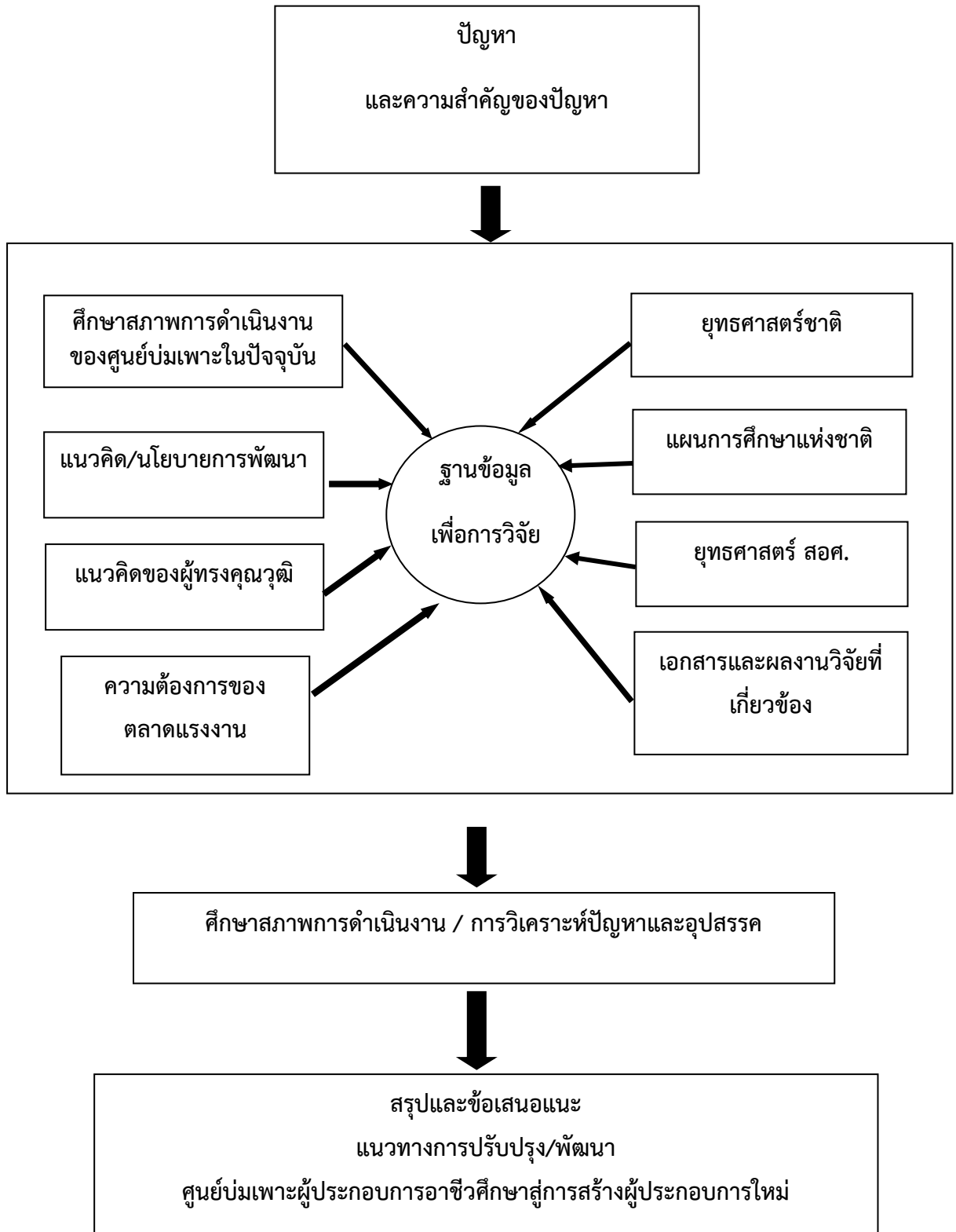
ต้องเป็นเครื่องมือให้กับมหาวิทยาลัยเพื่อบ่มเพาะธุรกิจให้แก่ผู้ประกอบการใหม่ พัฒนาสู่บริษัทจัดตั้งใหม่ รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพให้เข้มแข็งทั้งด้าน Business Plan & Technology Development of Product จากสภาพแวดล้อมทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา ยกกระดับเป็นบริษัทเต็มรูปแบบในอนาคต รวมถึงเป็นช่องทางนำผลงานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรมที่สร้างสรรค์โดยคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา พัฒนาสู่กระบวนการใช้งานเชิงพาณิชย์ สร้างรายได้ ผลประโยชน์กลับสู่สถาบันอุดมศึกษาในที่สุด ผลการสังเคราะห์การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษาไทย ประกอบด้วย ๗ ด้าน คือ ๑) ทิศทางของศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ ๒) องค์กรประกอบของศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ ๓) การบริหารจัดการ ๔) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ๕) การวิจัยของศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ ๖) การให้บริการทางวิชาการ และ ๗) การบริหารเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการ และจากการตรวจสอบการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษาไทยด้วยวิธีเชิงปริมาณ กับประชากรที่เป็นผู้แทนหรือผู้บริหารศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจของมหาวิทยาลัยจำนวน ๕๖ แห่ง พบว่า เห็นด้วยมากที่สุดทั้ง ๗ ด้าน

จินตนา บุญบงการ (๒๕๕๐) การวิจัยรูปแบบการพัฒนาของศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในมหาวิทยาลัย โดยวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย เพื่อศึกษาวิธีการดำเนินการของศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในมหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัย สถาบันการศึกษาต่าง ๆ โดยเป็นการศึกษาศักยภาพความพร้อมของสถาบัน เพื่อหาแนวทางการพัฒนา และเสนอแนะแนวทางและนโยบายในการเพิ่มศักยภาพของศูนย์บ่มเพาะ เพื่อการพัฒนา ศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้ยั่งยืน วิธีการศึกษาวิจัยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาและผู้ประกอบการ ผู้บริหารในสถาบันการศึกษาและวิจัย อีกทั้งบันทึก และใช้วิธีการประชุม Focus Group วิธีการสัมภาษณ์ลึกและวิธีการ Public Hearing โดยใช้เวลาในการทำวิจัย ๑๒ เดือน ผลการวิจัยยอมรับสมมติฐานการศึกษา คือ ศักยภาพความพร้อมของสถาบันการศึกษา ในการเป็นศูนย์บ่มเพาะขึ้นกับความพร้อมของคณาจารย์มากกว่าเครื่องมือและห้องปฏิบัติการ ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ควรพัฒนาแนวทางการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะโดยเริ่มจากการเลือกผู้ประกอบการวิสาหกิจ การให้คำปรึกษา การฝึกอบรม การสร้างเครือข่าย การบริการ การติดตามประเมินผล และการวิจัย วิธีการแก้ไขปัญหาอุปสรรค เพื่อการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะต้องดำเนินการทุกด้าน ตั้งแต่ด้านกลยุทธ์การบริหารงาน ด้านโครงสร้างการบริหารศูนย์บ่มเพาะและทีมที่ปรึกษา ด้านระบบต่าง ๆ เช่น ระบบการเงิน ระบบข้อมูล ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านทักษะของผู้บริหารศูนย์ เจ้าหน้าที่ศูนย์ และทีมที่ปรึกษา ด้านรูปแบบการบริหาร และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย

กรอบแนวคิดของการวิจัย

แนวคิดกรอบแนวยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) แนวคิดแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐– ๒๕๗๙ แนวคิดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แนวคิดนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ แนวคิดการเป็นผู้ประกอบการและทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ แนวคิดการพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ Start up แนวคิดนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แนวคิดนโยบายการสร้างผู้ประกอบการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและแนวคิด การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการได้ยึดถือเป็นแนวทางการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังนั้น กรอบแนวคิดในการวิจัย คือ แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ ได้ยึดถือเป็นแนวทางในการพัฒนาพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดังกล่าวให้มีความสมบูรณ์เพียงพอที่จะนำไปใช้เป็นกลไกสำคัญในการแก้ไขพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มีปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินงานที่ผ่านมาไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาและการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ตลอดจนการสร้างผู้ประกอบการใหม่ของผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถานศึกษาในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป ดังภาพประกอบแผนภาพ ที่ ๒ - ๑ กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุป

การขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะ ๒๐ ปีข้างหน้า จำเป็นต้องสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการให้เป็น “ผู้ประกอบการยุคใหม่” ที่ก้าวทันและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนธุรกิจ โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เนื่องจากการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการมีบทบาทสำคัญต่อการกระตุ้นให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตและความเข้มแข็งของผู้ประกอบการจะช่วยให้ประเทศสามารถแข่งขันในระดับเวทีการค้าโลกได้ โดยผู้ประกอบการยุคใหม่จะต้องมีทักษะแห่งอนาคตที่มีความพร้อมทางด้านทัศนคติ ทักษะความสามารถและความรู้สำหรับการรับมือกับการแข่งขันที่จะรุนแรงขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีได้ ดังนั้น แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคมนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่าง การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

จากกระแสโลกาภิวัตน์ประกอบกับพลวัตทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาคการผลิตที่ลดและเลิกพึ่งพาทุนการผลิตตามแบบอุตสาหกรรมเดิม มาสู่ยุคเทคโนโลยี ดิจิทัลและนวัตกรรมอันส่งผลต่อรูปแบบการดำเนินธุรกิจ เช่น โครงสร้างการค้าที่ปรับรูปแบบอยู่บนช่องทางอินเทอร์เน็ตมากขึ้น ส่งผลต่อรูปแบบการดำเนินธุรกิจ เช่น โครงสร้างการค้า ที่ปรับรูปแบบอยู่บนช่องทางอินเทอร์เน็ตมากขึ้น ส่งผลให้ธุรกิจที่ไม่สามารถปรับตัวได้ทันต้องล้มเลิกกิจการไป ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในบริบทปัจจุบัน “คน” จึงเป็นหัวใจของการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ต้องสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการไทยให้เป็น “ผู้ประกอบการยุคใหม่” ที่ก้าวทันและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนธุรกิจ โดยวางการปรับบทบาทภาครัฐให้เสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนา เพื่อผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินและฐานข้อมูลที่ทันสมัย เสริมสร้างศักยภาพในการขยายตลาดทั้งในและต่างประเทศและพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของธุรกิจใหม่ ๆ ในอนาคต ดังนั้น รัฐบาลมีนโยบายฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้มีความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนด้วยการส่งเสริมและพัฒนาก่อสร้างผู้ประกอบการอย่างต่อเนื่อง เช่น ๑) โครงการเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ (New Entrepreneur Creation: NEC) ซึ่งเกิดจากความร่วมมือระหว่างกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมและสถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของ SMEs ภายใต้แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ซึ่งมีกรอบแนวคิดหลักในการผลักดันให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นพลังขับเคลื่อนหลักของเศรษฐกิจไทย เพื่อให้ดำเนินธุรกิจด้วยองค์ความรู้ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หรือบริการ เน้นการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เป็นเครื่องมือการสร้างโอกาสทางการตลาด ๒) โครงการพัฒนาผู้ประกอบการค้ายุคใหม่ (New Economy Entrepreneur Development) โดยกรมส่งเสริมการค้าระหว่าง

ประเทศกระทรวงพาณิชย์ เป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมการสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการค้าระหว่างประเทศเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจของไทย โดยการเตรียมความพร้อมให้กับผู้ประกอบการไทยเพื่อรองรับสถานการณ์เศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ จึงได้จัดตั้งสถาบันพัฒนาผู้ประกอบการการค้ายุคใหม่ (New Economy Academy: NEA) ขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาระดับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โครงการสนับสนุนหน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษา (University Business Incubator: UBI) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้เริ่มโครงการ “หน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษา” (University Business Incubator: UBI) ในช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยมีเป้าหมายให้ UBI ในสถาบันอุดมศึกษาทำหน้าที่บ่มเพาะให้เกิด “ผู้ประกอบการใหม่” (Entrepreneurs) และ “บริษัทจัดตั้งใหม่” (Start up Companies) ซึ่งสามารถพัฒนาเป็น “บริษัทเต็มรูปในอนาคต” (Spin-off Companies) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๑)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนทั้งในระดับฝีมือระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยีอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสนองความต้องการของตลาดแรงงาน และการประกอบอาชีพอิสระโดยได้ขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบายเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๔ โดยกำหนดภารกิจและนโยบายด้านการยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา ยกกระดับความสามารถของผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งสมรรถนะหลัก (Core Competency) และสมรรถนะการทำงานตามตำแหน่งหน้าที่ (Function Competency) ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม วิถีประชาธิปไตย ความมีวินัย เสริมสร้างทักษะชีวิต ความสามารถด้านนวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์ การเป็นผู้ประกอบการ พัฒนาทักษะการคิดโดยจัดทำแผนงาน โครงการ และกิจกรรมพัฒนาทักษะพื้นฐานของผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีความรู้ทางด้านการจัดการธุรกิจอย่างแท้จริง ตลอดจนพัฒนาทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ด้วยการสร้างชิ้นงาน สิ่งประดิษฐ์ หรือนวัตกรรมใหม่ตามสาขาวิชาชีพและนำมาต่อยอดในเชิงพาณิชย์ รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ให้สามารถสร้างช่องทางการเข้าถึงแหล่งทุนและองค์ความรู้ทางธุรกิจ เพื่อเพิ่มช่องทางอาชีพ (Career Path) ให้กับผู้เรียนให้สามารถประกอบธุรกิจได้ อย่างเป็นรูปธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ๒๕๕๔) ได้นำนโยบายการสร้างผู้ประกอบการใหม่ไปสู่การปฏิบัติภายใต้การดำเนินโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งอยู่ในแผนงานบูรณาการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มุ่งพัฒนาองค์ความรู้ด้านธุรกิจแก่นักเรียนนักศึกษา ซึ่งมีเป้าหมาย ๓ ประการคือสร้างเครือข่าย และพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ สร้างช่องทางการเข้าถึงแหล่งทุนและองค์ความรู้ทางธุรกิจ และหนึ่งวิทยาลัยหนึ่งผลิตภัณฑ์ (One College One Product) (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ๒๕๕๖) ดังนั้น ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา มีความเป็นมาจากการกิจหลักของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มุ่งพัฒนากำลังคนสายอาชีพให้มีความรู้ ทักษะทางด้านวิชาชีพ โดยมีการจัดทำแผนงาน โครงการ และกิจกรรมพัฒนาการศึกษาวิชาชีพด้วยการพัฒนาทักษะพื้นฐาน

ของผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มี ความรู้ทางด้านการจัดการธุรกิจอย่างแท้จริง ตลอดจนพัฒนาทักษะในการคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative thinking) สามารถพัฒนาต่อยอดนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนมาพัฒนาไปสู่กระบวนการเป็นผู้ประกอบการที่เป็นสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การดำเนินการของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษานั้น มีการดำเนินการในระดับชาติ และการดำเนินในระดับสถานศึกษา มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานของศูนย์บ่มเพาะ รวมถึงการกำหนดบทบาทของบุคลากรในศูนย์บ่มเพาะอย่างชัดเจน มีการกำหนดขั้นตอนการทำงาน และวิธีการประเมินผล ตัวชี้วัดโครงการ การรายงานผ่านระบบออนไลน์ มีการเสริมแรงการพัฒนาศักยภาพของศูนย์บ่มเพาะ ด้วยการประเมินศูนย์บ่มเพาะโดยคณะกรรมการที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดและเป็นคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากวิทยาลัย และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การประเมินศูนย์บ่มเพาะอาชีวศึกษามีการประเมินในระดับจังหวัด เพื่อคัดเลือกไปประเมินผลการปฏิบัติงานในระดับภาค และการประกวดในระดับชาติ ซึ่งจะได้รับสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาศูนย์ พร้อมโลรางวัลในระดับ ๕ ดาวในแต่ละปีการศึกษา

บทที่ ๓

การดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา สู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

การศึกษา เรื่องแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา สู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ ในบทนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา สู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา ข้อที่ ๑ เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ โดยรายละเอียดของบทนี้ ประกอบไปด้วย

๑. นโยบายการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๒. แนวทางปฏิบัติของสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๓. สภาพการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๔. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา สู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่
๕. สรุป

นโยบายการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๑. นโยบายเกี่ยวกับการดำเนินของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

ในปีพ.ศ. ๒๕๔๙ นายวีระศักดิ์ วงษ์สมบัติ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้มีนโยบายการขับเคลื่อนการสร้างผู้ประกอบการเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔ โดยส่งเสริมพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และสอดคล้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น คือ ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสอาน ที่ต้องการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อการแข่งขันในเวทีโลก สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงกำหนดเป้าหมายโครงการสร้างผู้ประกอบการและกลยุทธ์ในการดำเนินงาน ประกอบด้วย สร้างทักษะ

การเป็นผู้ประกอบการแก่นักศึกษาอาชีวศึกษาและประชาชนที่สนใจในการเป็นผู้ประกอบการ พัฒนาครูอาจารย์ให้มีศักยภาพในการเป็นที่ปรึกษาธุรกิจ พัฒนาและเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการให้กับชุมชน พัฒนาระบบงานทัศน์ผู้บริหาร เพิ่มและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน จัดตั้งศูนย์บ่มเพาะอาชีวศึกษา และกำหนดกลยุทธ์ในการสร้างผู้ประกอบการ ส่งเสริมให้เกิดผลิตภัณฑ์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ๑ ผลิตภัณฑ์ ๑ วิทยาลัย เรียกว่า หนึ่งวิทยาลัย หนึ่งธุรกิจ (One College, One Company) (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ : ๒๕๕๑)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (๒๕๕๐) ได้กำหนดโครงการ “โครงการอาชีวสร้างสรรค์ แปรฝันสู่ธุรกิจ” กำหนดกระบวนการขับเคลื่อนการสร้างผู้ประกอบการ มีเป้าหมายในการ ๑. พัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการแก่นักศึกษาอาชีวศึกษาและประชาชนที่สนใจในการเป็นผู้ประกอบการ ๒. พัฒนาครู อาจารย์ให้มีศักยภาพในการเป็นที่ปรึกษาธุรกิจ ๓. พัฒนาและเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ ในชุมชน ๔. พัฒนาผู้บริหารให้มีมุมมองที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ๕. พัฒนาสมาชิกชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ๖. จัดตั้งศูนย์บ่มเพาะ โดยมีกลยุทธ์ในการดำเนินงาน ได้แก่ การสร้างเครือข่าย แสวงหาหน่วยงานร่วมพัฒนาผู้ประกอบการหน้าใหม่การพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้มีเนื้อหาด้านการจัดการธุรกิจ การสร้างช่องทางการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และการพัฒนาสินค้าและบริการต่อวิทยาลัย “เป็นหนึ่งวิทยาลัยหนึ่งธุรกิจ” ดังตารางที่ ๓ - ๑

ตารางที่ ๓ - ๑ เป้าหมายและกลยุทธ์การอาชีวศึกษาและเป้าหมายและกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

หมวด	เป้าหมายและกลยุทธ์การอาชีวศึกษา	เป้าหมายและกลยุทธ์ของ สอศ.
ปริมาณ	<ul style="list-style-type: none"> ● ยึดหยุ่น เรียนได้ทุกสาขา ทุกที่ ทุกเวลา ● มีรายได้ระหว่างเรียน มีงานทำ ● เทียบโอนประสบการณ์ผู้ทำงานในสถานประกอบการ ● รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้างทัศนคติเส้นทางอาชีพ ● ปรับและเพิ่มหลักสูตรใหม่ให้สอดคล้องกับโครงสร้างเศรษฐกิจ ● ประสานความร่วมมือกับ สพฐ. กศน. สกอ. 	<ul style="list-style-type: none"> ● เรียนได้ทุกสาขา ทุกที่ ทุกเวลา ● มีรายได้ระหว่างเรียน เรียนฟรี มีงานทำ ● ประสบการณ์มีคุณค่านำมาเพิ่มวุฒิได้ ● ปรับและเพิ่มหลักสูตรใหม่ให้สอดคล้องกับโครงสร้างเศรษฐกิจที่สมดุลและแข่งขันได้ (นักศึกษา: ปวช. ๑๘๔,๐๖๐ คน ปวส. ๑๓๒,๔๗๐ คน และ ปทส. ๒๐๐ คน)

ตารางที่ ๓ - ๑ เป้าหมายและกลยุทธ์การอาชีวศึกษาและเป้าหมายและกลยุทธ์ของสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (ต่อ)

หมวด	เป้าหมายและกลยุทธ์การอาชีวศึกษา	เป้าหมายและกลยุทธ์ของ สอศ.
คุณภาพ	<ul style="list-style-type: none"> สถานประกอบการ สร้างระบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในการจัดอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ ชุมชน ท้องถิ่น และเครือข่ายความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ การจัดระบบการจัดการความรู้วิชาชีพ ประกันคุณภาพผลิต ผลิตภัณฑ์ และงานบริการอาชีววะ ขยายการจัดการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการและชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ปฏิรูปวิธีสอบ มาตรฐานดี มีคุณภาพ สร้างระบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในการจัดอาชีวศึกษา การจัดการฐานความรู้อาชีวศึกษา ประกันผลผลิต ผลิตภัณฑ์ และงานบริการอาชีววะ สร้างภาพลักษณ์แห่งคุณภาพการอาชีวศึกษา
บริการสังคม	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาอาชีพแบบบูรณาการเพื่อแก้ปัญหาความยากจน Fix It Center ถนนอาชีพ เพิ่มวุฒิเกษตรกร ต่อยอด OTOP อาชีวะสีเขียว (สิ่งแวดล้อม พลังงาน) อาชีวะรวมพลัง (อาชีวะร่วมด้วยช่วยประชาชน ซ่อมสร้างโรงเรียน บ้านช่วยเหลือภัยพิบัติ) 	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาอาชีพแบบบูรณาการเพื่อแก้ปัญหาความยากจน Fix It Center เพิ่มวุฒิเกษตรกร ต่อยอด OTOP อาชีวะสีเขียว (สิ่งแวดล้อม พลังงาน) อาชีวะรวมพลัง (อาชีวะร่วมด้วยช่วยประชาชน ซ่อมสร้างโรงเรียน บ้านช่วยเหลือภัยพิบัติ)
ผลผลิต/ ผลลัพธ์	<ul style="list-style-type: none"> ความรู้ ความสามารถ ทักษะวิชาชีพ เฉพาะทาง มีทักษะพื้นฐาน: สื่อสารภาษา ICT วิจัยแบบง่าย (คิดเป็นทำเป็น)การจัดการธุรกิจ (Business Plan) มีคุณธรรม จริยธรรม และบุคลิกภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> ความรู้ ความสามารถเฉพาะ ผู้เรียนมีความชำนาญวิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะพื้นฐาน (ภาษา ICT บุคลิกภาพ วิจัยแบบง่าย การจัดทำแผนธุรกิจ

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, ๒๕๖๓

สำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ดำเนินกิจกรรมในการพัฒนานักศึกษาอาชีวศึกษาให้มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการเป็นการพัฒนาทักษะพื้นฐานของนักศึกษาให้มีความรู้ด้านการจัดการธุรกิจ การทำแผนธุรกิจ การสร้างเครือข่ายธุรกิจได้อย่างแท้จริงเพื่อพัฒนานักศึกษาเป็นผู้ประกอบการ สร้างช่องทางเข้าถึงแหล่งเงินทุน ขยายเครือข่ายบุคคลและเครือข่ายทางธุรกิจ โดยแบ่งหน้าที่ของหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง ดังตารางที่ ๓ - ๒

ตารางที่ ๓ - ๒ กรอบแนวทางการดำเนินงานโครงการอาชีวะสร้างสรรค์จำแนกตามหน่วยงาน

หน่วยงาน	แนวทางการดำเนินงาน	กลุ่มเป้าหมาย
วิทยาลัย อาชีวศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> จัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดอบรมให้ความรู้พื้นฐานในการเขียนแผนธุรกิจ 	<ul style="list-style-type: none"> นักศึกษา ปวช. และ ปวส. ในสังกัด สอศ. ดำเนินการโดยรัฐทั่วประเทศ จำนวน ๔,๐๔๐ คน
อาชีวศึกษาจังหวัด (อศจ.)	<ul style="list-style-type: none"> จัดประกวดการเขียนแผนธุรกิจ โดยดูจากนวัตกรรมดีเด่นทางการผลิต การค้า การบริการระดับจังหวัด กิจกรรมเสริมหลักสูตร อบรมให้ความรู้พื้นฐาน 	<ul style="list-style-type: none"> ทีมนักศึกษา ปวช. ปี๓ และ ปวส. ปี๒ ในสังกัด สอศ. ดำเนินการโดยรัฐทั่วประเทศ จำนวน ๑๐๐ ทีม หรือ ๖๐๐ คน
สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา (สอศ.)	<ul style="list-style-type: none"> จัดการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร อบรมให้ความรู้พื้นฐาน 	<ul style="list-style-type: none"> ทีมนักศึกษา ปวส. ปี ๒ ของอาชีวศึกษาจังหวัด (อศจ.) ที่ผ่านการคัดเลือก จำนวน ๒๐ ทีม หรือ ๑๒๐ คน

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, ๒๕๖๓

เนื่องจากปัญหานักศึกษาอาชีวศึกษาส่วนใหญ่นิยมเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นเมื่อจบการศึกษา และก้าวสู่อาชีพด้วยการเป็นลูกจ้างแรงงานมากกว่าที่จะเป็นผู้ประกอบการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ศึกษาถึงสาเหตุของปัญหา พบว่า นักศึกษาอาชีวศึกษามีจุดอ่อนเกี่ยวกับพื้นฐานการทำธุรกิจ ซึ่งทราบได้จากการที่นักศึกษาอาชีวศึกษาสามารถจัดกิจกรรมเปิดตัวสินค้าที่ได้คิดค้นและผลิตออกมาได้ สามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้ หากแต่ขาดความรู้เรื่องกระบวนการจัดการธุรกิจ ต้นทุนการผลิต การคำนวณจุดคุ้มทุน และการสร้างผลกำไรในเชิงพาณิชย์เมื่อจะต้องผลิตเป็นจำนวนมาก สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จึงได้จัดทำโครงการดังกล่าวขึ้นเพื่อเพิ่มเติมความรู้ในด้านการประกอบธุรกิจ และการเงินส่วนบุคคลให้กับนักศึกษาทุกคน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กำหนดนโยบาย ๑๒ ข้อ มอบให้กับผู้บริหารสถานศึกษา โดยมาตรการที่ ๗ ของนโยบายได้กล่าวถึงการสร้างผู้ประกอบการใหม่ร่วมกับหน่วยงานภายนอกดังนี้

มาตรการที่ ๗ การสร้างผู้ประกอบการใหม่ กำหนดกลไกขับเคลื่อนระบบการให้ความช่วยเหลือแนะนำ และการต่อยอดความรู้ด้านการประกอบธุรกิจผลักดันให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเป็นผู้ประกอบการใหม่ที่เข้มแข็งภายใต้การสนับสนุนความรู้และบูรณาการ ใช้ทรัพยากรระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน และสถาบันคีนัน เป็นต้น

นโยบายนี้มีจุดเน้นการจัดการอาชีวศึกษาประการหนึ่งที่สำคัญ คือ การสร้างงานสร้างรายได้ และการฝึกนักศึกษาเป็นเจ้าแก สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จึงได้ดำเนินการ

โครงการอาชีพสร้างสรรค์ แปรผันสู่ธุรกิจ โดยพัฒนาทักษะพื้นฐานทางธุรกิจ การเขียนแผนธุรกิจ การสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการ การพัฒนาความรู้เรื่องการเงินส่วนบุคคล และการเข้าถึงแหล่งเงินทุนให้กับนักศึกษาอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทุกแห่ง โดยจัดให้มีวิชาบังคับ ๒ วิชาในหลักสูตร ได้แก่ วิชาการเงินส่วนบุคคล เงินทองของมีค่า เริ่มต้นในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๔๕ และวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ เริ่มต้นในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๐ และกำหนดให้สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การอบรมแผนธุรกิจให้กับนักศึกษาอาชีวศึกษาในสถานศึกษา ผู้ประกอบการในชุมชน และในระดับจังหวัด มีการก่อตั้งศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการในระดับจังหวัด

๒. โครงการอาชีพสร้างสรรค์ แปรผันสู่ธุรกิจ

เป็นโครงการที่สำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างผู้ประกอบการรุ่นใหม่สำหรับนักศึกษาจากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม โดยร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ๓ แห่ง ได้แก่ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มุ่งหวังให้นักศึกษาอาชีวศึกษาได้รับความรู้ ความเข้าใจในการเขียนแผนธุรกิจตามเกณฑ์ของสถาบันการเงิน และสามารถนำไปต่อยอดสู่การเป็นธุรกิจได้ในอนาคต อีกทั้งเป็นการพัฒนาความรู้ ด้านธุรกิจให้กับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่มีหน้าที่เป็นครูที่ปรึกษาในศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการของสถานศึกษาด้วย มีการอบรมให้กับนักศึกษาอาชีวศึกษาที่สนใจเข้าร่วมโครงการ ๒ หลักสูตร คือ หลักสูตรอาชีพสร้างสรรค์ แปรผันสู่ธุรกิจ และหลักสูตรเสริมสร้างแนวคิดธุรกิจและการประกวดแผนธุรกิจ และผู้แทนจากหน่วยงานภายนอกมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการคัดเลือกแผนธุรกิจ ผลลัพธ์ของการดำเนินงานในปีที่ ๑ มีนักศึกษาที่สามารถนำความรู้ ทักษะที่ได้จากการอบรม รวมทั้งแผนธุรกิจไปต่อยอดเป็นธุรกิจของตนได้ โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการอาชีพสร้างสรรค์ แปรผันสู่ธุรกิจ (RRR Awards) ดังนี้ ๑. เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางธุรกิจ และหลักสูตรการจัดการธุรกิจให้ผู้สอน และสามารถใช้ทฤษฎี การบริหารธุรกิจเพื่อถ่ายทอดและให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน ๒. เพื่อพัฒนาและสร้างแรงบันดาลใจให้นักศึกษาอาชีวศึกษามีศักยภาพที่เข้มแข็งในการเป็นผู้ประกอบการ ๓. เพื่อสร้างความรู้ในการจัดการธุรกิจ การตลาด การบัญชี การเงิน และแผนธุรกิจ และสนับสนุนนโยบายรัฐบาล เพื่อเสริมสร้างศักยภาพธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และโครงการนี้ช่วยให้บรรลุผล ๓ ระดับ คือ ครูผู้สอน ผู้เรียน และเศรษฐกิจ โดยในด้านครูผู้สอน ๑. เพื่อกระตุ้นครูผู้สอนให้ถ่ายทอดความรู้ทางธุรกิจให้ผู้เรียน ๒. เพื่อเตรียมเครื่องมือเพื่อเป็นสื่อสนับสนุนการสอนการประกอบธุรกิจ ด้านผู้เรียน ๑. เพื่อพัฒนาความรู้ทางธุรกิจและสปิริตของการทำธุรกิจ ๒. เพื่อมีประสบการณ์ของการจัดตั้งธุรกิจจริง ๓. เพื่อกระตุ้นการเริ่มจัดตั้งธุรกิจ และด้านเศรษฐกิจของไทย การเพิ่มจำนวนธุรกิจขนาดย่อมที่จัดตั้งใหม่ซึ่งจะเสริมสร้างการเติบโตที่ยั่งยืนของเศรษฐกิจไทย ผู้ให้การสนับสนุนหลายหน่วยงาน ได้แก่ คณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และผู้ประกอบการท้องถิ่น โดยให้การสนับสนุนทั้งด้านทรัพยากรการดำเนินการโครงการอาชีพสร้างสรรค์แปรผันสู่ธุรกิจ (RRR Awards) และกลยุทธ์สำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้จัดให้มีโครงการย่อยทั้งสิ้น ๑๖ โครงการ และโครงการที่เกี่ยวข้องเนื่อง ๔ โครงการ เรียกว่า โครงการเทียบเท่าผลผลิต การจัดการองค์ความรู้ในการสร้างผู้ประกอบการและการจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนกลยุทธ์ สู่เป้าหมาย นางเจิดฤดี ชินเวโรจน์ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการและผู้ขับเคลื่อนนโยบายนี้กล่าวไว้ในรายงานโครงการว่า การผลักดันนโยบายอย่างมุ่งมั่นเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา อาชีวศึกษานั้น พบว่า นักศึกษามีพัฒนาการและมีศักยภาพในการแข่งขัน ทั้งความรู้ ทักษะด้านวิชาการ การเขียนแผนธุรกิจจนเป็นที่ยอมรับของสถาบันการเงินที่เข้าร่วมโครงการได้ประสบการณ์มาแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับสถานประกอบการทั้งในประเทศและที่ประเทศสิงคโปร์ และเกิดความภาคภูมิใจในวิชาชีพการ เป็นผู้ประกอบการ ส่งผลให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการ เป็นผู้ประกอบการ และพร้อมที่จะก้าวสู่การ เป็นผู้ประกอบการได้เมื่อสำเร็จการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นความสำเร็จของสำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ด้วยความร่วมมือกับพันธมิตรจากหน่วยงานภายนอก

๓. การสานต่อนโยบายการสร้างผู้ประกอบการของสำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จนถึงปัจจุบัน

คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) อาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ.๒๕๕๗ เรื่อง การบริหารจัดการโดยรวม สถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน สำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จึงได้ กำหนดยุทธศาสตร์การปฏิรูปอาชีวศึกษา (ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์, ๒๕๕๙) และสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษา และวิชาชีพกำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ (เจิดฤดี ชินเวโรจน์, ๒๕๕๙) เพื่อขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ โดยให้มีจุดเน้นหนึ่งประการว่าด้วยการส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ มีกรอบการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การเน้นการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาทุกคน เป็นผู้ประกอบการ แม้แต่การเป็นนายช่างที่ตั้งตัวได้เพื่อสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานรากของประเทศและการจัดหลักสูตรการศึกษา/หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อต่อยอดการเป็นผู้ประกอบการให้กับผู้จบการศึกษาหลักสูตรปกติ ใช้เวลาศึกษาอบรมประมาณ ๖ ถึง ๑๒ เดือน ชื่อโครงการว่า โครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑. มีการปรับรายวิชาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. ๒๕๕๖ และ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พ.ศ. ๒๕๕๗
๒. มีการกำหนดรายวิชา ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ เป็นรายวิชาพื้นฐานเลือกเสรีในหลักสูตรสำหรับทุกประเภทวิชาทุกสาขาวิชา (ให้เรียนทุกคน)
๓. มีการจัดการเรียนการสอนการประกอบอาชีพอิสระทั้งในระบบและนอกระบบ และ
๔. มีการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น ๘ เดือน สำหรับนักศึกษาที่สนใจเป็นผู้ประกอบการ ผู้สำเร็จการศึกษาที่ยังว่างงานและประชาชนทั่วไป โครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษากิจกรรมตามแผนปฏิบัติการ ฉบับนี้ ได้แก่

๓.๑ ปรับรายวิชาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. ๒๕๕๗ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ๒๕๕๗ กลุ่มพื้นฐานเลือกเสรีเพิ่มเติมโดยกำหนดวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ เป็นรายวิชาบังคับ (ผู้เรียนทุกคนต้องเรียน)

๓.๒ สร้างความรู้ความเข้าใจในการประกอบอาชีพอิสระ ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนอาชีวศึกษาในระบบและนอกระบบ

๓.๓ พัฒนาบุคลากรครูให้มีศักยภาพในการเป็นครูที่ปรึกษาธุรกิจและสอนในรายวิชาการประกอบธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ

๓.๔ เสริมสร้างศักยภาพในการเป็นผู้ประกอบการให้แก่ผู้เรียนอาชีวศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ รวมถึงประชาชนทั่วไป

๓.๕ อบรมและประกวดแผนธุรกิจในโครงการอาชีวะสร้างสรรค์แปรรูปสู่ธุรกิจ (RRR Awards) และศึกษาดูงานต่างประเทศ จำนวน ๑๐๐ ทีม

๓.๖ ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการในสถานศึกษา ศูนย์บ่มเพาะเฉพาะทาง จำนวน ๔๑๖ แห่ง ฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น (๘ เดือน) นักเรียน นักศึกษา บัณฑิตว่างงาน และประชาชนที่สนใจ

๓.๗ สื่อการสอนอาชีพเพื่อเป็นผู้ประกอบการ (e-Learning)

๔. ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙)

การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดำเนินการกำหนดนโยบาย เป้าหมายการผลิตและแผนพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้ความสำคัญกับคุณภาพผู้สำเร็จอาชีวศึกษาเป็นสำคัญ โดยมุ่งปรับปรุงปัจจัยสนับสนุนและกระบวนการจัดอาชีวศึกษาให้เกิดคุณภาพ ดังนี้

๔.๑ สารสนเทศที่สำคัญจะเป็นตัวบ่งชี้แนวทางการพัฒนากำลังคนในระดับโลก ระดับภูมิภาคระดับประเทศ ระดับกลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด

๔.๒ ให้ความสำคัญกับครูและผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ โดยมุ่งเพิ่มพูนขีดความสามารถของครูในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๓ ยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับสถานประกอบการโดยเน้นความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และการฝึกงาน

๔.๔ เตรียมความพร้อมกำลังคนรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในส่วนของการตั้งรับและเชิงรุก ได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถทางภาษา และสมรรถนะกำลังคนอาชีวศึกษาให้มีมาตรฐานในระดับสากล

โดยโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษาอยู่ในส่วนของนโยบายที่ ๑ มุ่งสร้างและผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

เป้าหมาย : การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภายใต้ บริบทความร่วมมือกับสถานประกอบการให้ได้ตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองและฝึกอบรมวิชาชีพกำลังคนอาชีวศึกษาที่อยู่นอกระบบให้เพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ มุ่งพัฒนาคุณภาพและปริมาณผู้เรียนให้สัมพันธ์กับความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศและระดับสากล

กลยุทธ์ที่ ๑ ผลิตและพัฒนากำลังคนให้ มีสมรรถนะได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงานและสังคมทั้งในประเทศ ภูมิภาค อาเซียน และระดับสากล

โครงการสำคัญ

๑. โครงการศึกษาความต้องการการผลิตและพัฒนากำลังคนทั้งปริมาณและคุณภาพภายในประเทศ

๑.๑ ระดับจังหวัด

๑.๒ ระดับกลุ่มจังหวัด

๑.๓ ระดับกลุ่มอุตสาหกรรม/กลุ่มอาชีพ

๒. โครงการศึกษาความต้องการการผลิตและพัฒนากำลังคน ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพตามกรอบความร่วมมือกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและสากล

๓. โครงการศึกษาเป้าหมายการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลางของประเทศไทย ระยะ ๑๕ ปี (ปีการศึกษา ๒๕๕๕ - ๒๕๖๙)

ระยะที่ ๑ ๒๕๕๕ - ๒๕๖๑ (๖๐ : ๔๐)

ระยะที่ ๒ ๒๕๖๒ - ๒๕๖๙ (๓๐ : ๓๐)

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมและพัฒนาการจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพด้วยรูปแบบที่หลากหลายทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาระบบทวิภาคี

โครงการสำคัญ

๑. โครงการแลกเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาและสถานประกอบการในกลุ่มจังหวัด

๒. โครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและระดับสากล

๓. โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาอาชีวศึกษาระหว่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริม สนับสนุน และเร่งรัดการจัดอาชีวศึกษาด้านความร่วมมือผลิตและพัฒนากำลังคนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยเฉพาะการศึกษาระบบทวิภาคี และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามสาขาวิชาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงาน

โครงการสำคัญ

๑. โครงการพัฒนารูปแบบการเรียนทวิภาคี ให้สอดคล้องกับขนาดและความสามารถของสถานประกอบการโดยเฉพาะ SME ภายใต้ความร่วมมือกับสถานประกอบการ

๒. โครงการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารความร่วมมือในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาระดับจังหวัด

๓. โครงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการฝึกงานและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ดังนั้นการนำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาโดยโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษาอยู่ในส่วนของนโยบายที่ ๑ มุ่งสร้างและผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน โดยมีเป้าหมายในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาภายใต้บริบทความร่วมมือกับสถานประกอบการให้ได้ตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองและฝึกอบรมวิชาชีพกำลังคนอาชีวศึกษาที่อยู่นอกระบบให้เพิ่มขึ้น

แนวทางปฏิบัติสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะ ผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ของสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ปัจจุบันแนวทางการปฏิบัติของสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะ
ผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ ของสำนักงานคณะกรรมการการ
อาชีวศึกษาได้ดำเนินการ ดังนี้

๑. สถานศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาของรัฐบาล
ทุกแห่ง จัดตั้งศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา
๒. สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนรายวิชาการเป็นผู้ประกอบการ บรรจุในหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เพื่อบ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการ
ใหม่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๓. สถานศึกษาดำเนินการฝึกอบรมการเป็นผู้ประกอบการให้แก่นักศึกษา ระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เพื่อบ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่
ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๔. พัฒนาศักยภาพผู้เรียนในการเป็นผู้ประกอบการรายใหม่
๕. มีการบ่มเพาะผู้ประกอบการสำหรับกลุ่มเป้าหมายในสถานศึกษา
๖. การดำเนินงานตามแผนธุรกิจ
๗. มีการประเมินคุณภาพ และความเป็นไปได้ของแผนธุรกิจ
๘. มีการดำเนินการคัดเลือกสถานศึกษาที่ดำเนินโครงการศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ
อาชีวศึกษา
๙. มีการประเมินศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา
๑๐. มีการสรุปผลการดำเนินงานนำเสนอผู้บริหาร โดยหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะ
ผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย แผนการปฏิบัติงาน สรุปผลการดำเนินธุรกิจของผู้เรียน
และ สรุปผลการใช้ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา เป็นแหล่งเรียนรู้
๑๑. มีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา
ผ่านช่องทางที่หลากหลาย

สภาพการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้าง ผู้ประกอบการใหม่ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ปัจจุบันสภาพการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้าง
ผู้ประกอบการใหม่ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการ
สอดคล้องกับนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา สู่การสร้าง
ผู้ประกอบการใหม่ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังรายละเอียด

ตามนโยบายยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๙) พบว่า สถานศึกษาในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมการค้า การลงทุน พัฒนาสู่ชาติการค้า มีการพัฒนาภาคการผลิตและบริการ เสริมสร้างฐานการผลิตเข้มแข็งที่ ยั่งยืน และส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยสู่เกษตรยั่งยืนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการพัฒนาผู้ประกอบการและ เศรษฐกิจชุมชน พัฒนาทักษะ ผู้ประกอบการและการยกระดับผลิตภาพแรงงานและพัฒนา SMEs สู่อสากล (ราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๖๑)

ตามนโยบายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ที่พบว่า สถานศึกษา ในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการพัฒนาในทุกมิติของสังคมอย่างสมเหตุสมผล มีความ พอประมาณมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี และการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี มีการพัฒนาคนไทยให้เป็น คนที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีการสร้างความมั่นคง ทางสังคมทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม อาหารและน้ำ และพลังงาน มีการยึดเป้าหมายอนาคต ที่ยั่งยืน เพื่อการแข่งขันในเวทีโลก ด้านการผลิตและบริการที่ใช้นวัตกรรม มุ่งเน้นการเพิ่มผลิตภาพ ของการผลิตและบริการ โดยเน้นการใช้ภูมิปัญญาและการพัฒนานวัตกรรมยึด “หลักการนำไปสู่การปฏิบัติ ให้เกิดผลภายใน ๕ ปี” เป็นการขับเคลื่อนด้วยกลไกประชารัฐ ที่รวมพลังภาครัฐ ภาคเอกชนและ ประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๐)

ตามนโยบาย Thailand 4.0 พบว่า ในปัจจุบัน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา มีการขับเคลื่อนประเทศด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม มีการสร้าง โครงสร้างทางเศรษฐกิจฐานบริการและดิจิทัลให้ความสำคัญกับธุรกิจภาคบริการมากขึ้น มีการ ปรับเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าเป็นการสร้างสรรค์นวัตกรรม ทั้งที่จับต้องได้ พิมพ์เขียว (Thailand ๔.๐ โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน, ๒๕๕๙)

ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ พบว่า สถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ให้ทุกคนมีโอกาส เท่าเทียมกัน มีการพัฒนาให้คนไทยมีทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนา ประเทศ มีการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล และมีการมุ่งเน้น ให้คนเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศเพื่อเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๐)

ตามนโยบายการสร้างผู้ประกอบการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีการสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการแก่ นักศึกษาอาชีวศึกษา และประชาชนที่สนใจ มีการพัฒนาครู - อาจารย์ให้มีศักยภาพในการเป็น ที่ปรึกษาธุรกิจ มีการพัฒนาและเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการให้กับชุมชน มีการพัฒนากระบวนทัศน์ ผู้บริหารมีการเพิ่มและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน และมีการจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะ อาชีวศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สำนักมาตรฐาน การอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๐)

ตามนโยบายแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ พบว่า การดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการ ใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการส่งเสริมการขยายบทบาท

ทางเศรษฐกิจของ SME เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของ SME ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ มากกว่าร้อยละ ๕๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีการปรับปรุงให้การทำธุรกิจ SME มีความสะดวกมากขึ้น มีการส่งเสริมให้ SME ในการประกอบการอย่างมืออาชีพ มีการพัฒนา SME รุ่นใหม่ให้ส่งเสริมให้ SME ในการประกอบการอย่างมืออาชีพผู้ประกอบการที่สร้างคุณค่าและมูลค่า

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา สู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) จุดมุ่งหมายที่สำคัญของแผนยุทธศาสตร์ คือ การมุ่งเน้นการประกันโอกาสทางการศึกษา ความเสมอภาคทางการศึกษา และการศึกษาเพื่อการมีงานทำและการสร้างงานได้ นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดภารกิจและนโยบายด้านการยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา โดยการยกระดับความสามารถของผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งสมรรถนะหลัก (Core Competency) และสมรรถนะการทำงานตามตำแหน่งหน้าที่ (Function Competency) ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม วิถีประชาธิปไตย ความมีวินัย เสริมสร้างทักษะชีวิต ความสามารถด้านนวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์ การเป็นผู้ประกอบการ พัฒนาทักษะการคิดโดยจัดทำแผนงาน โครงการ และกิจกรรมพัฒนาทักษะพื้นฐานของผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีความรู้ทางการจัดการธุรกิจอย่างแท้จริง ตลอดจนพัฒนาทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ด้วยการสร้างชิ้นงาน สิ่งประดิษฐ์ หรือนวัตกรรมใหม่ตามสาขาวิชาชีพและนำมาต่อยอดในเชิงพาณิชย์ รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ให้สามารถสร้างช่องทางการเข้าถึงแหล่งทุนและองค์ความรู้ทางธุรกิจเพื่อเพิ่มช่องทางอาชีพ (Career Path) ให้กับผู้เรียน ให้สามารถประกอบธุรกิจได้อย่างเป็นรูปธรรม

สภาพปัจจุบันการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ มีปัญหาและอุปสรรค หลายประการด้วยกัน เช่น สถานศึกษาไม่ได้ดำเนินการตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ไม่มีกระบวนการในการกำกับ ติดตาม ส่งเสริม และสนับสนุน การดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา การใช้งบประมาณ ผิดวัตถุประสงค์ หลักสูตรในการฝึกอบรมที่ใช้ในแต่ละสถานศึกษามีความหลากหลายไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ครูขาดองค์ความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการ

จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ และผู้วิจัยได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา เกี่ยวกับ “ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ และแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่” โดยผู้ที่ให้ข้อมูลในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเป็นผู้ประกอบการ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ครูที่ปรึกษาธุรกิจ และศิษย์เก่าที่ผ่านการบ่มเพาะจากศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา และที่ประสบผลสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการ จำนวน ๗ ท่าน ดังนี้

๑. นางเจิดฤดี ชินเวโรจน์ ข้าราชการบำนาญ อดีตที่ปรึกษาด้านมาตรฐานอาชีวศึกษา ธุรกิจและบริการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
๒. นางสาวพรรณสร ทองบุณนาค ผู้เชี่ยวชาญฝ่ายสินเชื่อ ธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่ กรุงเทพมหานคร
๓. ผศ.รท.(หญิง) ดร.เกิดศิริ เจริญวิศาล อาจารย์ประจำ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
๔. นายประภากร วัชราคม ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ ทำหน้าที่ประธานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาภาค ภาคเหนือ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่
๕. นางฉวีวรรณ จันทระจิต หัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี
๖. นางสาวประทีน เลี่ยนจำรูญ ครูที่ปรึกษาธุรกิจ วิทยาลัยเทคนิคพังงา
๗. นางอารีย์ หัสณีย์ ศิษย์เก่าวิทยาลัยเทคนิคพังงา ที่ผ่านการบ่มเพาะจากศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการ

สรุป

นโยบายการสร้างผู้ประกอบการใหม่ของสำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) มีเป้าหมาย ๓ ประการหลัก ได้แก่ การพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ให้มีความรู้ มีทักษะในการเขียนแผน ธุรกิจเพื่อประกอบธุรกิจด้วยการร่วมมือกับหุ้นส่วนเศรษฐกิจ สถานประกอบการ การสร้างช่องทางเข้าถึงแหล่งทุน และการพัฒนาธุรกิจต่อหนึ่งสถาบันศึกษา โครงการอาชีวะสร้างสรรค์แปรรูปสู่ธุรกิจ ขับเคลื่อนด้วยโครงการย่อยและโครงการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจของสถานศึกษาโดยปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ประกอบการหน้าใหม่ผ่านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เช่น ภาคเอกชน สถานประกอบการ และหุ้นส่วนเศรษฐกิจ เช่น สถาบันการเงิน

สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ได้กำหนดแผนปฏิบัติราชการที่ภายใต้กับนโยบายการปฏิรูปอาชีวศึกษา และนโยบายการสร้างผู้ประกอบการของสำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญในการสร้างผู้ประกอบการหน้าใหม่เข้าสู่ตลาดแรงงาน ให้มีการประกอบอาชีพอิสระหรือเป็นผู้ประกอบการ เพื่อพัฒนารากฐานที่มั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีกิจกรรมที่จัดเป็นหลักสูตรการศึกษา การฝึกอบรมในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้นักศึกษามีความรู้และทักษะที่จำเป็น การจัดการเรียนการสอนที่เน้นการลงมือปฏิบัติ การจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะเพื่อให้บริการนักศึกษาและประชาชนที่สนใจ การร่วมมือกับภาคเอกชน เป็นความพยายามอย่างต่อเนื่องในการสร้างผู้ประกอบการของสำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบัน

ซึ่งสภาพการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามมาตรฐานสากลในการจัดการศึกษาเพื่อการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า การดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ

อาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีสาระสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการ มีหลายด้าน ได้แก่ การมีความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม รับรู้ถึงโอกาส การตัดสินใจ การเป็นผู้นำและผู้บริหารจัดการ มีมนุษยสัมพันธ์ และมีทักษะการสื่อสาร ผู้ประกอบการมีพฤติกรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะ พฤติกรรมของผู้ประกอบการ ได้แก่ มองเห็นโอกาส แก้ปัญหา ลงมือทำ บริหาร/ทำงานได้ด้วยตนเองได้ มีความตระหนักส่วนบุคคลมีเครือข่าย และมีการสื่อสารกับผู้อื่น ผู้เรียนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการ ได้แก่ กำหนดเป้าหมายและมีความใฝ่ฝัน มั่นใจในตนเอง มีมานะอดุสาหะ กำหนดชะตาชีวิตตนเอง เน้นการปฏิบัติ และมีนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ ทักษะของผู้ประกอบการ ได้แก่ คิดสร้างสรรค์และมีนวัตกรรม สามารถจูงใจและโน้มน้าวผู้อื่น บริหารงานได้ ตัดสินใจได้ สร้างเครือข่าย มองเห็นโอกาส และเฝ้าหาความรู้เชิงธุรกิจและการเงิน

บทที่ ๔

แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา สู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

การศึกษา เรื่องแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา สู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ ในบทนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา สู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อที่ ๒ เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ และวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ มีลำดับการศึกษา ดังนี้

๑. สังเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่
๒. สังเคราะห์แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่
๓. สรุป

สังเคราะห์บทสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็นถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ สรุปได้ดังนี้

๑. สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาบางส่วนไม่ได้ดำเนินการตามนโยบายการพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน ไม่มีกระบวนการในการกำกับติดตาม ส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา นโยบายการสร้างผู้ประกอบการขาดโครงสร้างการบริหารงาน เนื่องจากไม่ได้อยู่ในโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา ตามระเบียบบริหารสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นอกจากนี้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลให้นโยบายของสถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลง
๒. มีการใช้งบประมาณผิดวัตถุประสงค์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจัดสรรสำหรับสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา

๓. ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะที่ชัดเจน ไม่เข้าใจบริบท บทบาทหน้าที่ของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ไม่มีความตระหนัก หรือเห็นความสำคัญของศูนย์บ่มเพาะ และมีการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายผู้บริหารสถานศึกษาทำให้การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง

๔. หัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ไม่มีแนวปฏิบัติ หรือการบริหาร ศูนย์บ่มเพาะที่ชัดเจน มีการเปลี่ยนแปลงหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะอยู่บ่อยๆ ส่งผลให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง อาทิ ครูที่ได้รับการฝึกอบรมย้ายหน้าที่หรือย้ายสถานศึกษา

๕. หลักสูตรในการฝึกอบรมที่ใช้ในแต่ละสถานศึกษามีความหลากหลายไม่เป็น มาตรฐานเดียวกัน การประเมินคุณภาพและการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะ ทั้งในทุกระดับไม่เป็น มาตรฐานเดียวกัน

๖. ครูขาดองค์ความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการและไม่มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการจริง ขาดเทคนิคการถ่ายทอดองค์ความรู้ยังใช้เทคนิคการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางขาดทักษะการเป็นที่ปรึกษาการสอนการเป็นผู้ประกอบการไม่ต่อเนื่อง

จากสภาพปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับปัญหาการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ในด้านกลยุทธ์ในการบริหารงานมีความล่าช้าไม่ต่อเนื่อง โครงสร้าง การบริหารศูนย์บ่มเพาะขาดเอกภาพ ขาดที่ปรึกษาผู้ประกอบการ ด้านระบบการดำเนินงานไม่ชัดเจน ไม่มีการประสานข้อมูลกับหน่วยงานอื่น ๆ ขาดความรู้ทางการเงิน กฎหมายเกี่ยวกับภาษี ทรัพย์สิน ทางปัญญา ด้านทักษะ ผู้บริหารศูนย์บ่มเพาะขาดทักษะการให้คำปรึกษา ขาดความรู้ความเข้าใจ ในระบบธุรกิจ ด้านรูปแบบการบริหาร มีการบริหารงานแบบเป็นกันเอง ขาดแนวทางการดำเนินงาน ที่ชัดเจนและขาดความคล่องตัวในการบริหารงาน ส่งผลให้การบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ อาชีวศึกษาไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ๒๕๕๕) สอดคล้องกับปัญหาในการบริหารศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจในมหาวิทยาลัย (จินตนา บุญบังการ และคณะ, ๒๕๕๐) พบว่า ด้านกลยุทธ์ในการบริหารงานมีความล่าช้า เพราะผู้บริหารไม่มีการมอบอำนาจ กรอบ ของราชการทำให้บุคลากรของศูนย์บ่มเพาะทำงานยากขึ้น มีศูนย์บ่มเพาะบางศูนย์ที่ระบุ ว่า กลยุทธ์การบริหารงานมีความไม่ต่อเนื่อง เพราะมีการเปลี่ยนตัวผู้บริหารระดับปฏิบัติการ ด้านโครงสร้างการบริหารศูนย์บ่มเพาะ กรรมการที่แต่งตั้งขึ้นมาไม่ค่อยมีเวลาเนื่องจากมีภาระ การสอนมาก บางศูนย์บ่มเพาะไม่มีที่ปรึกษาประจำทำให้ขาดความต่อเนื่องในการให้คำปรึกษา แก่ผู้ประกอบการ และมีที่ปรึกษาไม่เพียงพอที่จะให้คำแนะนำ ด้านระบบการบริหารต่าง ๆ มีความล่าช้า ด้านการบริหารงานบุคคล ทีมที่ปรึกษาไม่เพียงพอ ขาดทักษะการให้คำปรึกษาเบื้องต้น ไม่ครอบคลุม ทุกสาขาวิชา ขาดความรู้ทางการเงิน กฎหมายและภาษี ทรัพย์สินทางปัญญา ขาดความรู้ความเข้าใจ ในระบบธุรกิจ วิทยากรที่เป็นอาจารย์มีความรู้ทางด้านวิชาการแต่ไม่มีประสบการณ์ ในธุรกิจจริง และ ขาดความร่วมมือ ด้านรูปแบบการบริหาร มีการบริหารแบบเป็นกันเอง ขาดแนวทางการดำเนินงานที่ ชัดเจน ขาดความคล่องตัว ในการบริหารงาน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับปัญหา การดำเนินงาน ศูนย์บ่มเพาะในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ และสุรินทร์ (คันศร คงยืน, ๒๕๕๑) พบว่า ไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์บ่มเพาะ

เวลาในการปฏิบัติงานตรงกับเวลาสอน ผู้ดำเนินการในศูนย์บ่มเพาะไม่ทราบแนวทางในการปฏิบัติงานภายในศูนย์บ่มเพาะอย่างแท้จริง ทำให้ไม่สามารถดำเนินการในศูนย์บ่มเพาะได้ ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ในการประกอบธุรกิจจึงไม่สามารถให้คำปรึกษา ในบางธุรกิจได้ จึงขาดความน่าเชื่อถือในเรื่องการให้บริการ ขาดการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สมเกียรติ อินทวงศ์ และคณะ, ๒๕๕๗) พบว่า คณะกรรมการในศูนย์บ่มเพาะต่างมีภารกิจประจำในสถานศึกษาทำให้ไม่มีเวลาในการปฏิบัติงานในศูนย์บ่มเพาะและไม่มีองค์ความรู้ในการเป็นผู้ประกอบการ ไม่มีองค์ความรู้ที่ชัดเจน ในสถานศึกษาการดำเนินงานเป็นไปตามงบประมาณที่ส่วนกลางกำหนดและปฏิบัติงานตามที่อยู่บังคับบัญชาสั่ง ไม่มีการวางแผนกำลังคนของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา และจากเครือข่ายภายนอกในการร่วมวางแผนจัดวิทยากรในการอบรม และที่ปรึกษาการเป็นผู้ประกอบการจริง ตลอดทั้งค่านิยมของผู้เรียน ค่านิยมจากครอบครัวและสังคม ต้องการให้นักเรียนนักศึกษาศึกษาต่อเพื่อทำงานหรือมีเงินเดือนประจำ ตลอดทั้งผู้เรียนไม่เข้าใจถึงประโยชน์และผลตอบแทนที่จะได้รับในการเป็นผู้ประกอบการ

สังเคราะห์บทสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ ซึ่งผู้วิจัยจะนำผลการสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ครั้งนี้ ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ตามผลการสังเคราะห์ ดังนี้

แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่แบ่งออกเป็น ๒ ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาศักยภาพศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา และด้านการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

๑. ด้านการพัฒนาศักยภาพศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

๑.๑ งบประมาณ

๑.๑.๑ มีการจัดสรรงบประมาณอย่างสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

๑.๑.๒ มีการกำกับ ติดตามการใช้งบประมาณเป็นระยะ จนบรรลุเป้าหมาย

๑.๑.๓ จัดให้มีการถ่ายทอดกลยุทธ์สถานศึกษาว่าด้วยการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา และ การใช้งบประมาณอย่างชัดเจน

๑.๑.๔ มีการประเมินประสิทธิผลการใช้งบประมาณ

๑.๒ บุคลากร

๑.๒.๑ จัดให้ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างสถานศึกษา

๑.๒.๒ กำหนดให้มีตำแหน่งหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา มีบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบที่ชัดเจน

๑.๒.๓ มีแนวทางการบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาเพื่อให้บริการบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดทำคู่มือการบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

๑.๒.๔ กำหนดให้ครูที่ปรึกษาของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ได้รับความรู้ ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ โดยการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมครูที่ปรึกษาธุรกิจ

๑.๒.๕ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดแผนการพัฒนาบุคลากรของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาให้เป็นมาตรฐาน

๑.๒.๖ กำหนดให้มีครูที่ปรึกษาของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ที่ครอบคลุมในทุกด้าน ได้แก่ ครูที่ปรึกษาด้านธุรกิจ ครูที่ปรึกษาด้านบัญชีและการเงิน ครูที่ปรึกษาด้านการตลาด ครูที่ปรึกษาด้านการจัดการ

๑.๓ ครูภัณฑ์ และกฎระเบียบ

๑.๓.๑ กำหนดให้มีกฎระเบียบที่ชัดเจนสำหรับการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

๑.๓.๒ กำหนดให้มีครูภัณฑ์ที่เหมาะสมและพอเพียงสำหรับศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

๑.๓.๓ กำหนดให้มีการประเมินการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาเพื่อให้ได้มาตรฐาน

๑.๔ การบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

๑.๔.๑ มีการประเมินผลการบริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาโดยต้นสังกัด

๑.๔.๒ มีการกำกับ ติดตามการบริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา โดยต้นสังกัด

๑.๔.๓ ดำเนินงานบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นมาตรฐาน เพื่อบรรลุเป้าหมาย ที่กำหนดโดยต้นสังกัด

๑.๔.๔ สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก และกับ ผู้ปกครอง

๑.๔.๕ มีการประชุมชี้แจงแนวทางการบริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา โดยต้นสังกัด

๑.๔.๖ มีการประชุมถ่ายทอดกลยุทธ์สถานศึกษาว่าด้วยแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดโดยต้นสังกัด

๑.๕ การจัดการศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

๑.๕.๑ มีการประชุมชี้แจงแนวทางการบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาโดยต้นสังกัด

๑.๕.๒ มีการดำเนินงานอย่างเป็นมาตรฐาน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนด โดยต้นสังกัด

๑.๕.๓ มีการประเมินผลการการบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ อาชีวศึกษา โดยต้นสังกัด

๑.๕.๔ มีการกำกับ ติดตามการบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ อาชีวศึกษา โดยต้นสังกัด

๑.๕.๕ มีการประชุมถ่ายทอดกลยุทธ์สถานศึกษาว่าด้วยแนวทางการ บริหารจัดการศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาโดยต้นสังกัด เพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

๒. ด้านการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

๒.๑ การพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่

๒.๑.๑ มีหลักสูตรการอบรมผู้ประกอบการอาชีวศึกษาที่ชัดเจน และเป็น มาตรฐานเดียวกันสำหรับทุกสถานศึกษา โดยจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมการเป็นผู้ประกอบการเพื่อใช้ สำหรับการฝึกอบรมผู้เรียนอาชีวศึกษาที่เข้ารับการบ่มเพาะจากศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ อาชีวศึกษา

๒.๑.๒ มีการฝึกอบรมโดยวิทยากรที่ชำนาญการ

๒.๑.๓ มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมของผู้ประกอบการ อาชีวศึกษา

๒.๑.๔ มีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ประกอบการอาชีวศึกษาเข้าสู่ศูนย์บ่มเพาะ ผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

๒.๑.๕ มีการประเมินแผนธุรกิจในระดับสถานศึกษา ระดับจังหวัด ระดับชาติ อย่างเหมาะสมโดยคณะกรรมการจากต้นสังกัด

๒.๑.๖ มีการส่งเสริมให้ประกวดแข่งขันแผนธุรกิจระดับสถานศึกษา ระดับ จังหวัด ระดับชาติ

๒.๑.๗ มีการประเมินแผนธุรกิจในระดับสถานศึกษา ระดับจังหวัด ระดับชาติ อย่างเหมาะสม

๒.๒ การพัฒนาบุคลากรของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

๒.๒.๑ มีหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูที่ปรึกษาของศูนย์บ่มเพาะ ผู้ประกอบการอาชีวศึกษาโดยต้นสังกัด

๒.๒.๒ มีหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ประสบการณ์ในการเขียนแผนธุรกิจ และเทคนิคการฝึกอบรมที่น่าสนใจ

๒.๒.๓ มีหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ และความสามารถสำหรับ หัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาจัดโดยต้นสังกัด

๒.๒.๔ มีการประเมินผลการฝึกอบรมหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ อาชีวศึกษาโดยต้นสังกัด

๒.๒.๕ มีการประเมินผลการฝึกอบรมครูที่ปรึกษาของศูนย์บ่มเพาะ ผู้ประกอบการอาชีวศึกษาโดยต้นสังกัด

๒.๒.๖ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดแผนการพัฒนาบุคลากรของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาให้เป็นมาตรฐาน

สังเคราะห์บทสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

จากผลการศึกษา พบว่า ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ มีรายละเอียดดังนี้

๑. สร้างความตระหนักให้กับผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญของการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาในการสร้างผู้ประกอบการ และนำไปใช้ในการขับเคลื่อนศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๒. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดให้มีศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาในทุกสถานศึกษา

๓. ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึก เจตคติ แรงจูงใจ และทักษะการเป็นผู้ประกอบการให้กับผู้เรียนและบุคลากรในสถานศึกษา

๔. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาในสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง

๕. พัฒนากิจกรรมของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาเพื่อให้มีศักยภาพในการบ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาอย่างมีคุณภาพ

๖. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ประกอบการ โดยใช้ฐานความรู้และผลงานสิ่งประดิษฐ์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา

๗. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อการพัฒนาผู้ประกอบการอาชีวศึกษาให้มีศักยภาพและเข้มแข็ง

๘. ส่งเสริมศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการให้กับผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่ความมั่นคง ยั่งยืนและต่อเนื่อง

๙. ยกกระดับทักษะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาด้วยระบบการขับเคลื่อนศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการสู่สากล

สรุป

งานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑. ศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ ๒. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ และ ๓. ศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ โดยผู้วิจัยได้สรุปผล ดังนี้

๑. ปัญหาและอุปสรรคของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

๑.๑ สถานศึกษาบางแห่งไม่ได้ดำเนินการตามนโยบายการพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน ไม่มีกระบวนการในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม การดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

๑.๒ มีการใช้งบประมาณผิดวัตถุประสงค์

๑.๓ ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะอาชีวศึกษา

๑.๔ หัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ไม่มีแนวปฏิบัติ หรือการบริหารศูนย์บ่มเพาะที่ชัดเจน และมีการเปลี่ยนแปลงหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะอยู่บ่อย ๆ

๑.๕ หลักสูตรในการฝึกอบรมที่ใช้ในแต่ละสถานศึกษามีความหลากหลายไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

๑.๖ ครูขาดองค์ความรู้การเป็นผู้ประกอบการ และไม่มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการจริง ขาดเทคนิคการถ่ายทอดองค์ความรู้ ยังใช้เทคนิคการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง ขาดทักษะการเป็นที่ปรึกษาการสอนการเป็นผู้ประกอบการไม่ต่อเนื่อง

๒. แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

๒.๑ ความเชื่อมโยงการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษากับ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการศึกษาชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ และนโยบายการสร้างผู้ประกอบการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังนี้

๒.๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ได้กำหนดไว้ ดังนี้ ๑.การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมการค้า การลงทุน พัฒนาสู่ชาติการค้า ๒. การพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาทักษะผู้ประกอบการ ยกระดับ ผลิตภัณฑ์และพัฒนา SMEs สู่สากล และ ๓. การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก สร้างความเป็นหุ้นส่วนกับนานาประเทศส่งเสริมให้ประเทศเป็นฐานของการประกอบธุรกิจ

๒.๑.๒ แผนการศึกษาชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ได้กำหนดไว้ ดังนี้ ๑. พัฒนาให้คนไทยมีทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ๒. พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ๓. จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพให้ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกัน และ ๔. มุ่งเน้นให้คนเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพื่อเป็นประเทศที่พัฒนาเร็วในอีก ๒๐ ปี ข้างหน้า

๒.๑.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดไว้ ดังนี้ ๑. พัฒนาในทุกมิติของสังคมอย่างสมดุลผสมผสาน มีความพอประมาณ มีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี และการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี ๒. ยึด “หลักการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลภายใน ๕ ปี” เป็นการขับเคลื่อนด้วยกลไกประชารัฐที่รวมพลังภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ๓. พัฒนาคนไทยให้เป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม ๔. ยึดเป้าหมายอนาคต

ที่ยั่งยืนเพื่อการแข่งขันในเวทีโลก ด้านการผลิตและบริการที่ใช้นวัตกรรม ๕. มุ่งเน้นการเพิ่มผลิตภาพของการผลิตและบริการ โดยเน้นการใช้ภูมิปัญญาและการพัฒนานวัตกรรม และ ๖. สร้างความมั่นคงทางสังคม ทางทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ทางอาหารและน้ำ และทางพลังงาน

๒.๑.๔ นโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ได้กำหนดไว้ ดังนี้ ๑. เป็นการสร้างโครงสร้างทางเศรษฐกิจฐานบริการและดิจิทัล ๒. ให้ความสำคัญกับธุรกิจภาคบริการมากขึ้น ๓. เป็นการขับเคลื่อนประเทศด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และ ๔. ปรับเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าเป็นการสร้างสรรค์นวัตกรรมทั้งที่จับต้องได้ หรือจับต้องไม่ได้

๒.๑.๕ นโยบายการสร้างผู้ประกอบการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้กำหนดไว้ ดังนี้ ๑. สร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการแก่นักศึกษาอาชีวศึกษาและประชาชนที่สนใจในการเป็นผู้ประกอบการ ๒. พัฒนาและเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการให้กับชุมชน ๓. จัดตั้งศูนย์บ่มเพาะอาชีวศึกษา ๔. เพิ่มและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน ๕. พัฒนาระบบวนทัศน์ผู้บริหาร และ ๖. พัฒนาและเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการให้กับชุมชน

๒.๒ แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ ดังนี้

๒.๒.๑ การพัฒนาศักยภาพศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

๒.๒.๑.๑ จัดทำคู่มือการบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยคู่มือดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาของรัฐบาล และให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๒.๒.๑.๒ จัดทำคู่มือการจัดการศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสำหรับหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา โดยคู่มือดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อก่อตั้งศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาของรัฐบาล ให้คำแนะนำ คำปรึกษาแก่ผู้เรียนที่สนใจประกอบธุรกิจตั้งกลุ่มธุรกิจ และฝึกทักษะประกอบธุรกิจเป็นของตนเองได้ และเพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาขีดความสามารถให้กับผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาของรัฐบาล หรือประชาชนทั่วไปที่สนใจในการประกอบธุรกิจใหม่ หรือพัฒนาต่อยอดธุรกิจเดิม

๒.๒.๒ การพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

๒.๒.๒.๑ จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมการเป็นผู้ประกอบการอาชีวศึกษา เพื่อให้หัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นนักเรียน นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และประชาชนทั่วไป ที่สนใจเข้ารับการบ่มเพาะการเป็นผู้ประกอบการจากศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา โดยหลักสูตรฝึกอบรมจะพัฒนาผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ๒ กลุ่ม ประกอบด้วย หลักสูตรฝึกอบรมการเป็นผู้ประกอบการอาชีวศึกษา สำหรับครูที่ปรึกษาธุรกิจ และหลักสูตรฝึกอบรมการเป็นผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสำหรับผู้เรียนอาชีวศึกษา

๒.๒.๒.๒ การประกวดแผนธุรกิจในโครงการอาชีวสร้างสรรค์
แปรรูปสู่ธุรกิจ

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่องแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา สู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑. ศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่ ๒. ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ และ ๓. ศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ โดยในในบทนี้เป็นการนำเสนอถึงบทสรุปและข้อเสนอแนะจากการศึกษา ดังนี้

สภาพการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่

สรุปผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่ ดังนี้

๑. ตามนโยบายยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๙) พบว่า สถานศึกษามีการส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมการค้า การลงทุน พัฒนาสู่ชาติการค้า มีการพัฒนาภาคการผลิตและบริการ เสริมสร้างฐานการผลิตเข้มแข็งที่ยั่งยืนและส่งเสริมเกษตรกรรายย่อย สู่เกษตรยั่งยืนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาทักษะผู้ประกอบการและการยกระดับผลิตภาพแรงงานและพัฒนา SMEs สู่สากล

๒. ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ พบว่า สถานศึกษามีการพัฒนาในทุกมิติของสังคมอย่างสมดุล มีคุณภาพและมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี และการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี มีการพัฒนาคนไทยให้เป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีการสร้างความมั่นคงทางสังคม ทางทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมด้านอาหาร น้ำ และทางพลังงาน มีการยึดเป้าหมายอนาคตที่ยั่งยืน เพื่อการแข่งขันในเวทีโลก ด้านการผลิตและบริการที่ใช้นวัตกรรม มุ่งเน้นการเพิ่มผลิตภาพของการผลิตและบริการ โดยเน้นการใช้ภูมิปัญญาและการพัฒนานวัตกรรมยึด “หลักการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลภายใน ๕ ปี” เป็นการขับเคลื่อนด้วยกลไกประชารัฐที่รวมพลังภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน

๓. ตามนโยบาย Thailand ๔.๐ ที่พบว่าสถานศึกษามีการขับเคลื่อนประเทศด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม มีการสร้างโครงสร้างทางเศรษฐกิจฐานบริการและดิจิทัลให้ความสำคัญกับธุรกิจภาคบริการมากขึ้น มีการปรับเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าเป็นการสร้างสรรค์นวัตกรรม ทั้งที่จับต้องได้

๔. ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๕) พบว่า สถานศึกษามีการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ให้ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกัน มีการพัฒนาให้คนไทยมีทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ มีการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล และมีการมุ่งเน้นให้คนเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศเพื่อเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า

๕. ตามนโยบายการสร้างผู้ประกอบการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า สถานศึกษามีการสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการแก่นักศึกษาอาชีวศึกษา และประชาชนที่สนใจในการเป็นผู้ประกอบการ มีการพัฒนาครู - อาจารย์ให้มีศักยภาพในการเป็นที่ปรึกษาธุรกิจ มีการพัฒนาและเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการให้กับชุมชน มีการพัฒนากระบวนการที่สนับสนุนผู้บริหาร มีการเพิ่มและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน และมีการจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะอาชีวศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๖. ตามนโยบายแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ พบว่า ดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ของสถานศึกษา ในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการส่งเสริมการขยายบทบาททางเศรษฐกิจของ SME เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของ SME ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ มากกว่าร้อยละ ๕๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีการปรับปรุงให้การทำธุรกิจของ SME มีความสะดวกมากขึ้น มีการส่งเสริมให้ SME มีความสามารถในการประกอบการอย่างมืออาชีพ มีการพัฒนา SME รุ่นใหม่ให้ส่งเสริมให้ SME มีความสามารถในการประกอบการอย่างมืออาชีพ ผู้ประกอบการที่สร้างคุณค่าและมูลค่า

๗. ตามมาตรฐานสากลในการจัดการศึกษาเพื่อการเป็นผู้ประกอบการ พบว่า การดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีสาระสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการ มีหลายด้าน ได้แก่ การมีความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม รับรู้ถึงโอกาส กล้าตัดสินใจ เป็นผู้นำและบริหารจัดการ มีมนุษยสัมพันธ์ และมีทักษะการสื่อสาร ผู้ประกอบการมีพฤติกรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะ พฤติกรรมของผู้ประกอบการ ได้แก่ มองเห็นโอกาส แก้ปัญหา ลงมือทำ บริหารทำงานได้ด้วยตนเองได้ มีความตระหนักส่วนบุคคล และมีเครือข่าย มีการสื่อสารกับผู้อื่น ผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการ ได้แก่ กำหนดเป้าหมายและมีความใฝ่ฝัน มั่นใจในตนเอง มีความอดุสาหะ กำหนดชะตาชีวิตตนเอง เน้นการปฏิบัติ และมีนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ ทักษะของผู้ประกอบการ ได้แก่ คิดสร้างสรรค์และมีนวัตกรรม สามารถจูงใจและโน้มน้าวผู้อื่น บริหารงานได้ ตัดสินใจได้ สร้างเครือข่าย มองเห็นโอกาส และใฝ่หาความรู้เชิงธุรกิจและการเงิน

ปัญหาและอุปสรรคของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

สรุปผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ ดังนี้

๑. สถานศึกษาบางแห่งไม่ได้ดำเนินการตามนโยบายการพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน ไม่มีกระบวนการในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม การดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

๒. มีการใช้งบประมาณผิดวัตถุประสงค์

๓. ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะอาชีวศึกษา

๔. หัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ไม่มีแนวปฏิบัติ หรือการบริหารศูนย์บ่มเพาะที่ชัดเจน และมีการเปลี่ยนแปลงหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะอยู่บ่อย ๆ

๕. หลักสูตรในการฝึกอบรมที่ใช้ในแต่ละสถานศึกษามีความหลากหลายไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

๖. ครูขาดองค์ความรู้การเป็นผู้ประกอบการและไม่มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการจริง ขาดเทคนิคการถ่ายทอดองค์ความรู้ ยังใช้เทคนิคการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง ขาดทักษะการเป็นที่ปรึกษาการสอนการเป็นผู้ประกอบการไม่ต่อเนื่อง

แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

สรุปผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ ดังนี้

๑. กำหนดและขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม

๒. จัดให้มีการประชุมชี้แจงการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาทุกภาคโดยชี้แจงเป็นรายภาค

๓. กำหนดให้ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๔. ด้านบุคลากร

บุคลากรหลักที่มีหน้าที่ในการขับเคลื่อนให้ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา และ ครูที่ปรึกษาธุรกิจ

๕. ด้านผู้เรียนอาชีวศึกษา

มีการขับเคลื่อนให้สถานศึกษาได้สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสนใจและมีศักยภาพได้เข้ารับการบ่มเพาะเพื่อเป็นผู้ประกอบการอาชีวศึกษาโดยการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกในการเป็นผู้ประกอบการและการสร้างแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษาทุกระดับชั้น

๖. ด้านครุภัณฑ์และกฎระเบียบ

มีการขับเคลื่อนให้สถานศึกษาได้จัดหาสื่อหรือนวัตกรรมในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา หรือพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ และมีทักษะการสร้างผู้ประกอบการ และมีแนวทางในการบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาที่ชัดเจน

๗. ด้านงบประมาณ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีการจัดสรรงบประมาณให้กับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทุกแห่ง สำหรับการบริหารจัดการศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา และพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่มีความสนใจได้เข้ารับการบ่มเพาะการเป็นผู้ประกอบการอย่างเหมาะสม

๘. ด้านการบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ควรมีการบริหารดังนี้

๘.๑ มีคู่มือในการบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาเพื่อเป็นแนวทางให้กับสถานศึกษานำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

๘.๒ มีหลักสูตรในการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

๘.๓ มีหลักสูตรในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการ

สรุป

แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ควรขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งกำหนดให้ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รวมทั้งด้านบุคลากรหลัก ด้านผู้เรียนอาชีวศึกษา ด้านครุภัณฑ์และกฎระเบียบ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ มีคู่มือการบริหารในการบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา มีหลักสูตรในการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องและหลักสูตรในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาขอเสนอแนะประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ในระดับนโยบายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ควรมีดังนี้

๑.๑ กำหนดให้ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา อยู่ในโครงสร้างการบริหารของสถานศึกษาในการดำเนินการบ่มเพาะผู้ประกอบการตามยุทธศาสตร์การจัดการศึกษา

๑.๒ พัฒนาระบบการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาของทุกสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน

๑.๓ สร้างระบบแรงจูงใจด้วยการสนับสนุนงบประมาณตามประสิทธิผลในการดำเนินงานของแต่ละสถานศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมและผลักดันการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง

๑.๔ สนับสนุนงบประมาณ สำหรับการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาเพื่อใช้สำหรับการบริหารงานของศูนย์และเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่มีศักยภาพให้เป็นผู้ประกอบการ

๑.๕ กำหนดให้รายวิชาการเป็นผู้ประกอบการ เป็นรายวิชาซีพีบังคับในทุกแผนกวิชา ทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

๑.๖ ส่งเสริมให้มีการจัดงานจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้เรียนอาชีวศึกษาในระดับภาค และในระดับชาติ อย่างต่อเนื่องทุกปี เพื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการอาชีวศึกษาให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย เช่นเดียวกับการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ OTOP ของรัฐบาล

๒. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ

การศึกษาแนวทางการพัฒนาแนวทางการพัฒนาพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ในระดับปฏิบัติการ ควรมีดังนี้

๒.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการอาชีวศึกษาที่มีศักยภาพ และความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถเป็นผู้ประกอบการได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

๒.๒ กำหนดให้สถานศึกษามีศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา โดยมีสำนักงาน ห้องปฏิบัติการ ที่มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ห้องประชุมและมีสถานที่บริการให้คำปรึกษาธุรกิจแก่ผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

๒.๓ สถานศึกษาควรศึกษาและทำความเข้าใจแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ และดำเนินการให้เกิดเป็นรูปธรรม

๒.๔ ควรพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างผู้ประกอบการใหม่ให้สอดคล้องกับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ และ Startup

๒.๕ ควรจัดให้มีการติดตามผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่านการบ่มเพาะจากศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาที่ประกอบธุรกิจจนประสบความสำเร็จ

๒.๖ ควรจัดเวทีให้ผู้ประกอบการอาชีวศึกษาได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ประกอบการธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ

๒.๗ ควรกำหนดให้ทุกสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาให้เกิดเป็นรูปธรรม

๒.๘ ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรให้การบ่มเพาะกับประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจการเริ่มต้นธุรกิจใหม่

๓. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาแนวทางการพัฒนาแนวทางการพัฒนาพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ ปรับปรุงพัฒนาเพิ่มเติมได้ดังนี้

๓.๑ ควรศึกษาวิจัยการพัฒนาระบบการติดตามผลการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

๓.๒ ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพถอดบทเรียนผู้ประกอบการอาชีวศึกษาที่ประสบความสำเร็จที่ผ่านการบ่มเพาะจากศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. โครงการเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่แห่งชาติ “พี่เลี้ยงน้องสร้างผู้ประกอบการใหม่”. กรุงเทพฯ : กระทรวงอุตสาหกรรม, ๒๕๔๘.
- คณะกรรมการการอาชีวศึกษา, สำนักงาน. โครงการอาชีวสร้างสรรค์ แปรรูปสู่ธุรกิจ. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, ๒๕๕๐.
- คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรีย, ๒๕๕๙.
- คันศร คงยืน. สภาพปัญหาและความต้องการในการฝึกอบรมของหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะอาชีวศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์. วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา ๒๕๕๑.
- จินตนา บุญบงการ. รูปแบบการพัฒนาของศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- ชุตินา โสภาสานนท์. ก้าวสู่การเป็นผู้ประกอบการ. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมและสถาบันพัฒนารัฐวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, ๒๕๔๓.
- ณฤทธิ วรพงษ์ดี. SET Your Startup Business Guide รู้จัดธุรกิจสตาร์ทอัพ. กรุงเทพฯ : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, ๒๕๖๐.
- บริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพการศึกษา, กอง. พิมพ์เขียว Thailand ๔.๐ โมเดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๙.
- มาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, สำนักงาน. นโยบายเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ๒๕๕๑.
- _____ . คู่มือศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ๒๕๖๐.
- _____ . ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบายยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ในระยะ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ๒๕๕๕.
- เลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๔. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๖๐.
- เลขาธิการสภาการศึกษา,สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙. กรุงเทพฯ : สำนักงานกระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๐.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๖๙.
 กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ๒๕๖๒.
 สุพนนตร แสนเสนา. ปัจจัยแห่งความสำเร็จของธุรกิจ Startup. คณะวิทยาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๖๐.
 อศินา พรวศิน. วิถี Startup. สมุทรปราการ : เนชั่นบุ๊คส์, ๒๕๕๙.

วารสาร และหนังสือพิมพ์

ชีวัน ทองสอดแสง และคณะ. “แนวทางการพัฒนาความรู้สู่การเป็นผู้ประกอบการหน่วยบ่มเพาะ
 วิชาหกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนในประเทศไทย”. วารสารวิทยาลัยบัณฑิต
 เอเชีย. ปีที่ ๗ ฉบับพิเศษ, (ตุลาคม ๒๕๖๐).
 สมเกียรติ อินทวงศ์ และคณะ. “การพัฒนาารูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ
 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา”. วารสารศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยนเรศวร. ปีที่ ๑๖, ฉบับที่ ๓, ๒๕๕๗.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

ทองคำ ดินะลา. “การพัฒนาารูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะวิชาหกิจ สำหรับผู้ประกอบการใหม่ใน
 ธุรกิจอุตสาหกรรมของสถานศึกษาอาชีวศึกษา”. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจดุขฎีบัณฑิต,
 สาขาวิชาการศึกษาพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมและทรัพยากรมนุษย์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
 พระจอมเกล้าพระนครเหนือ, ๒๕๕๘.
 นงคราญ ไชยเมือง และจิรัฎฐ์ กาญจนบุญเรือง. “การจัดการเชิงกลยุทธ์ของวิชาหกิจเพื่อสังคมสู่
 ประเทศไทย ๔.๐”. สาขาวิชาการจัดการ, มหาวิทยาลัยพายัพ, ๒๕๖๐.
 มงคล ธีระนานนท์. “การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของศูนย์บ่มเพาะวิชาหกิจในสถาบันอุดมศึกษาไทย.
 วิทยานิพนธ์การจัดการดุขฎีบัณฑิต, สาขาการจัดการธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวน
 ดุสิต, ๒๕๕๕.
 มณีรัตน์ ปราศจาก. “ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการและการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะวิชาหกิจ”
 มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 ศรีสะเกษ, ๒๕๕๙.
 สมเกียรติ อินทวงศ์ และคณะ. “การพัฒนาารูปแบบการบริหารศูนย์บ่มเพาะเพื่อสร้างผู้ประกอบการ
 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา”. วิทยานิพนธ์การศึกษา
 ดุขฎีบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษาดุขฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๘.
 สาวิตรี อกนิษฐ์เสณีย์. “ศึกษาวิจัยสมรรถนะผู้บริหารศูนย์บ่มเพาะวิชาหกิจในสถาบันอุดมศึกษาไทย”.
 วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุขฎีบัณฑิต, สาขาวิชาภาวะผู้นำเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ,
 มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๘.

กฎหมาย

“คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน”. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔, ๒๕๖๑.

“คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน”. ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐. ราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๖๑.

“ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)”. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๘๒ ก ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๑, หน้า ๕-๑๐.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

เกศรา มัญชุศรี. “SET Your Startup Business Guide”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http : //www.startup.su.ac.th](http://www.startup.su.ac.th), ๒๕๖๐.

จดหมายข่าวรัฐบาลเพื่อประชาชน. “ฉบับสตาร์ทอัพ ธุรกิจเกิดใหม่”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http : //www.prd.go.th](http://www.prd.go.th), ๒๕๕๙.

จิรัฐ เจนพิงพร. “การศึกษาด้านโครงสร้างเศรษฐกิจไทย : เทศสตาร์ทอัพ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http : //www.bot.or.th](http://www.bot.or.th), ๒๕๖๐.

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย. “อุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจสตาร์ทอัพ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http : //www.smebank.co.th](http://www.smebank.co.th), ๒๕๖๐.

พรทิพย์ กองชุน. “Startup Thailand 2016”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http : //www.thailivestream.com](http://www.thailivestream.com), ๒๕๕๙.

สมาคมการตลาดแห่งประเทศไทย. “๔ สูดยอด START-UP กับเคล็ดลับเงิน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http : //www.marketingthai.or.th](http://www.marketingthai.or.th), ๒๕๖๓.

สมาร์ทเอสเอ็มอี. “สตาร์ทอัพไทย” ก้าวอย่างไรเพื่อไปถึงยูนิคอร์น. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http : //www.smartsme.co.th](http://www.smartsme.co.th), ๒๕๖๐.

สุชาดา เตโชติรส. ความล้มเหลวของสตาร์ทอัพ. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http : //www.brandinside.asia](http://www.brandinside.asia), ๒๕๕๙.

เสน่ห์ ศรีสุวรรณ. Startup คืออะไร. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http : //www.smartsme.co.th](http://www.smartsme.co.th), ๒๕๕๙.

Chayanis J. เปิดประตูความคิดสู่ความสำเร็จ (แบบ Fastest) ในสนามธุรกิจกับ ๑๐ Startups. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http : //www.nextempire.com](http://www.nextempire.com), ๒๕๖๐.

Isriya Paireepairit. สํารวจข้อมูลผู้ก่อตั้งสตาร์ทอัพไทยปี ๒๐๑๖ โดยสมาคม VC ไทย. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http : //www.brandinside.asia](http://www.brandinside.asia), ๒๕๕๙.

ภาคผนวก

ผนวก ก
หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ
แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่
- หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

**รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาแนว
ทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีพศึกษาสู่การสร้าง
ผู้ประกอบการใหม่**

ของเรืออากาศโท สมพร ปานดำ
นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร

- **เชิญผู้เชี่ยวชาญผ่านต้นสังกัด**

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	คุณวุฒิ / ตำแหน่ง	สังกัด
1.	ดร. สิริลักษณ์ ศรีธิธง	ปร.ต. (บริหารอาชีพและเทคนิคศึกษา) แขนงวิจัยและพัฒนาหลักสูตร รองผู้อำนวยการ	วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตรดิตถ์
2.	ดร. ปวีณกร แป้นกลัด	ปร.ต. (บริหารอาชีพและเทคนิคศึกษา) แขนงวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ครูชำนาญการพิเศษ	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่
3.	ดร.สมพิศ โยมา	ปร.ต. (บริหารอาชีพและเทคนิคศึกษา) แขนงวิจัยและพัฒนาหลักสูตร รองผู้อำนวยการ	วิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา
4	ดร. ชัยวัฒน์ เห็นถูก	ปร.ต. (บริหารอาชีพและเทคนิคศึกษา) แขนงวิจัยและพัฒนาหลักสูตร รองผู้อำนวยการ	วิทยาลัยเทคนิคสิชล
5.	ดร. พุทธ ธรรมสุนา	ปร.ต. (บริหารอาชีพและเทคนิคศึกษา) แขนงวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ครูชำนาญการพิเศษ	วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี

ที่ ศธ ๐๖๐๓/๓๑

สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ
๑๐๓๐๐

๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญบุคลากรในสังกัด เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เรื่อง
แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรดิตถ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมินคุณภาพแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ด้วย เรืออากาศโท สมพร ปานดำ นักศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่น ๖๒ ปีพ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๓ ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ได้รับอนุมัติให้ทำวิจัยเรื่อง
แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์เชิญ ดร. สิริลักษณ์ ศรีธิง
ตำแหน่งรองผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุดรดิตถ์ ซึ่งเป็นบุคลากรในสังกัดหน่วยงานของท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะ
ผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ โดยนักศึกษาจะติดต่อประสานงานใน
รายละเอียดโดยตรงด้วยตนเอง ทั้งนี้จะได้นำความคิดเห็นพร้อมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมา
ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ สำหรับประกอบการทำวิจัยเรื่องดังกล่าว เพื่อประโยชน์สูงสุดทาง
การศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรในสังกัด เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ด้วยจักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

เรืออากาศโท

(สมพร ปานดำ)

ผู้อำนวยการสำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา

ที่ ศธ ๐๖๐๓/๓๑

สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ
๑๐๓๐๐

๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญบุคลากรในสังกัด เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ลึก เรื่อง
แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมินคุณภาพแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ด้วย เรืออากาศโท สมพร ปานดำ นักศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร
(วปอ.) รุ่น ๖๒ ปีพ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๓ ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ได้รับอนุมัติให้ทำวิจัยเรื่อง
แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์เชิญ ดร. ปวีณกร แป้นก๊อต
ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ ซึ่งเป็นบุคลากรในสังกัดหน่วยงานของท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมิน
คุณภาพแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การ
สร้างผู้ประกอบการใหม่ โดยนักศึกษาจะติดต่อประสานงานในรายละเอียดโดยตรงด้วยตนเอง ทั้งนี้
จะได้นำความคิดเห็นพร้อมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ สำหรับ
ประกอบการทำวิจัยเรื่องดังกล่าว เพื่อประโยชน์สูงสุดทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรในสังกัด เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ด้วยจักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

เรืออากาศโท

(สมพร ปานดำ)

ผู้อำนวยการสำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา

ที่ ศธ ๐๖๐๓/๓๑

สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ
๑๐๓๐๐

๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญบุคลากรในสังกัด เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เรื่อง
แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมินคุณภาพแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ด้วย เรืออากาศโท สมพร ปานดำ นักศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่น ๖๒ ปีพ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๓ ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ได้รับอนุมัติให้ทำวิจัยเรื่อง
แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์เชิญ ดร. สมพิศ โยมา ตำแหน่งรองผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นบุคลากรในสังกัดหน่วยงาน
ของท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะ
ผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ โดยนักศึกษาจะติดต่อประสานงานใน
รายละเอียดโดยตรงด้วยตนเอง ทั้งนี้จะได้นำความคิดเห็นพร้อมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมา
ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ สำหรับประกอบการทำวิจัยเรื่องดังกล่าว เพื่อประโยชน์สูงสุดทาง
การศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรในสังกัด เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ด้วยจักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

เรืออากาศโท

(สมพร ปานดำ)

ผู้อำนวยการสำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา

ที่ ศธ ๐๖๐๓/๓๑

สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญบุคลากรในสังกัด เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก
เรื่องแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสีชล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมินคุณภาพแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ด้วย เรืออากาศโท สมพร ปานดำ นักศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.)
รุ่น ๖๒ ปีพ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๓ ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ได้รับอนุมัติให้ทำวิจัยเรื่อง แนว
ทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์เชิญ ดร. ชัยวัฒน์ เห็นถูก
ตำแหน่งรองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสีชล ซึ่งเป็นบุคลากรในสังกัดหน่วยงานของท่านเป็น
ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ
อาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ โดยนักศึกษาจะติดต่อประสานงานในรายละเอียดโดยตรงด้วย
ตนเอง ทั้งนี้จะได้นำความคิดเห็นพร้อมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์
สำหรับประกอบการทำวิจัยเรื่องดังกล่าว เพื่อประโยชน์สูงสุดทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรในสังกัด เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบ
สัมภาษณ์เชิงลึก ด้วยจักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

เรืออากาศโท

(สมพร ปานดำ)

ผู้อำนวยการสำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา

ที่ ศธ ๐๖๐๓/๓๑

สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม.
๑๐๓๐๐

๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญบุคลากรในสังกัด เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก
เรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมินคุณภาพแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ด้วย เรืออากาศโท สมพร ปานดำ นักศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.)
รุ่น ๖๒ ปีพ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๓ ของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ได้รับอนุมัติให้ทำวิจัยเรื่อง แนว
ทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์เชิญ ดร. พุทธ ธรรมสุณา
ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี ซึ่งเป็นบุคลากรในสังกัดหน่วยงานของท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะ
ผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ โดยนักศึกษาจะติดต่อประสานงานใน
รายละเอียดโดยตรงด้วยตนเอง ทั้งนี้จะได้นำความคิดเห็นพร้อมข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมา
ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ สำหรับประกอบการทำวิจัยเรื่องดังกล่าว เพื่อประโยชน์สูงสุดทาง
การศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้บุคลากรในสังกัด เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบ
สัมภาษณ์เชิงลึก ด้วยจักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

เรืออากาศโท

(สมพร ปานดำ)

ผู้อำนวยการสำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา

ผนวก ข
การวิเคราะห์ค่า IOC

- การหาค่า IOC โดยผู้เชี่ยวชาญ

- ผลการประเมินความสอดคล้องของเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ
อาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

คะแนน +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามเนื้อหา

คะแนน 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามเนื้อหา

คะแนน -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามเนื้อหา

ให้นำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC ตามสูตร

เกณฑ์

1. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้
2. ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

ตารางที่ ข -1 แสดงผลการหาค่าความสอดคล้องข้อคำถามกับเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา
ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

ตอนที่ ๓ แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC	แปลผล
	๑	๒	๓	๔	๕		
๑. ประเด็นการพิจารณาด้านความสอดคล้องกับนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่							
๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี							
๑) การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมการค้า การลงทุน พัฒนาสู่ชาติการค้า	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) การพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาทักษะผู้ประกอบการ ยกระดับ ผลิตแรงงานและพัฒนา SMEs สู่สากล	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๓) การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก สร้างความเป็นหุ้นส่วนกับนานาชาติส่งเสริมให้ไทยเป็นฐานของการประกอบธุรกิจ	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑.๒ แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๗๙							
๑) พัฒนาให้คนไทยมีทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล	๐	๑	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC	แปลผล
	๑	๒	๓	๔	๕		
๓) จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพให้ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกัน	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔) มุ่งเน้นให้คนเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพื่อเป็นประเทศที่พัฒนาเร็วในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๑.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒							
๑) พัฒนาในทุกมิติของสังคมอย่างสมเหตุสมผล มีความพอประมาณ มีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี และการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) ยึด “หลักการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลภายใน ๕ ปี” เป็นการขับเคลื่อนด้วยกลไกประชารัฐที่รวมพลังภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) พัฒนาคนไทยให้เป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม	๑	๑	๑	๑	๐	๐.๘๐	ใช้ได้
๔) ยึดเป้าหมายอนาคตที่ยั่งยืนเพื่อการแข่งขันในเวทีโลก ด้านการผลิตและบริการที่ใช้นวัตกรรม	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕) มุ่งเน้นการเพิ่มผลผลิตภาพของการผลิตและบริการ โดยเน้นการใช้ภูมิปัญญาและการพัฒนานวัตกรรม	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๖) สร้างความมั่นคงทางสังคม ทางทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ทางอาหารและน้ำ และทางพลังงาน	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๑.๔ นโยบายไทยแลนด์ ๔.๐							
๑) เป็นการสร้างโครงสร้างทางเศรษฐกิจฐานบริการและดิจิทัล	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) ให้ความสำคัญกับธุรกิจภาคบริการมากขึ้น	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) เป็นการขับเคลื่อนประเทศด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔) ปรับเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าเป็นการสร้างสรรค์นวัตกรรมทั้งที่จับต้องได้ หรือจับต้องไม่ได้	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC	แปลผล
	๑	๒	๓	๔	๕		
๑.๕ นโยบายการสร้างผู้ประกอบการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา							
๑) สร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการแก่นักศึกษาอาชีวศึกษาและประชาชนที่สนใจในการเป็นผู้ประกอบการ	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) พัฒนาและเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการให้กับชุมชน	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๓) จัดตั้งศูนย์บ่มเพาะอาชีวศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔) เพิ่มและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕) พัฒนาระบบงานทัศน์ผู้บริหาร	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๖) พัฒนาและเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการให้กับชุมชน	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๑.๖ การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม							
๑) ขยายบทบาททางเศรษฐกิจของ SME เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของ SME ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ มากกว่าร้อยละ ๕๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) ส่งเสริมให้ SME มีความสามารถในการประกอบการอย่างมืออาชีพ	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) ปรับปรุงให้การทำธุรกิจของ SME มีความสะดวกมากขึ้น	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔) พัฒนา SME รุ่นใหม่ให้เป็นส่งเสริมให้ SME มีความสามารถในการประกอบการอย่างมืออาชีพ ผู้ประกอบการที่สร้างคุณค่าและมูลค่า	๐	๑	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๑.๗ มาตรฐานสากลในการจัดการศึกษาเพื่อการเป็นผู้ประกอบการ							
๑) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการ ได้แก่ กำหนดเป้าหมายและมีความใฝ่ฝัน มั่นใจในตนเอง มีมานะอุสาหะ กำหนดชะตาชีวิตตนเอง เน้นการปฏิบัติ และมีนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC	แปลผล
	๑	๒	๓	๔	๕		
๒) ทักษะของผู้ประกอบการ ได้แก่ คิดสร้างสรรค์และมีนวัตกรรม สามารถจูงใจและโน้มน้าวผู้อื่น บริหารงานได้ ตัดสินใจได้ สร้างเครือข่าย มองเห็นโอกาส และเฝ้าหาความรู้เชิงธุรกิจและการเงิน	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) พฤติกรรมของผู้ประกอบการ ได้แก่ มองเห็นโอกาส แก้ปัญหา ลงมือทำ บริหาร/ทำงานได้ด้วยตนเองได้ มีความตระหนักส่วนบุคคล และมีเครือข่าย/มีการสื่อสารกับผู้อื่น	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔) สำคัญสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการมีหลายด้าน ได้แก่ มีความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม รู้ถึงโอกาส กล้าตัดสินใจ เป็นผู้นำและผู้บริหารจัดการ มีมนุษยสัมพันธ์ และมีทักษะการสื่อสาร	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕) ผู้ประกอบการมีพฤติกรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และทักษะ	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒. ด้านงบประมาณ							
๑) จัดสรรอย่างสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) มีการกำกับ ติดตามการใช้งบประมาณเป็นระยะจนบรรลุเป้าหมาย	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) จัดให้มีการถ่ายทอดกลยุทธ์สถานศึกษาว่าด้วยการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะฯ และการใช้งบประมาณ อย่างชัดเจน	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔) มีการประเมินประสิทธิผลการใช้งบประมาณ	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓. ด้านบุคลากร							
๑) ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างสถานศึกษา	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๒) มีตำแหน่งหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษามีบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบที่ชัดเจน	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC	แปลผล
	๑	๒	๓	๔	๕		
๓) มีแนวทางการบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔) กำหนดให้ครูที่ปรึกษาของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ได้รับความรู้ ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดแผนการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาให้เป็นมาตรฐาน	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๖) กำหนดให้มีครูที่ปรึกษาของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔. ครูฝึก และกฎระเบียบ							
๑) กำหนดให้มีกฎระเบียบที่ชัดเจนสำหรับการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) กำหนดให้มีครูฝึกที่เหมาะสมและพอเพียงสำหรับศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) กำหนดให้มีการประเมินการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา เพื่อให้ได้มาตรฐาน	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕. ผู้เรียนอาชีวศึกษา							
๑) มีหลักสูตรการอบรมผู้ประกอบการอาชีวศึกษาที่ชัดเจน และเป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับทุกสถานศึกษา	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๒) มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมของผู้ประกอบการอาชีวศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) มีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ประกอบการอาชีวศึกษาเข้าสู่ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๖. การบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา							
๑) มีการประเมินผลการบริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาโดยต้นสังกัด	๐	๑	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC	แปลผล
	๑	๒	๓	๔	๕		
๒) มีการกำกับ ติดตามการบริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา โดยต้นสังกัด	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) ดำเนินงานบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นมาตรฐานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดโดยต้นสังกัด	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔) สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก และกับผู้ปกครอง	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕) มีการประชุมชี้แจงแนวทางการบริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา โดยต้นสังกัด	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๖) มีการประชุมถ่ายทอดกลยุทธ์สถานศึกษาว่าด้วยแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดโดยต้นสังกัด	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๗. การจัดการศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา							
๑) มีการประชุมชี้แจงแนวทางการบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาโดยต้นสังกัด	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) ดำเนินงานอย่างเป็นมาตรฐาน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดโดยต้นสังกัด	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) มีการประเมินผลการการบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา โดยต้นสังกัด	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๔) มีการกำกับ ติดตามการบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา โดยต้นสังกัด	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕) มีการประชุมถ่ายทอดกลยุทธ์สถานศึกษาว่าด้วยแนวทางการบริหารจัดการศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาโดยต้นสังกัด เพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนด	๐	๑	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๘. การพัฒนาบุคลากร และผู้ประกอบการอาชีวศึกษา							
๘.๑ การพัฒนาบุคลากร							
๑) มีหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูที่ปรึกษาของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาโดยต้นสังกัด	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC	แปลผล
	๑	๒	๓	๔	๕		
๒) มีหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ทักษะการเป็นผู้ประกอบการประสบการณ์ในการเขียนแผนธุรกิจ และเทคนิค	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) มีหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และความสามารถสำหรับหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาจัดโดยต้นสังกัด	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๔) มีการประเมินผลการฝึกอบรมหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาโดยต้นสังกัด	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕) มีการประเมินผลการฝึกอบรมครูที่ปรึกษาของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาโดยต้นสังกัด	๑	๑	๐	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๖) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนดแผนการพัฒนาบุคลากรของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาให้เป็นมาตรฐาน	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๘.๒ การพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาสู่การเป็นผู้ประกอบการ							
๑) มีหลักสูตรการอบรมผู้ประกอบการอาชีวศึกษาที่ชัดเจน และเป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับทุกสถานศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๒) มีการฝึกอบรมโดยวิทยากรที่ชำนาญการ	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) มีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ประกอบการอาชีวศึกษาเข้าสู่ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา	๑	๑	๑	๐	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๔) มีการประเมินแผนธุรกิจในระดับสถานศึกษา ระดับจังหวัด ระดับชาติ อย่างเหมาะสม โดยคณะกรรมการจากต้นสังกัด	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕) มีการส่งเสริมให้ประกวด แข่งขันแผนธุรกิจในระดับสถานศึกษา ระดับจังหวัด ระดับชาติ	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๖) มีการประเมินแผนธุรกิจในระดับสถานศึกษา ระดับจังหวัด ระดับชาติ อย่างเหมาะสม	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๙. การพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา							
๑) ยกกระดับผู้ประกอบการเดิมด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					IOC	แปลผล
	๑	๒	๓	๔	๕		
๒) สร้างผู้ประกอบการหน้าใหม่	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๓) มีผลการดำเนินงานที่ผ่านเกณฑ์การประเมินโดยต้นสังกัด	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้
๔) มีหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารศูนย์บ่มเพาะ	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๕) มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาผู้ประกอบการหน้าใหม่ และยกระดับผู้ประกอบการเดิม	๑	๑	๑	๑	๑	๑.๐๐	ใช้ได้
๖) มีบันทึกข้อตกลงกับภาคีเครือข่ายภาคเอกชน และหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ	๑	๐	๑	๑	๑	๐.๘๐	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

- แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ
อาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก
เรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา
สู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

คำชี้แจง

๑. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกฉบับนี้ เป็นเครื่องมือสำหรับศึกษาปัญหาและอุปสรรคของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่และศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

๒. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาประเด็นต่าง ๆ ของแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ เพื่อจะได้นำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการทำวิจัยต่อไป

๓. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก มีทั้งหมด ๓ ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

ตอนที่ ๒ ปัญหาและอุปสรรคของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

ตอนที่ ๓ แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

ยศ ชื่อ-สกุล.....

ตำแหน่ง.....

วุฒิการศึกษาสูงสุด.....

สถานที่ทำงาน.....

ตอนที่ ๒ ปัญหาและอุปสรรคของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา
สู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

๑. ปัญหาและอุปสรรคของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

๑.๑ งบประมาณ

.....
.....
.....
.....
.....

๑.๒ บุคลากร

.....
.....
.....
.....
.....

๑.๓ ครุภัณฑ์ และกฎระเบียบ

.....
.....
.....
.....
.....

๑.๔ การบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

.....
.....
.....
.....
.....

๑.๕ การจัดการศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

.....
.....
.....
.....

ตอนที่ ๓ แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

คำชี้แจง โปรดพิจารณาแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่	ข้อพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๑. ประเด็นการพิจารณาด้านความสอดคล้องกับนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่			
๑.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ๑) การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมการค้า การลงทุน พัฒนาสู่ชาติการค้า			
๒) การพัฒนาผู้ประกอบการและเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาทักษะผู้ประกอบการ ยกระดับ ผลิตแรงงานและพัฒนา SMEs สู่อสากล			
๓) การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก สร้างความเป็นหุ้นส่วนกับนานาชาติประเทศส่งเสริมให้ไทยเป็นฐานของการประกอบธุรกิจ			
๑.๒ แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๗๙ ๑) พัฒนาให้คนไทยมีทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ			
๒) พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล			
๓) จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพให้ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกัน			
๔) มุ่งเน้นให้คนเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพื่อเป็นประเทศที่พัฒนาเร็วในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า			

แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ อาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่	ข้อพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๑.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ๑) พัฒนาในทุกมิติของสังคมอย่าง สมเหตุสมผล มีความพอประมาณ มีระบบ ภูมิคุ้มกันที่ดี และการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี			
๒) ยึด “หลักการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผล ภายใน ๕ ปี” เป็นการขับเคลื่อนด้วยกลไกประชา รัฐที่รวมพลังภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน			
๓) พัฒนาคนไทยให้เป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของ สังคม			
๔) ยึดเป้าหมายอนาคตที่ยั่งยืนเพื่อการแข่งขัน ในเวทีโลก ด้านการผลิตและบริการที่ใช้นวัตกรรม			
๕) มุ่งเน้นการเพิ่มผลิตภาพของการผลิตและ บริการ โดยเน้นการใช้ภูมิปัญญาและการพัฒนา นวัตกรรม			
๖) สร้างความมั่นคงทางสังคม ทาง ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ทางอาหารและ น้ำ และทางพลังงาน			
๑.๔ นโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ๑) เป็นการสร้างโครงสร้างทางเศรษฐกิจฐาน บริการและดิจิทัล			
๒) ให้ความสำคัญกับธุรกิจภาคบริการมากขึ้น			
๓) เป็นการขับเคลื่อนประเทศด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม			
๔) ปรับเปลี่ยนจากการผลิตสินค้าเป็นการ สร้างสรรค์นวัตกรรมทั้งที่จับต้องได้ หรือจับต้อง ไม่ได้			

แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ อาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่	ข้อพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๑.๕ นโยบายการสร้างผู้ประกอบการของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ๑) สร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการแก่นักศึกษาอาชีวศึกษาและประชาชนที่สนใจในการเป็นผู้ประกอบการ			
๒) พัฒนาและเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการให้กับชุมชน			
๓) จัดตั้งศูนย์บ่มเพาะอาชีวศึกษา			
๔) เพิ่มและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน			
๕) พัฒนาระบบบริหารจัดการ			
๖) พัฒนาและเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการให้กับชุมชน			
๑.๖ การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ๑) ขยายบทบาททางเศรษฐกิจของ SME เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของ SME ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ มากกว่าร้อยละ ๕๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔			
๒) ส่งเสริมให้ SME มีความสามารถในการประกอบการอย่างมืออาชีพ			
๓) ปรับปรุงให้การทำธุรกิจของ SME มีความสะดวกมากขึ้น			
๔) พัฒนา SME รุ่นใหม่ให้เป็นส่งเสริมให้ SME มีความสามารถในการประกอบการอย่างมืออาชีพผู้ประกอบการที่สร้างคุณค่าและมูลค่า			
๑.๗ มาตรฐานสากลในการจัดการศึกษาเพื่อการเป็นผู้ประกอบการ ๑) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการ ได้แก่ กำหนดเป้าหมายและมีความใฝ่ฝัน มั่นใจในตนเอง มีมานะอดุสาหะ กำหนดชะตาชีวิตตนเอง เน้นการปฏิบัติ และมีนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์			

แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ อาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่	ข้อพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๒) ทักษะของผู้ประกอบการ ได้แก่ คิด สร้างสรรค์และมีนวัตกรรม สามารถจูงใจและ โน้มน้าวผู้อื่น บริหารงานได้ ตัดสินใจได้ สร้าง เครือข่าย มองเห็นโอกาส และเฝ้าหาความรู้เชิง ธุรกิจและการเงิน			
๓) พฤติกรรมของผู้ประกอบการ ได้แก่ มองเห็นโอกาส แก้ปัญหา ลงมือทำ บริหาร/ ทำงานได้ด้วยตนเองได้ มีความตระหนักรู้ส่วน บุคคล และมีเครือข่าย/มีการสื่อสารกับผู้อื่น			
๔) สำคัญของการเป็นผู้ประกอบการมี หลายด้าน ได้แก่ มีความคิดสร้างสรรค์และ นวัตกรรม รับรู้ถึงโอกาส กล้าตัดสินใจ เป็นผู้นำ และผู้บริหารจัดการ มีมนุษยสัมพันธ์ และมี ทักษะการสื่อสาร			
๕) ผู้ประกอบการมีพฤติกรรม คุณลักษณะที่ พึงประสงค์ และทักษะ			
๒. ด้านงบประมาณ			
๑) จัดสรรอย่างสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย			
๒) มีการกำกับ ติดตามการใช้งบประมาณ เป็นระยะ จนบรรลุเป้าหมาย			
๓) จัดให้มีการถ่ายทอดกลยุทธ์สถานศึกษา ว่าด้วยการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะฯ และ การใช้งบประมาณ อย่างชัดเจน			
๔) มีการประเมินประสิทธิผลการใช้ งบประมาณ			
๓. ด้านบุคลากร			
๑) ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างสถานศึกษา			
๒) มีตำแหน่งหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะ ผู้ประกอบการอาชีวศึกษามีบทบาท หน้าที่ และ ความรับผิดชอบที่ชัดเจน			

แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ อาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่	ข้อพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๓) มีแนวทางการบริหารศูนย์บ่มเพาะ ผู้ประกอบการอาชีวศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ			
๔) กำหนดให้ครูที่ปรึกษาของศูนย์บ่มเพาะ ผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ได้รับความรู้ ทักษะ การเป็นผู้ประกอบการ			
๕) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนดแผนการพัฒนาคณาจารย์ของศูนย์บ่มเพาะ ผู้ประกอบการอาชีวศึกษาให้เป็นมาตรฐาน			
๖) กำหนดให้มีครูที่ปรึกษาของศูนย์บ่มเพาะ ผู้ประกอบการอาชีวศึกษา			
๔. ครุภัณฑ์ และกฎระเบียบ			
๑) กำหนดให้มีกฎระเบียบที่ชัดเจนสำหรับ การดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ อาชีวศึกษา			
๒) กำหนดให้มีครุภัณฑ์ที่เหมาะสมและ พอเพียงสำหรับศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ อาชีวศึกษา			
๓) กำหนดให้มีการประเมินการดำเนินงาน ของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา เพื่อให้ได้มาตรฐาน			
๕. ผู้เรียนอาชีวศึกษา			
๑) มีหลักสูตรการอบรมผู้ประกอบการ อาชีวศึกษาที่ชัดเจน และเป็นมาตรฐานเดียวกัน สำหรับทุกสถานศึกษา			
๒) มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรม ของผู้ประกอบการอาชีวศึกษา			
๓) มีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ประกอบการ อาชีวศึกษาเข้าสู่ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ อาชีวศึกษา			

แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ อาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่	ข้อพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๖. การบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา			
๑) มีการประเมินผลการบริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาโดยต้น สังกัด			
๒) มีการกำกับ ติดตามการบริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา โดยต้นสังกัด			
๓) ดำเนินงานบริหารสถานศึกษาอย่างเป็น มาตรฐาน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดโดยต้น สังกัด			
๔) สร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือกับ หน่วยงานภายนอก และกับผู้ประกอบการ			
๕) มีการประชุมชี้แจงแนวทางการบริหาร สถานศึกษาเกี่ยวกับศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ อาชีวศึกษา โดยต้นสังกัด			
๖) มีการประชุมถ่ายทอดกลยุทธ์สถานศึกษา ว่าด้วยแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดโดยต้นสังกัด			
๗. การจัดการศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา			
๑) มีการประชุมชี้แจงแนวทางการบริหารศูนย์ บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาโดยต้นสังกัด			
๒) ดำเนินงานอย่างเป็นมาตรฐาน เพื่อบรรลุ เป้าหมายที่กำหนดโดยต้นสังกัด			
๓) มีการประเมินผลการการบริหารศูนย์บ่ม เพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา โดยต้นสังกัด			
๔) มีการกำกับ ติดตามการบริหารศูนย์บ่ม เพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา โดยต้นสังกัด			
๕) มีการประชุมถ่ายทอดกลยุทธ์สถานศึกษา ว่าด้วยแนวทางการบริหารจัดการศูนย์บ่มเพาะ ผู้ประกอบการอาชีวศึกษาโดยต้นสังกัด เพื่อบรรลุ เป้าหมายที่กำหนด			

แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ อาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่	ข้อพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๘. การพัฒนาบุคลากร และผู้ประกอบการอาชีวศึกษา			
๘.๑ การพัฒนาบุคลากร			
๑) มีหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครูที่ ปรึกษาของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ อาชีวศึกษาโดยต้นสังกัด			
๒) มีหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนา ความรู้ ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ประสบการณ์ในการเขียนแผนธุรกิจ และเทคนิค			
๓) มีหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนา ความรู้ และความสามารถสำหรับหัวหน้าศูนย์ บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา จัดโดยต้นสังกัด			
๔) มีการประเมินผลการฝึกอบรม หัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา โดยต้นสังกัด			
๕) มีการประเมินผลการฝึกอบรมครู ที่ปรึกษาของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ อาชีวศึกษาโดยต้นสังกัด			
๖) สำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษากำหนดแผนการพัฒนาบุคลากรของ ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาให้เป็น มาตรฐาน			
๘.๒ การพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาสู่การเป็น ผู้ประกอบการ			
๑) มีหลักสูตรการอบรมผู้ประกอบการ อาชีวศึกษาที่ชัดเจน และเป็นมาตรฐานเดียวกัน สำหรับทุกสถานศึกษา			
๒) มีการฝึกอบรมโดยวิทยากรที่ชำนาญ การ			
๓) มีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ประกอบการ อาชีวศึกษาเข้าสู่ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ อาชีวศึกษา			

แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ อาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่	ข้อพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๔) มีการประเมินแผนธุรกิจในระดับ สถานศึกษา ระดับจังหวัด ระดับชาติ อย่าง เหมาะสมโดยคณะกรรมการจากต้นสังกัด			
๕) มีการส่งเสริมให้ประกวด แข่งขันแผน ธุรกิจระดับสถานศึกษา ระดับจังหวัด ระดับชาติ			
๖) มีการประเมินแผนธุรกิจในระดับ สถานศึกษา ระดับจังหวัด ระดับชาติ อย่าง เหมาะสม			
๙. การพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา			
๑) ยกกระดับผู้ประกอบการเดิมด้วยนวัตกรรม และเทคโนโลยี			
๒) สร้างผู้ประกอบการหน้าใหม่			
๓) มีผลการดำเนินงานที่ผ่านเกณฑ์การ ประเมินโดยต้นสังกัด			
๔) มีหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ อาชีวศึกษา ที่มีความรู้ ความสามารถในการ บริหารศูนย์บ่มเพาะ			
๕) มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการ พัฒนาผู้ประกอบการหน้าใหม่ และยกระดับ ผู้ประกอบการเดิม			
๖) มีบันทึกข้อตกลงกับภาคีเครือข่าย ภาคเอกชน และหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ			

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์
สำหรับให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึกในครั้งนี้เป็นอย่างสูง

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	เรืออากาศโท สมพร ปานดำ
วัน เดือน ปีเกิด	๑๐ กันยายน ๒๕๐๗
การศึกษา	ปริญญาตรี วท.บ. เทคโนโลยีการถ่ายภาพและภาพยนตร์ วิทยาเขตเทคนิค กรุงเทพฯ ปี พ.ศ. ๒๕๓๘
	ปริญญาโท ศษ.ม. การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปี พ.ศ. ๒๕๔๘

ประวัติการทำงานโดยย่อ

พ.ศ. ๒๕๒๖ – ๒๕๔๐	จ่าอากาศเอก – เรืออากาศโท กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ กองทัพอากาศ
พ.ศ. ๒๕๔๐ – ๒๕๕๔	ครู วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช
พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๔	รองผู้อำนวยการ วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมนครศรีธรรมราช
พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๖	ผู้อำนวยการ วิทยาลัยการอาชีพพรหมคีรี
พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๙	ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคนิคสีชล
พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๐	ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช (วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ)
พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๒	ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ (ผู้อำนวยการระดับสูง) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๒	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ (ผู้อำนวยการระดับสูง) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
พ.ศ. ๒๕๖๒ – ปัจจุบัน	ผู้อำนวยการสำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา (ผู้อำนวยการระดับสูง) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้อำนวยการสำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา (ผู้อำนวยการระดับสูง) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่
ผู้วิจัย เรืออากาศโท สมพร ปานดำ

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๒

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ราชกิจจานุเบกษาฉบับวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ ได้เผยแพร่ประกาศพระราชโองการโปรดเกล้าฯ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกในทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ ทั้งภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการให้ได้รับการพัฒนาและยกระดับไปสู่การใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่ม และพัฒนาเทคโนโลยีที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจใหม่เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ ยกย่องและสนับสนุนรายได้ของประชาชนในภาพรวมและกระจายผลประโยชน์ไปสู่ภาคส่วนต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม สร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในทุกรูปแบบ “ประชารัฐ” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๐ : ๑-๒)

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์และเป้าหมายที่สามารถตอบสนองการพัฒนาที่สำคัญไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒ โดยได้ให้ความสำคัญกับการสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อเป็นกลไกหลักของการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนทั้งในระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยีอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานสนองความต้องการของตลาดแรงงาน และการประกอบอาชีพอิสระ โดยกำหนดภารกิจและนโยบายด้านการยกระดับคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา ให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีขีดความสามารถในการแข่งขัน ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม วิถีประชาธิปไตย ความมีวินัย เสริมสร้างทักษะชีวิต ความสามารถด้านนวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์ การเป็นผู้ประกอบการ และพัฒนาทักษะพื้นฐานของผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีความรู้ทางการจัดการธุรกิจอย่างแท้จริง ตลอดจนพัฒนาทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ ด้วยการสร้างชิ้นงาน สิ่งประดิษฐ์ หรือนวัตกรรมตามสาขาวิชาชีพและนำมาต่อยอดในเชิงพาณิชย์เพื่อเพิ่มช่องทางอาชีพให้ผู้เรียนสามารถประกอบธุรกิจได้อย่างเป็นรูปธรรม

จากความเป็นมาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ อยู่ภายใต้การดำเนินโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งอยู่ในแผนงานบูรณาการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่มุ่งให้องค์ความรู้ด้านธุรกิจและส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ

แก่นักเรียนนักศึกษาผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ให้มีประสบการณ์การทำงานทั้งในและนอกสถานศึกษานำความรู้และประสบการณ์ต่อยอดไปเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งจะเป็แนวทางในการสร้างอาชีพและสร้างรายได้ต่อไปในอนาคต ในการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหา และอุปสรรค ของการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ เพื่อนำไปใช้กำหนดแนวทางในการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติและเป้าหมายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่
๒. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่
๓. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เน้นการศึกษาสภาพการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ปัญหาและอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ร่วมกับใช้โดยวิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลัก ดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากงานวิจัย เอกสารทางวิชาการ ทฤษฎีที่สำคัญ และบทความของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง สำหรับข้อมูลปฐมภูมิดำเนินการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๗ ท่าน ได้แก่ ๑) นางเจตฤดี ชินเวโรจน์ ข้าราชการบำนาญ อดีตที่ปรึกษาด้านมาตรฐานอาชีวศึกษาธุรกิจและบริการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ๒) นางสาวพรรณสร ทองบุญนาค ผู้เชี่ยวชาญฝ่ายสินเชื่อ ธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่ กรุงเทพมหานคร ๓) ผศ.ดร. เกิดศิริ เจริญวิศาล อาจารย์ประจำ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ๔) นายประภากร วัชราคม ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ ทำหน้าที่ประธานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาภาค ภาคเหนือ ๕) นางฉวีวรรณ จันทร์ชิต หัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี ๖) นางสาวประทีน เลี่ยนจำรูญ ครูที่ปรึกษาธุรกิจ

วิทยาลัยเทคนิคพังงา และ ๗) นางอารีย์ หัสณีย์ ศิษย์เก่าวิทยาลัยเทคนิคพังงา ที่ผ่านการบ่มเพาะจาก ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการ

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Context Analysis) และการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และสังเคราะห์ข้อมูลทฤษฎี หลักการต่าง ๆ

๓. การนำเสนอข้อมูล นำเสนอข้อมูลแบบรายงานวิจัยเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ เพื่อหาข้อสรุป และข้อเสนอแนะภายใต้ข้อมูล และนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ จากการวิจัย

ผลการวิจัย

๑. จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การเป็นผู้ประกอบการใหม่ สามารถสรุปได้ ดังนี้

๑.๑ สำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีนโยบายในการสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการแก่นักศึกษาอาชีวศึกษาและประชาชนที่สนใจ โดยมีเป้าหมาย ๓ ประการหลัก ได้แก่ ๑) การพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีความรู้ มีทักษะในการเขียนแผนธุรกิจ ๒) การสร้างช่องทางเข้าถึงแหล่งทุน และ ๓) การส่งเสริมให้เกิดผลิตภัณฑ์ของวิทยาลัย “หนึ่งวิทยาลัย หนึ่งธุรกิจ” และจัดทำโครงการอาชีวะสร้างสรรค์ แปรฝันสู่ธุรกิจ

๑.๒ การพัฒนาครู-อาจารย์ให้มีศักยภาพในการเป็นที่ปรึกษาธุรกิจพัฒนาและเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการให้กับชุมชน พัฒนาระบบบทสนทนาผู้บริหารเพิ่มและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน จัดตั้งศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา

๑.๓ การพัฒนานักศึกษาอาชีวศึกษาให้มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการเป็นการพัฒนาทักษะพื้นฐานของนักศึกษาให้มีความรู้ด้านการจัดการธุรกิจ การทำแผนธุรกิจ การสร้างช่องทางเข้าถึงแหล่งเงินทุน ขยายเครือข่ายบุคคลและเครือข่ายทางธุรกิจ

๑.๔ การจัดหลักสูตรการศึกษา/หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อต่อยอดการเป็นผู้ประกอบการให้กับผู้จบการศึกษา ในโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา มีการกำหนดรายวิชาการเป็นผู้ประกอบการ เป็นรายวิชาพื้นฐานในหลักสูตรสำหรับทุกประเภทวิชา ทุกสาขาวิชา มีการจัดการเรียนการสอนการประกอบอาชีพอิสระทั้งในระบบและนอกระบบ และมีการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้นสำหรับนักศึกษาที่สนใจเป็นผู้ประกอบการ

๒. จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ สามารถสรุปได้ ดังนี้

๒.๑ สถานศึกษาบางแห่งไม่ได้ดำเนินการตามนโยบายการพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน ไม่มีกระบวนการในการกำกับ ส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม การดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา และมีการใช้งบประมาณผิดพลาดประสงค์

๒.๒ ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะอาชีวศึกษา

๒.๓ หัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาไม่มีแนวปฏิบัติหรือการบริหารศูนย์บ่มเพาะที่ชัดเจน และมีการเปลี่ยนแปลงหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะอยู่บ่อย ๆ

๒.๔ หลักสูตรในการฝึกอบรมที่ใช้ในแต่ละวิทยาลัยมีความหลากหลายไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

๒.๕ ครูขาดองค์ความรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการและไม่มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการจริงขาดเทคนิคการถ่ายทอดองค์ความรู้ ยังใช้เทคนิคการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางขาดทักษะการเป็นที่ปรึกษาการสอนการเป็นผู้ประกอบการไม่ต่อเนื่อง

ในฐานะผู้ศึกษา ขอเสนอแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่สามารถสรุปได้ ดังนี้

๑. กำหนดและขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม จัดให้มีการประชุมชี้แจงการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติแก่ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาทุกคน

๒. กำหนดให้ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๓. ด้านบุคลากร ในการขับเคลื่อนให้ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรประกอบด้วย ๑) ผู้บริหารสถานศึกษา ๒) หัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา และ ๓) ครูที่ปรึกษาธุรกิจ

๔. ด้านผู้เรียน กำหนดให้สถานศึกษาสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสนใจและมีศักยภาพได้เข้ารับการบ่มเพาะการเป็นผู้ประกอบการโดยการจัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกและการสร้างแรงจูงใจในการเป็นผู้ประกอบการให้กับผู้เรียนอาชีวศึกษาทุกระดับชั้น

๕. ด้านครุภัณฑ์และกฎระเบียบ กำหนดให้สถานศึกษาได้จัดหาสื่อหรือนวัตกรรมในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษา หรือพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ และมีทักษะการสร้างผู้ประกอบการ และมีแนวทางในการบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาที่ชัดเจน

๖. ด้านงบประมาณ ควรจัดสรรงบประมาณให้กับทุกสถานศึกษาในการบริหารจัดการศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา และพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่มีความสนใจได้เข้ารับการบ่มเพาะการเป็นผู้ประกอบการอย่างเหมาะสม

๗. ด้านการบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ ควรมีคู่มือในการบริหารศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้กับสถานศึกษานำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมีหลักสูตรในการพัฒนาครูที่ปรึกษาธุรกิจและมีหลักสูตรในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ มี ๓ ด้าน ได้แก่ ๑. ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย ๒. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ และ ๓. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

๑.๑ กำหนดให้ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา อยู่ในโครงสร้างการบริหารของสถานศึกษาในการดำเนินการบ่มเพาะผู้ประกอบการตามยุทธศาสตร์การจัดการศึกษา

๑.๒ พัฒนาระบบการกำกับติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของ ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาของทุกสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน

๑.๓ สร้างระบบแรงจูงใจด้วยการสนับสนุนงบประมาณตามประสิทธิผลการดำเนินงานของแต่ละสถานศึกษาเพื่อใช้สำหรับการบริหารงานของศูนย์และเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่มี ศักยภาพให้เป็นผู้ประกอบการ ตลอดจนเป็นการส่งเสริมและผลักดันการดำเนินงานให้เป็นไปอย่าง เข้มแข็งและต่อเนื่อง

๑.๔ กำหนดให้รายวิชาการเป็นผู้ประกอบการ เป็นรายวิชาซีพบังคับในทุกสาขา วิชาทั้งในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

๑.๕ ส่งเสริมให้มีการจัดงานจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของผู้เรียนอาชีวศึกษาในระดับภาค และในระดับชาติ อย่างต่อเนื่องทุกปี เพื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการอาชีวศึกษาให้ เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย เช่นเดียวกับการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ OTOP ของรัฐบาล

๒. ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ

๒.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการอาชีวศึกษาที่มีศักยภาพ และความพร้อม ในการเป็นผู้ประกอบการให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถเป็นผู้ประกอบการได้อย่าง เข้มแข็งและยั่งยืน

๒.๒ กำหนดให้สถานศึกษามีศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา โดยมีสำนักงาน ห้องปฏิบัติการ ที่มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ห้องประชุมและมีสถานที่บริการให้คำปรึกษาธุรกิจแก่ ผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ตลอดจนทำความเข้าใจแนวทางการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการ อาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่ และดำเนินการให้เกิดเป็นรูปธรรม

๒.๓ ควรพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการสร้างผู้ประกอบการใหม่ให้สอดคล้องกับ นโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ และ Startup

๒.๔ ควรจัดให้มีการติดตามผู้สำเร็จการศึกษาที่ผ่านการบ่มเพาะจากศูนย์บ่มเพาะ ผู้ประกอบการอาชีวศึกษาที่ประกอบธุรกิจจนประสบความสำเร็จ

๒.๕ ควรจัดเวทีให้ผู้ประกอบการอาชีวศึกษาได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ ผู้ประกอบการธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ

๒.๖ ควรกำหนดให้ทุกสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาให้เกิดเป็นรูปธรรม

๒.๗ ศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ควรให้การบ่มเพาะกับประชาชน ทั่วไปที่มีความสนใจการเริ่มต้นธุรกิจใหม่

๓. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๓.๑ ควรศึกษาวิจัยการพัฒนาระบบการติดตามผลการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะ ผู้ประกอบการอาชีวศึกษาสู่การสร้างผู้ประกอบการใหม่

๓.๒ ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพถอดบทเรียนผู้ประกอบการอาชีวศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ที่ผ่านการบ่มเพาะจากศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา